

745.2
๒๑๗๘๓
ร.๒

การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบ
ผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

๑ ๖ ก.ค. ๒๕๕๐

ปริญญานิพนธ์
ของ
โสภาส ขำยวง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา

พฤษภาคม ๒๕๕๐

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๕/๖/๒๕๕๐

การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบ
ผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ
ของ
โอกาส ขำยวง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา

พฤษภาคม 2550

โอกาส ขำยวง. (2550). การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชา
การออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์. ปริญญาโท กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการควบคุม : ดร.อุพิทย์ สุวคันธกุล,
อาจารย์วิโรจน์ เอ็งสุโสภณ.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย
แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนท้องถิ่น อาจารย์และนักศึกษาเทคโนโลยีการ
ออกแบบผลิตภัณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม การวิเคราะห์
ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) t-test และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนท้องถิ่น อาจารย์และนักศึกษส่วนใหญ่สนับสนุนให้มีการนำเอา
ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่อง ความคิด ศิลปะ วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี การประกอบ
อาชีพของท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย ในลักษณะการ
ปรับจุดมุ่งหมาย ปรับกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนปรับเปลี่ยนรายละเอียดเนื้อหา และการเลือกใช้สื่อ
การเรียนการสอน โดยใช้ประชาชนท้องถิ่นที่มีความรู้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์แต่ละท้องถิ่น เข้ามามี
ส่วนร่วมในการพัฒนารายวิชา โดยทางมหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนในด้านการเตรียมบุคลากร
สถานที่ งบประมาณ การจัดทำข้อมูลพื้นฐาน การประสานงานและการจัดหาวัสดุอุปกรณ์

ด้านการประเมินผล พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่ารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์
เอกลักษณ์ไทย 1,2,3 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไป
สอดแทรกในแผนการเรียนการสอนที่ระดับมากที่สุด (แผนฯ 1: $\bar{X} = 4.80$, แผนฯ 2: $\bar{X} = 4.57$, แผนฯ 3
: $\bar{X} = 4.53$ ตามลำดับ) และมีประสิทธิผลสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ ($\bar{X} = 4.00$)

THE COURSE DEVELOPMENT ON THAI-STYLE PRODUCT DESIGN
INDUSTRIAL TECHNOLOGY PROGRAM AT
PHETCHABUN RAJABHAT UNIVERSITY

AN ABSTRACT
BY
OPAS KHOMYOUNG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master
of Education Degree in Industrial Educational
at Srinakharinwirot University

May 2007

Opas Khomyoung. (2007). *The Course Development on Thai-Style Product Design of Industrial Technology Program at Phetchabun Rajabhat University.*

Master thesis, M.Ed. (Industrial Education) Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr.Upawit Suwakantagul, Mr.Wirot Aoegsusopol.

The purpose of this study was to developed the course on thai-style product design of industrial technology program at phetchabun rajabhat university. The population-in this study were local wisdoms, teachers, and student. The instruments use in this research were interview and questionnaires. The obtained data were statistically analyzed by mean, standard deviation, and content analysis method.

Analysis of the data revealed that the local wisdom, teachers, and student are encourage to used motto, art culture custom, tradition and local occupation for modifying teaching – learning activities and subject contents; and selecting instructional media. Phetchabun Rajabhat University invited local wisdom to participate for developed the course on product design. The administrators support for personnel preparation, buildings, budget, basis data, course materials and co-ordination.

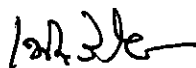
The result of this study evaluated by the teacher and the result founded that, the course on thai-style product design of industrial technology program that developed in three instructions plan were at very high level ($\bar{X}_1 = 4.80$, $\bar{X}_2 = 4.57$, $\bar{X}_3 = 4.53$) higher than the expected of $X = 4.00$.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์
หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ของ
โสภาส ขำยวง

ได้รับการอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

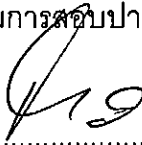
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

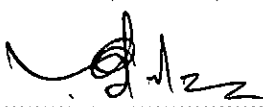
วันที่.....19..... เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

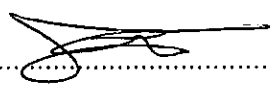
คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

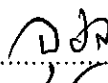
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

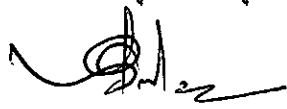

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.อุปวิทย์ สุวคันธกุล)

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.ไพรัช วงศ์ยุทธไกร)

.....กรรมการ
(อาจารย์วิโรจน์ เอ็งสุโสภณ)

.....กรรมการ
(อาจารย์โสภาส สุขหวาน)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อุปวิทย์ สุวคันธกุล)

.....กรรมการ
(อาจารย์วิโรจน์ เอ็งสุโสภณ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.อุปวิทย์สุวรรณ ทัศนกุล ประธานควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ อาจารย์วิโรจน์ เอ็งสุโสภณ กรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ แก้ไขข้อบกพร่อง ขณะดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ไพรัช วงศ์ยุทธไกร และ อาจารย์โอภาส สุขหวาน กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมที่ให้คำชี้แนะ ช่วยเหลือ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องเนื้อหาในปริญญานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามประกอบการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุวัติ คุณแก้ว อาจารย์ดร.บรรจบ บุญจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กอบภาณุจัน วงศ์วิสิทธิ์ อาจารย์มานะ อินพรมมี และ อาจารย์ทิวา แก้วเสริม

ประโยชน์และคุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแก่ครู-อาจารย์ของผู้วิจัย และผู้ให้กำลังใจทุกท่านเป็นอย่างมาก

โอภาส ขำยวง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
สมมุติฐานการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความหมายของหลักสูตร.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร.....	9
ประเภทของหลักสูตร.....	12
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร.....	18
บทบาทของท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตร.....	20
แนวทางในการจัดทำรายวิชาท้องถิ่น.....	21
หลักการพัฒนาหลักสูตร.....	21
กระบวนการพัฒนาหลักสูตร.....	23
การวางแผนการพัฒนาหลักสูตร.....	27
การพัฒนาหลักสูตรรายวิชา.....	30
หลักการออกแบบ.....	31
หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม.....	32
วัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.....	41
วิสัยทัศน์และกรอบพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.....	42
จังหวัดเพชรบูรณ์.....	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์.....	51
- ตักปลาหน้า บ้านปาม่วง.....	51
- ประดิษฐ์กรรมไม้เหลือใช้ บ้านน้ำซับเจริญ.....	54
- งานหวาย บ้านห้วยโป่ง.....	55
- ผ้ามุก บ้านดิว.....	57
- ลวดลายผ้ามัง บ้านน้ำริน.....	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
3	68
วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
ประชากร.....	68
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ.....	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
ขั้นตอนการสร้างรูปแบบ โครงร่างรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย...	71
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
4	89
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
ตอนที่ 1. สภาพปัญหาและความต้องการรายวิชา.....	89
ตอนที่ 2. รูปแบบการพัฒนารายวิชา.....	102
ตอนที่ 3. การประเมินความเหมาะสมรายวิชาจากการทำแผนการสอน.....	103
5	108
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	108
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	108
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	109
สมมุติฐานการวิจัย.....	109
วิธีดำเนินการวิจัย.....	109
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	110
อภิปรายผลการวิจัย.....	110

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5(ต่อ)	
ข้อเสนอแนะ.....	111
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	111
บรรณานุกรม.....	112
ภาคผนวก.....	116
ภาคผนวก ก.....	117
ภาคผนวก ข.....	124
ภาคผนวก ค.....	139
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	141

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงโครงร่าง ขอบเขต เนื้อหา และภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่จะนำพัฒนา รายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย.....	72
2 จำนวนประชากรนักศึกษาแบ่งเป็นเพศ คิดเป็นร้อยละ.....	95
3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.....	96
4 ประเมินความคิดเห็นการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอนการออกแบบผลิตภัณฑ์ เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ ตักปลาเนา บ้านป่า ม่วง.....	98
5 ประเมินความคิดเห็นการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอนการออกแบบผลิตภัณฑ์ เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรเทคโนโลยี อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ ประดิษฐ์กรรมไม้เหลือใช้ บ้านน้ำซับเจริญ.....	99
6 ประเมินความคิดเห็นการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอนการออกแบบผลิตภัณฑ์ เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ งานหวาย บ้านห้วย โป่ง.....	100
7 ประเมินความคิดเห็นการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอน การออกแบบผลิตภัณฑ์ เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้ามุก บ้าน ตี้ว.....	101
8 ประเมินความคิดเห็นการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอนการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ ลวดลายผ้า ปักมั่ง.....	102

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในการประเมินรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปสอดแทรกในแผนการเรียนการสอนที่ 1.....	105
10 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในการประเมินรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปสอดแทรกในแผนการเรียนการสอนที่ 2.....	106
11 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในการประเมินรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปสอดแทรกในแผนการเรียนการสอนที่ 3.....	107

บัญชีภาพประกอบ

ตาราง	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2 ความหมายของหลักสูตร.....	9
3 เหตุผลเชิงหลักสูตรของไทยเลอร์.....	11
4 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร.....	24
5 การจัดเนื้อหาความรู้ในเทคโนโลยีอุตสาหกรรม.....	33
6 แผนที่จังหวัดเพชรบูรณ์.....	50
7 เครื่องมือดักปลาเนา.....	53
8 นาฬิกาจากประดิษฐกรรมไม้เหลือใช้.....	54
9 เรือจำลองจากประดิษฐกรรมไม้เหลือใช้.....	54
10 ขั้นตอนการทำเก้าอี้หวาย.....	56
11 ผลิตภัณฑ์งานหวาย.....	56
12 ผลิตภัณฑ์งานหวาย.....	57
13 วิธีการทอผ้ามุก.....	59
14 ลวดลายผ้ามุก.....	59
15 ลวดลายผ้ามัง.....	62
16 วิถีชีวิตชาวมังบนผ้า.....	62
17 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูอุตสาหกรรมศึกษา.....	65

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้าได้เต็มที่ต้องอาศัยกำลังคนในชาติเป็นหลัก ซึ่งเป็นหลักที่สำคัญ รวมถึงควมมีประสิทธิภาพและความพร้อมของประชากรในชาติด้วย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นจะต้องพัฒนาประชากรของชาติอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ความรู้ความสามารถและพร้อมเสมอสำหรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ตามโลกปัจจุบัน ทั้งนี้ด้วย ความเชื่อมั่นว่าเมื่อมีการพัฒนาคนในชาติให้มีคุณภาพแล้ว การพัฒนาด้านต่างๆ ก็จะมีผลอย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน กลไกที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาดังกล่าวคือ การศึกษา (สันติชัย ไชยดี. 2541 : 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเป็นผู้จัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาตัวบุคคล ครอบครัว และชุมชน ส่งเสริมให้บุคคลมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รูปแบบการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันของบุคคลและชุมชน อันจะนำผลไปสู่คนที่มีความสุข มีการปรับตัวที่ดีเป็นกำลังสำคัญของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศไทย รู้จักเลือกรับข่าวสารข้อมูลที่มีอยู่หลากหลายนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมเพื่อเป็นการเตรียมคนเข้าสู่สังคมโลกาภิวัตน์ เป็นภารกิจที่จำเป็นอย่างยิ่งของกระบวนการจัดการศึกษา ให้ผู้เรียนมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีวินัย และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องมีการปรับกระบวนการและวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ซึ่งจุดหมายปลายทางของคนในโลกยุคโลกาภิวัตน์ คือ การอยู่ในสังคมอย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ท่ามกลางการแข่งขันภายใต้ความร่วมมือกัน และรู้จักใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการในชีวิตของผู้เรียนอย่างแท้จริง (อุดม เขยกีวงศ์. 2545 : 4)

ความจำเป็นของการพัฒนารายวิชา เนื้อหาประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับกลุ่มบุคคลในท้องถิ่นตามสภาพและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น เป้าหมายหลักคือ ต้องการให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคลให้ดีขึ้น แนวทางที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายได้ ต้องมีการจัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกัน ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนวิธีหนึ่ง คือ การใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและรายวิชาของท้องถิ่น ซึ่งจะตอบสนองต่อหลักการ กระบวนการการศึกษาตลอดชีวิตในปัจจุบัน (หน่วยศึกษานิเทศก์. มปป.) ซึ่งจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีศิลปะ และวัฒนธรรมหลากหลาย ชาวเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่เป็นคนเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย และมีชนส่วนน้อยเป็นคนต่างด้าว เช่น

ชาวจีน ชาวญวนและชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ ยังคงอพยพครอบครัวเข้ามาถิ่นอยู่เรื่อย ๆ ทำให้เป็น ศูนย์รวมของคนทั่วประเทศก็ว่าได้ จนบางท่านให้ความเห็นว่าเพชรบูรณ์เป็นประตูไปสู่ดินแดนของ หลาย ๆ ภาค ไม่ว่าจะเป็นภาคเหนือ ภาคกลาง ตะวันออก ตะวันตก จึงทำให้ประชาชนทั่วสารทิศ หลั่งไหลมาสู่เพชรบูรณ์ (ศิลปกรรมเพชรบูรณ์. 2545 : 8)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับท้องถิ่น ที่มีหน้าที่พัฒนา บัณฑิตสำเร็จการศึกษาได้มีอาชีพ และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นมากที่สุด เพราะ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายการปฏิรูปการศึกษาตามบทบาทและภารกิจ โดยให้ความช่วยเหลือ ร่วมมือ และส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษาในท้องถิ่นมากขึ้น ในรายวิชาการ ออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยก็เป็นวิชาในโปรแกรมวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยมี จุดมุ่งหมายและจบลงด้วยการมีสิ่งใหม่ ๆ เกิดขึ้น เพื่อสนองจุดมุ่งหมายในด้านการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ประจำแต่ละท้องถิ่น โดยสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้และพัฒนา การใช้วัสดุในท้องถิ่นมา ประกอบการออกแบบผลิตภัณฑ์ มีการจัดการด้านกระบวนการผลิตที่เหมาะสม สามารถนำไป ประกอบอาชีพ รวมทั้งสามารถสร้างบัณฑิตให้มีความรับผิดชอบ รักและศรัทธาในวิชาชีพของตนได้ ตรงตามจุดประสงค์ของโปรแกรมวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนง วิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับท้องถิ่น และภูมิปัญญา ตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ในการจัดการศึกษา วิจัย พัฒนาการทางวิชาการและวิชาชีพเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยนำผลการวิจัยและพัฒนารายวิชาดังกล่าวมา เป็นข้อมูลพื้นฐานและปรับใช้เกี่ยวกับการศึกษาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
2. เพื่อพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบ ผลิตภัณฑ์หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
3. เพื่อประเมินการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการ ออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ความสำคัญของการวิจัย

หลักสูตรรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย ที่ได้จากการวิจัยนี้สามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น และเป็นแนวทางในการพัฒนารายวิชาอื่นๆ ของโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับท้องถิ่นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย โปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พัฒนาขึ้นจากการกำหนดความต้องการศึกษาศิลปะและวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในรูปแบบ แนวคิด รวมทั้งวัสดุที่นำมาใช้ ฝึกการปฏิบัติการออกแบบโดยใช้แนวคิด และวิธีการออกแบบการผลิตระบบอุตสาหกรรม

2. ประชากรที่วิจัย ประกอบด้วย 3 กลุ่มคือ

2.1 ประชากรในการกำหนดปัญหาและความต้องการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย โปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ คือ

2.1.1 ปราชญ์ท้องถิ่น การออกแบบผลิตภัณฑ์

2.1.2 อาจารย์โปรแกรมวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

เพชรบูรณ์

2.1.3 นักศึกษาชั้นปี 4 โปรแกรมวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

2.2 ประชากรในการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ คือ

2.2.1 อาจารย์โปรแกรมวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

เพชรบูรณ์

2.2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาและบริหารหลักสูตร มหาวิทยาลัยราช

ภัฏเพชรบูรณ์

2.3 ประชากรในการประเมินความสมบูรณ์ของรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยแขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ คือ

2.3.1 อาจารย์โปรแกรมวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

เพชรบูรณ์

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ความต้องการในการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย
แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ โปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ประกอบด้วย

3.1.1 ประชาชนท้องถิ่น

3.1.2 อาจารย์

3.1.3 นักศึกษา

3.2 ความสอดคล้องระหว่างท้องถิ่นกับการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์
เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ โปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย

3.2.1 จุดมุ่งหมายของรายวิชา

3.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.2.3 การวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนารายวิชา หมายถึง การนำเอารายวิชาที่กำลังใช้อยู่มาปรับปรุง แก้ไขให้
เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์ หรือ ปรับปรุง
ประดิษฐ์กรรมต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพทั้งในด้านประโยชน์ใช้สอยและด้านความงามของความเป็น
ท้องถิ่น

3. ความต้องการในการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย หมายถึง
ความคิดเห็น ความรู้ต่างๆ ของ ประชาชนท้องถิ่น อาจารย์ และนักศึกษาโปรแกรมวิชาการออกแบบ
ผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการออกแบบ
ผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น

3.1 ประชาชนท้องถิ่น หมายถึง ผู้ที่มีความรอบรู้ในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์
เอกลักษณ์ไทยในพื้นที่นั้น ๆ โดยเฉพาะของจังหวัดเพชรบูรณ์

3.2 อาจารย์ หมายถึง บุคลากรที่มีหน้าที่ในการสอนเกี่ยวกับการออกแบบ
ผลิตภัณฑ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

3.3 นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาโปรแกรมวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์

ชั้นปีที่ 4 ที่ได้เรียนรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 1 2 3 แล้ว

4. ความสอดคล้องของท้องถิ่นกับรายวิชา หมายถึง ความเหมาะสมของสภาพชุมชน สังคม เศรษฐกิจ ของพื้นที่ในจังหวัดเพชรบูรณ์กับจุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนและการวัดผลและการประเมินผล

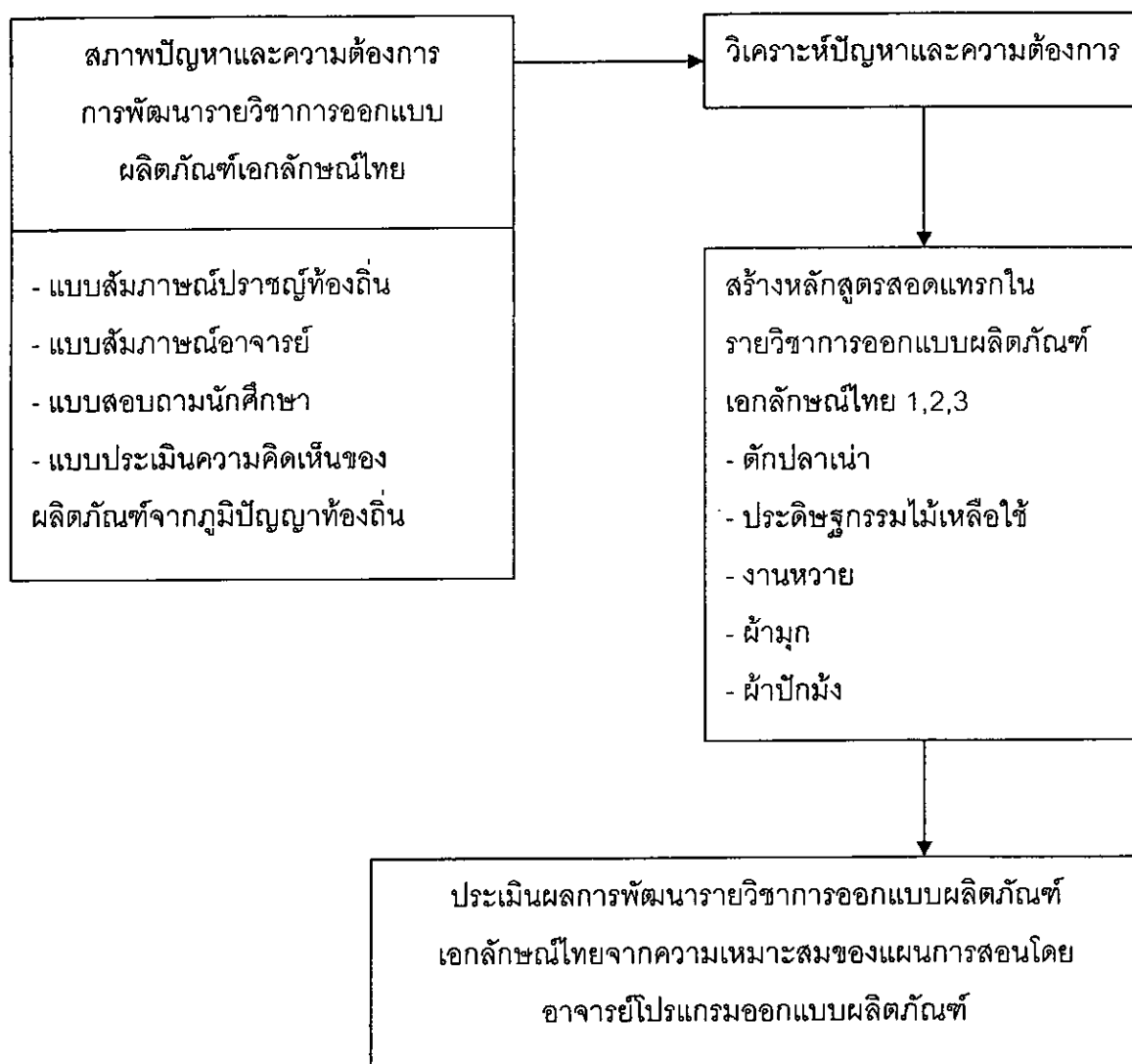
4.1 จุดมุ่งหมาย หมายถึง ข้อความที่แสดงถึงความคาดหวังให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านที่พึงประสงค์ของรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

4.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน หมายถึง กระบวนการระหว่างผู้เรียนและผู้สอนกระทำขึ้นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดในรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

4.3 การวัดผลและประเมินผล หมายถึง การกำหนดเกณฑ์เป็นขั้นตอนที่จะเป็นเครื่องชี้ว่าการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดบ้าง มีปัญหา ข้อบกพร่องในขั้นตอนใด มากหรือน้อย

5. รายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย หมายถึง การรวมวิชาที่ว่าด้วยศิลปะ และวัฒนธรรมพื้นบ้านหรือท้องถิ่น มาวิเคราะห์เอกลักษณ์เด่น ๆ ด้านรูปแบบ แนวคิด รวมถึงวัสดุที่นำมาใช้ในการออกแบบให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาของจังหวัดเพชรบูรณ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

รายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตร
โปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่นที่
ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมระดับมาก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจำแนกสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ความหมายของหลักสูตร
2. ประเภทของหลักสูตร
3. ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร
4. แนวทางในการจัดทำรายวิชาท้องถิ่น
5. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชา
6. หลักการออกแบบ
7. หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
8. วัตถุประสงค์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
9. จังหวัดเพชรบูรณ์
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในทุกระบบเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงต้องทำความเข้าใจในเรื่องของความหมายของหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่ง วิชัย ประสิทธิ์วุฒิมิเวช (2542 : 44) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน โดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน กำหนดไว้ในเอกสารเพื่อเป็นแม่บทในการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น ส่วน เสริมศรี ไชยศรี (2526 : 2-3) กล่าวว่า ความหมายของหลักสูตรที่ยึดถือกันในปัจจุบันแบ่งได้เป็น

2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียนในความรับผิดชอบของสถาบันหนึ่ง เป็นความหมายที่กว้างขึ้นกว่าเดิม ผู้ที่เชื่อตามแนวนี้มีความเห็นว่าหลักสูตรไม่ใช่เป็นสิ่งที่อยู่นิ่ง แต่ควรจะได้เน้นถึงกระบวนการปฏิบัติ การกระทำ (กิจกรรมการเรียนการสอน) ด้วย

2. หลักสูตร หมายถึง แผนประสบการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนการสอนหรือก่อนการปฏิบัติจริงในโครงการใดก็ตาม หลักสูตรในความหมายนี้มีลักษณะเป็น “โครงการ” หรือเป็น “แนวทาง” ให้ปฏิบัติ

สำหรับ สจัด อุทรานันท์ (2527 : 16) ได้สรุปคำนิยามของหลักสูตรจากนักปราชญ์ทางสาขาหลักสูตร ไว้ว่า หลักสูตรคือ สิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชาซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่ได้จัดเรียงลำดับความยากง่าย หรือเป็นขั้นตอนอย่างดีแล้ว

ทางด้าน อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 6-7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้ คือ

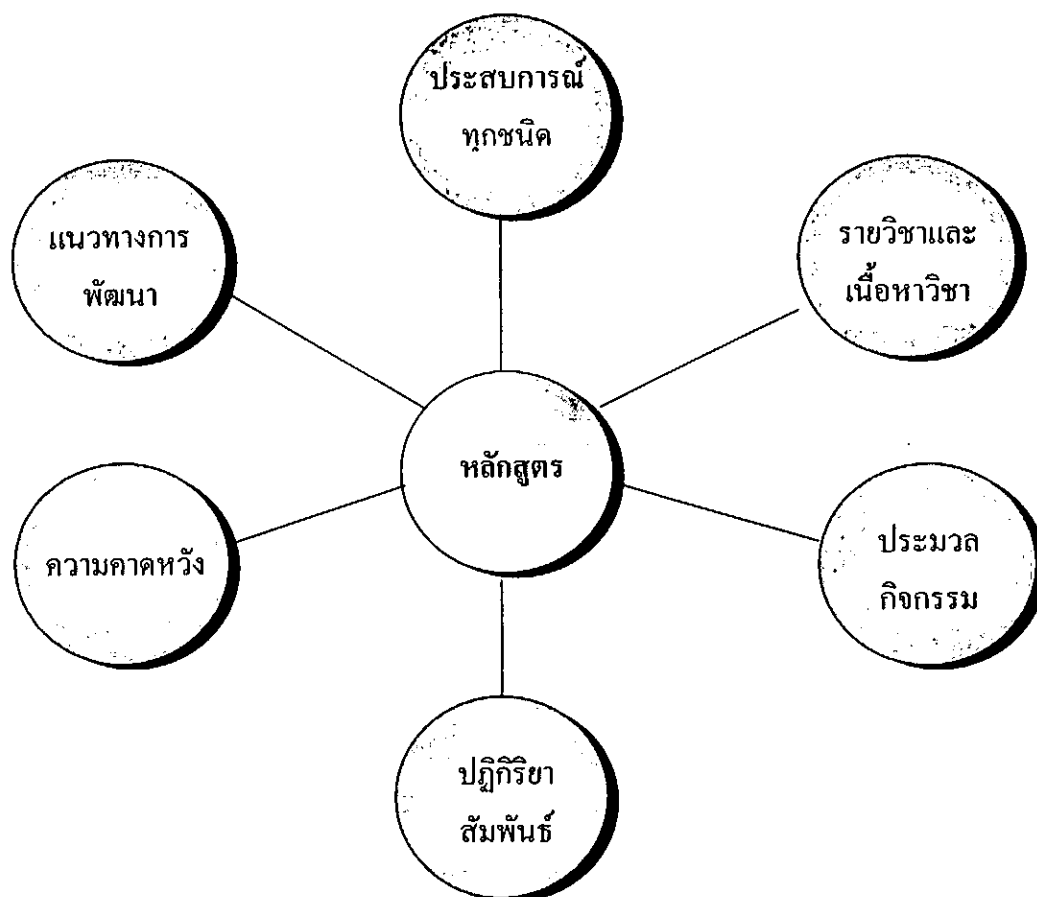
1. หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาการที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อให้จบชั้นหรือรับประกาศนียบัตรในหมวดวิชาที่สำคัญ เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลานามัย หลักสูตรศิลปศึกษา เป็นต้น

2. หลักสูตร คือ เค้าโครงทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่จะสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีความรู้จนจบชั้นหรือได้รับประกาศนียบัตร เพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อไป ตามความหมายในข้อนี้หมายถึง หลักสูตรจะรวมทุกวิชาเข้าด้วยกัน และ

3. หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาหรือการจัดประสบการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งนักเรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะแนวของโรงเรียนหรือสถานศึกษา ตามความหมายข้อนี้หมายถึง หลักสูตรจะประกอบด้วยเนื้อหาวิชาส่วนหนึ่ง และการจัดประสบการณ์ให้อีกส่วนหนึ่ง

ในขณะที่ จิตรลดา (สุวดีติกุล) แสงปัญญา. (2536 : 42) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตร คือ แผนสำหรับการจัดการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยมิติสำคัญ 2 ด้าน ได้แก่ มิติด้านทัศนนะ (Vision) และมิติด้านโครงสร้าง (Structure) มิติด้านทัศนนะเป็นผลซึ่งเกิดจากการตั้งข้อสังเกต (Assumptions) ที่เกี่ยวกับมนุษย์และสังคมในแง่มุมต่างๆ ทั้งด้านปรัชญา ค่านิยม เป้าหมาย ตลอดจนบทบาทของการจัดรูปแบบการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของสังคมนั้น ๆ ส่วนมิติด้านโครงสร้างเป็นผลสืบเนื่องจากการแปลมิติด้านทัศนนะไปสู่การปฏิบัติโดยการบรรจุองค์ประกอบหลัก ๆ หรือ โครงสร้างสำคัญของหลักสูตรเพื่อนำไปสู่แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน

ในขณะที่ ชูศรี สุวรรณโชติ (2544 : 41) สรุปความหมายของหลักสูตร ได้ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงความหมายของหลักสูตร

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

ในการให้การศึกษาและการจัดการศึกษาในทุกระดับทุกประเภท สิ่งสำคัญนอกเหนือไปจากครู อาจารย์ผู้สอน สื่อและอุปกรณ์การสอนแล้ว หลักสูตรเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง หากไม่มีหลักสูตรแล้วก็เหมือนกับครูผู้สอนขาดทิศทางการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการจัดการศึกษาที่ต้องการผลิตคนให้มีคุณภาพตามความต้องการของประเทศ ดังนั้นการให้ศึกษาไม่ว่าจะเป็นการให้การศึกษาในระบบโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน จำเป็นจะต้องกำหนดให้มีหลักสูตรขึ้น หลักสูตรจึงเป็นทั้งข้อกำหนดว่าผู้เรียนจะเรียนอะไร ผู้สอนจะสอนอะไรและอย่างไร และสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ได้นั้นจะต้องใช้ตัวกำหนดหรือเกณฑ์อะไรเป็นเครื่องมือในการวัด (ชูศรี สุวรรณโชติ. 2544 : 39)

การกลั่นกรองในเชิงปรัชญา ไทเลอร์แนะนำให้ครูในแต่ละโรงเรียนสร้างปรัชญาทางการศึกษาและทางสังคมขึ้นมา เขาผลักดันให้ครูวางเค้าโครงค่านิยมของเขาและแสดงผลงานชิ้นนี้ออกมา โดยการเน้นที่เป้าหมายเชิงประชาธิปไตย 4 ประการ คือ

- (1) การยอมรับความสำคัญของมนุษย์ทุกรูปทุกนามในฐานะที่เขาเป็นมนุษย์ โดยไม่คำนึงถึงสถานะทางชาติพันธุ์ เชื้อชาติ สังคม หรือเศรษฐกิจ
- (2) โอกาสสำหรับการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในทุกขั้นตอนของกิจกรรมในกลุ่มสังคมและในสังคม
- (3) การส่งเสริมให้มีความหลากหลายมากกว่าที่จะกำหนดบุคลิกภาพให้มีเพียงประเภทเดียว
- (4) ความศรัทธาในเรื่องสติปัญญาว่าเป็นวิธีการของการแก้ปัญหาสำคัญ ๆ แทนที่จะขึ้นอยู่กับความรู้ และอำนาจของกลุ่มเผด็จการหรือเจ้าขุนมูลนาย

เป็นที่น่าสนใจว่า ในคำอภิปรายของการกำหนดปรัชญาทางการศึกษาและทางสังคมนั้น ไทเลอร์พยายามจะทำให้โรงเรียนเป็นบุคคล เขากล่าวออกมาในประเด็นและเงื่อนไขที่เกี่ยวกับ "ปรัชญาทางการศึกษาและทางสังคมที่โรงเรียนจะต้องยอมรับและปฏิบัติตาม" "เมื่อโรงเรียนได้ยอมรับค่านิยมเหล่านี้ไปแล้ว" "หลายโรงเรียนมักจะกล่าว" และ "ถ้าโรงเรียนเชื่อ" ดังนั้น ไทเลอร์จึงทำให้โรงเรียนมีลักษณะเป็นสิ่งของที่เป็นพลวัตและมีชีวิต เจ้าหน้าที่ทางด้านหลักสูตรจะทบทวนรายการของจุดหมายทั่วไป และไม่สนใจกับจุดหมายที่ไม่สอดคล้องกับปรัชญาที่ได้ตกลงกันได้

การกลั่นกรองในเชิงจิตวิทยา การใช้การกลั่นกรองในเชิงจิตวิทยา เป็นขั้นตอนต่อไปของรูปแบบของไทเลอร์ เพื่อที่จะกลั่นกรองในด้านนี้ ครูจะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนถึงหลักของการเรียนรู้ที่เขาเชื่อว่าเป็นดี ไทเลอร์ได้กล่าวไว้ว่า "จิตวิทยาการเรียนรู้ไม่เพียงแต่รวบรวมข้อค้นพบที่เฉพาะและแน่นอนเท่านั้น แต่มันยังเกี่ยวข้องกับการสร้างทฤษฎีการเรียนรู้ที่ช่วยในการกำหนดเค้าโครงธรรมชาติของกระบวนการเรียนรู้ ว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร ภายใต้เงื่อนไขอะไร ใช้กลไกประเภทใดในการปฏิบัติงาน และอื่น ๆ ในลักษณะคล้ายคลึงกัน การนำเครื่องครองอันนี้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นจะต้องมีการฝึกฝนมาอย่างพอเพียงในด้านจิตวิทยาการศึกษา และพัฒนาการของมนุษย์ในบุคคลที่รับผิดชอบงานของการพัฒนาหลักสูตร

ไทเลอร์ได้อธิบายถึงความสำคัญของการกลั่นกรองในเชิงจิตวิทยา ดังนี้

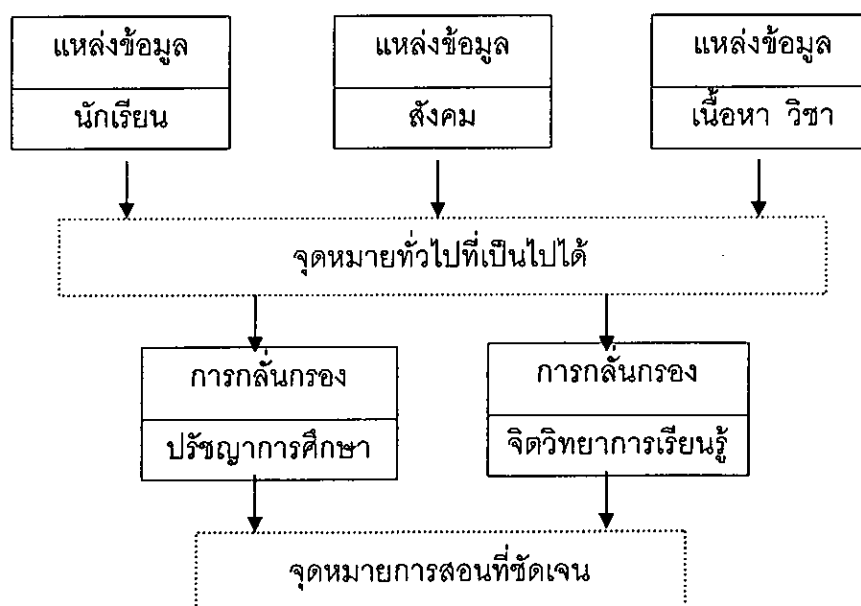
- (1) ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ ช่วยทำให้เราสามารถจำแนกความเปลี่ยนแปลงในมนุษย์ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ที่ออกจากความเปลี่ยนแปลงที่มีได้เกิดจากการเรียนรู้ได้

(2) ความรู้ในจิตวิทยาการเรียนรู้ ช่วยให้เราสามารถแยกเป้าหมายที่เป็นไปได้ออกจากเป้าหมายที่จะต้องใช้เวลา นาน หรือเกือบจะเป็นไปไม่ได้ที่จะบรรลุผลสำเร็จในระดับอายุที่ได้มีการตรวจสอบและรับรองแล้ว

(3) จิตวิทยาการเรียนรู้ให้ความคิดแก่เราบางประการเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการบรรลุจุดหมายนั้น ๆ และระดับอายุที่จะต้องใช้ความพยายามให้มีประสิทธิภาพที่สุด

หลังจากนักพัฒนาหลักสูตรได้มีการกลั่นกรองในขั้นที่สองแล้ว ก็จะมีการลดจำนวนจุดหมายทั่วไปลงไป ปล่อยให้เหลือไว้เฉพาะที่สำคัญที่สุดและเป็นไปได้มากที่สุดเท่านั้น จะต้องระวังในการเขียนจุดหมายให้เป็นเชิงพฤติกรรม ซึ่งจะกลายมาเป็นจุดหมายการสอนในห้องเรียน

อันที่จริงไทเลอร์ไม่ได้ใช้แผนภูมิหรือไดอะแกรมอธิบายกระบวนการที่เขาเสนอไว้ แต่โพแฟมและเบเกอร์ (Popham ; Baker. 1970) ได้นำรูปแบบและแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ มาอธิบายด้วยไดอะแกรม ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แสดงเหตุผลเชิงหลักสูตรของไทเลอร์

จากความหมายของหลักสูตรดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถาบันการศึกษาจัดให้ผู้เรียน รายวิชาและเนื้อหาวิชาที่สร้างขึ้นให้กับผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน หรือสิ่งที่สังคมคาดหวังหรือมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนได้รับ

ประเภทของหลักสูตร

ประเภทของหลักสูตรหรือเรียกว่ารูปแบบของหลักสูตร ในปัจจุบันมีผู้กำหนดประเภทของหลักสูตรออกเป็นหลายประเภทแล้วแต่แนวความคิดของแต่ละคน แต่ก็มี ความหมายที่ใกล้เคียงกัน และที่สำคัญคือมีความหมายตรงกัน กล่าวคือเพื่อให้ประสบการณ์กับผู้เรียนนั่นเอง ซึ่ง ชูศรี สุวรรณโชติ (2544 : 43-57) ได้แบ่งประเภทของหลักสูตรไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. หลักสูตรที่ยึดเอาสาขาวิชาและเนื้อหาวิชาเป็นหลัก (Disciplines/Subjects Curriculum) หลักสูตรประเภทนี้มีขึ้นในโลกเป็นเวลานานแล้ว และครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจะเคยชินกับหลักสูตรประเภทนี้เป็นอย่างมาก โดยมีเจตคติว่า หลักสูตรประเภทนี้คือหลักสูตรที่แท้จริง ในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นยุคใดสมัยใดเมื่อมีการจัดทำหลักสูตรแล้ว จะพิจารณาหลักสูตรประเภทนี้ ก่อนประเภทอื่น เพราะถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หลักสูตรประเภทนี้สามารถพบเห็นในทุกระบบการศึกษาของไทย ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และแม้แต่การศึกษาในด้านศาสนา หลักสูตรประเภทนี้เป็นหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษามากกว่าในระดับอื่น เนื่องจากมีวิธีการจัดการเรียนการสอนด้วยการใช้การบรรยายและใช้แบบเรียนหรือตำราเรียนเป็นหลัก ซึ่งไม่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทั้งการจัดการศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียนขั้นความรู้พื้นฐาน สามารถแยกออกได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

1.1 หลักสูตรแยกรายวิชาหรือเนื้อหาวิชา (Seperated-Subject Curriculum) หลักสูตรประเภทนี้จะแบ่งแยกรายวิชาในกลุ่มเดียวกันออกเป็นส่วน ๆ เพื่อให้รายวิชาและเนื้อหาสาระเฉพาะอย่าง นิยมใช้กันมากเมื่อประมาณ 40-50 ปีมาแล้ว ปัจจุบันนี้ก็ยังคงใช้อยู่ในโรงเรียนบางประเภทที่ยังยึดถือหลักการเดิม ๆ อยู่

1.2 หลักสูตรสหสัมพันธ์หรือหลักสูตรสัมพันธ์ (Correlated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่พัฒนามาจากหลักสูตรแยกรายวิชาด้วยการรวมเอาส่วนที่เหมือนกันทั้งในด้านลักษณะของวิชา คุณค่าและความสำคัญของวิชา และในส่วนของความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องมาไว้ด้วยกัน ลักษณะจึงเป็นการรวมวิชาให้เกิดความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป็นต้นว่า การสร้างหลักสูตรให้วิชา ประวัติศาสตร์และวรรณคดี และศิลปะและวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน มีความสัมพันธ์และเกิดสหสัมพันธ์กัน หรือการนำเอาวิชาวิทยาศาสตร์และวิชาคณิตศาสตร์เข้ามาสัมพันธ์กัน ความสัมพันธ์ของหลักสูตรประเภทนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน เกิดความสนุกเพลิดเพลิน และที่สำคัญคือ

ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักวิเคราะห์ และสังเคราะห์ รวมทั้งการนำเอาไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับการดำรงชีวิตของผู้เรียน

1.3 หลักสูตรหลอมรวมวิชา (Fusion Curriculum) หรือหลักสูตรหมวดวิชา (Broad-Field Curriculum) ซึ่งทั้งสองชื่อนี้มักจะมีผู้นำมาเรียกปะปนกัน ทั้งที่จริงหลักสูตรหลอมรวมวิชา กับ หลักสูตรหมวดวิชาจะมีข้อแตกต่างกัน กล่าวคือ หลักสูตรหลอมรวมวิชาเป็นหลักสูตรที่นำเอาวิชาที่มีความใกล้เคียงกันมาหลอมรวมด้วยกันกลายเป็นวิชาชีววิทยา หรือนำเอาวิชาไฟฟ้ากับพลังงานมารวมกันกลายเป็นวิชาฟิสิกส์ ส่วนหลักสูตรหมวดวิชาการนำเอาวิชาหลาย ๆ วิชามาจัดเป็นหมวดหมู่เข้าด้วยกัน แต่ต้องเป็นวิชาที่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน เช่น วิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลธรรม ศาสนา เข้ามารวมกันจัดเป็นหมวดวิชาสังคมศึกษา วิชาที่เกี่ยวกับการอ่าน การเขียน การพูดการฟัง แต่งความ จดหมาย วรรณคดี เข้ามารวมกันเป็นวิชาด้านภาษา เป็นต้น

1.4 หลักสูตรแกนวิชา (Core Curriculum) เป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อการรวบรวมเนื้อหาความรู้และประสบการณ์ให้มีความสัมพันธ์และผสมผสานกัน แต่ก็มีวิชาหนึ่งวิชาใดเป็นวิชาหลักหรือวิชาแกน การรวบรวมความรู้และประสบการณ์ที่สำคัญนั้นคำนึงถึงความจำเป็นของผู้เรียนที่ต้องการเรียนรู้เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนเอง รวมทั้งเน้นในด้านความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ในโรงเรียนกับปัญหาต่างๆ และเกี่ยวข้องกับ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนในสังคมนั้น ๆ ไว้ด้วย อาจกล่าวได้ว่าหลักสูตรวิชาแกนหรือแกนวิชานั้น เป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อให้มีวิชาหลักอันเป็นวิชาที่ผู้เรียนมีความจำเป็นที่จะต้องรู้เพื่อการเรียนรู้พื้นฐานวิชาต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อชีวิตของตนเอง หรืออาจเรียกว่า วิชาบังคับที่ผู้เรียนจะต้องเรียนติดต่อกันไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาต่อเนื่องไปยังมัธยมศึกษา และต่อมาถึงอุดมศึกษา ส่วนวิชาอื่น ๆ หลักสูตรก็จัดให้เป็นวิชาเลือก หรือจะเป็นวิชาเฉพาะที่ผู้เรียนจะต้องเรียนเพื่อการนำไปใช้ หลักสูตรแกนวิชาจะเป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของสังคม จัดขึ้นตามปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นในยุคนั้น โดยเฉพาะ หลักสูตรนี้จึงมุ่งเน้นในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปในแนวทางความต้องการของสังคม เสริมสร้างความสามารถของผู้เรียนเพื่อนำไปแก้ปัญหาของสังคมและของตนเองที่ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม หลักสูตรนี้จะไม่เน้นในด้านวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว แต่เน้นในเรื่องของประสบการณ์ควบคู่กันไปด้วย จึงได้นำมาใช้ในการจัดหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 เป็นส่วนใหญ่

2. หลักสูตรที่ยึดเอาผู้เรียนเป็นหลัก (Learners Centered /Experience Curriculum) หลักสูตรชนิดนี้เป็นหลักสูตรที่ได้ยึดถือมาตั้งแต่สมัยก่อนและสืบเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน แต่ก็ยังถือว่ามี ความทันสมัยอยู่เป็นอย่างมาก หลักการของหลักสูตรที่ยึดถือผู้เรียนเป็นหลักนั้น เป็นการจัด

หลักสูตรเพื่อสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน จึงต้องยึดถือเอาผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นส่วนในการกำหนดหลักสูตร การอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียนได้นำมาใช้ในการจัดหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียนอยู่ในปัจจุบัน สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท

2.1 หลักสูตรที่ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learners Centered Curriculum) เป็นหลักสูตรที่มีฐานอยู่บนความเป็นมนุษย์ ด้วยหลักการที่ว่า มนุษย์ทุกคนจะมีความแตกต่างกันไป ไม่มีใครเหมือนใคร แม้แต่พี่น้องฝาแฝดด้วยกันก็มีความแตกต่างกัน ดังนั้นในการจัดหลักสูตรจึงกำหนดให้คำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลักการที่สำคัญ จึงปรากฏว่าในหนึ่งวิชาอาจจะมีหลักสูตรที่แตกต่างกันออกไปทั้งในด้านเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 หลักสูตรประสบการณ์ (Experience Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ใช้กันมากในการจัดการหลักสูตรระดับประถมศึกษา และในปัจจุบันได้ใช้กันมากในวงการศึกษาผู้ใหญ่และการจัดการศึกษานอกโรงเรียน การจัดหลักสูตรประเภทนี้ตั้งอยู่บนฐานที่ว่า ประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับมาไม่ว่าจะเป็นอดีตและปัจจุบัน เป็นบ่อเกิดของการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้ การจัดหลักสูตรจึงเป็นการจัดเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และให้ผู้เรียนได้รู้จักการแก้ปัญหา

2.3 หลักสูตรบูรณาการ (Intergrated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่นักพัฒนาหลักสูตรได้นำมาใช้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และนำมาใช้ในหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ด้วยการมุ่งหวังว่าประสบการณ์ที่จัดไว้ในหลักสูตรเป็นการทำให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ในการดำรงชีวิต

3. หลักสูตรที่ยึดเอากระบวนการทางทักษะเป็นหลัก (The Process Skills Curriculum) หลักสูตรประเภทนี้บางคนก็ถือว่าเป็นกระบวนการเรียนมากกว่าเป็นหลักสูตร เพราะในหลักของการจัดการศึกษาจะประกอบด้วย ตัวป้อน (Input) ตัวกระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ทั้ง 3 องค์ประกอบนี้เป็นหลักในการจัดการศึกษา ดังนั้นกระบวนการซึ่งประกอบด้วยภาระกระทำต่างๆ เป็นต้นว่า การจัดการเรียนหรือการกำหนดวิธีสอน การวัดผลและการประเมินผล การกระทำกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้เป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้กับผู้เรียนทั้งสิ้น จึงมีการกำหนดว่าหลักสูตรประเภทที่ยึดเอากระบวนการทางทักษะเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรกระบวนการทางทักษะที่เห็นเด่นชัดก็คือ หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดขึ้น เรียกว่า หลักสูตรการศึกษาเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนประเภท

บุคคลภายนอก ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2533 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นหลักสูตรหลังสุดของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดเอากระบวนการทางทักษะเข้ามาจัดทำหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ด้วยการคำนึงถึงทักษะของผู้เรียน และความต้องการของสังคมนำมาใช้ในการพิจารณาหลักสูตรนี้ ซึ่งผลที่ได้รับจากการนี้ที่สำคัญคือ เป็นการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนทักษะในวิชาการต่างๆ ตามที่ผู้เรียนต้องการ และสนองความสนใจของประชาชนที่ต้องการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม อย่างไรก็ตามจุดอ่อนที่สำคัญของหลักสูตรกระบวนการทางทักษะคือ การจัดทำหลักสูตรประเภทนี้ยังไม่เป็นที่ยอมรับของวงการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และความไม่เคยชินของประชาชนผู้ให้บริการอีกด้วย และหากจะจัดหลักสูตรประเภทนี้ในวงการศึกษา ก็จะต้องปรับปรัชญาการศึกษาใหม่ด้วย การยอมรับการจัดการศึกษาที่ไม่จำเป็นต้องยึดถือเวลาเรียนเป็นหลักสำคัญ แต่ยึดถือผลผลิตทางการศึกษาเป็นสำคัญ และผลผลิตนั้นคำนึงถึงผู้เรียนที่มีทักษะในการประกอบอาชีพและสามารถดำรงตนในสังคมตามทักษะที่ได้รับจากผลการศึกษา

ส่วน ดุษฎี สีตลวรารักษ์ (2536 : 10-11) ได้จำแนกหลักสูตรตามระบบความเชื่อพื้นฐานหรือปรัชญาได้ 4 ชนิด ดังนี้

1. หลักสูตรเนื้อหาวิชาที่เน้นสัญลักษณ์และจินตนาการ หลักสูตรชนิดนี้มีจุดหมายให้ผู้เรียนเข้าถึงความจริงที่เป็นสิ่งสากลไม่เปลี่ยนแปลง ความจริงนี้เข้าถึงได้ด้วยความคิดหรือจินตภาพ ประสบการณ์ที่สำคัญสำหรับผู้เรียนตามหลักสูตรนี้ คือ การดูดซับความรู้จากตำราเรียนซึ่งเลือกสรรแล้วในสาขาที่พัฒนาความคิด เช่น วรรณคดี ศิลปะ ศาสนา มิฉะนั้นก็ถ่ายทอดความรู้จากผู้เรียนโดยฟังบรรยายและท่องจำ ตามนัยนี้ครูซึ่งเป็นผู้สอนต้องมีบุคลิกภาพที่ดีด้วย หลักสูตรชนิดนี้กำหนดขึ้นภายใต้ทัศนะของฝ่ายจิตนิยม อาจกล่าวได้ว่าหลักสูตรในช่วงก่อน พ.ศ. 2453 ของไทยจัดอยู่ในหลักสูตรชนิดนี้

2. หลักสูตรเนื้อหาวิชาที่เน้นกายภาพและธรรมชาติ หลักสูตรชนิดนี้มีจุดหมายให้ผู้เรียนเข้าถึงความจริงโดยเชื่อว่าความจริงแท้นั้นเป็นสิ่งที่รับรู้ได้ด้วยผัสสะ ได้แก่ วัตถุ สสารที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ความจริงที่ว่านี้ขึ้นอยู่กับกาล และอวกาศ ความจริงนี้ปรากฏอยู่ในลักษณะหน่วยย่อย ๆ มนุษย์เข้าถึงความจริงได้โดยวิธีวิทยาศาสตร์ให้เข้าใจกฎธรรมชาติจากของจริง ข้อมูล ข้อเท็จจริงที่สังเกตได้ หากต้องจำลองเข้ามาในชั้นเรียนก็ใช้วิธีสาธิต อธิบายประสบการณ์ที่สำคัญสำหรับผู้เรียนตามหลักสูตรนี้ ได้แก่ เนื้อหาสาระที่เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่สังเกตได้ หลักสูตรชนิดนี้กำหนดขึ้นภายใต้ทัศนะของฝ่ายวัตถุนิยม ตัวอย่าง หลักสูตรชนิดนี้ ได้แก่ หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503 มัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2503 และ มัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2503 ครูในทัศนะนี้ไม่ใช่ผู้รู้เป็นแต่เพียงตัวกลางหรือสื่อระหว่างผู้เรียนกับความจริง ทักษะที่ต้องมีคือการใช้สื่อและการสาธิต

3. หลักสูตรเน้นประสบการณ์ทางสังคม หลักสูตรชนิดนี้มีจุดหมายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และ ค้นคว้ากับความจริงที่มีลักษณะไม่ตายตัว มีการจัดประสบการณ์ที่ให้ความสำคัญมากแก่วิชากลุ่ม ปฏิบัติการ การทดลอง การแก้ปัญหา เช่น วิชาสังคมศึกษา วิธีการและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และให้ความสำคัญน้อยแก่วิชาที่มีเนื้อหาคงที่ตายตัว การเรียนการสอนของหลักสูตรชนิดนี้จะยึด ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เรียนด้วยวิธีแก้ปัญหา ค้นคว้าทดลองให้ได้ประสบการณ์ ครูไม่ใช่ผู้รู้และไม่ใช่อีกสองทัศนะแรก แต่ครูเป็นเพียงผู้คอยควบคุมวินัยทางความคิด และพฤติกรรมในการเรียนรู้ของผู้เรียน หลักสูตรชนิดนี้กำหนดขึ้นภายใต้ทัศนะของฝ่ายประสบการณ์นิยม ดังหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533

4. หลักสูตรเน้นประสบการณ์ที่ส่งเสริมเสรีภาพในการเลือก หลักสูตรชนิดนี้มีจุดหมายให้ผู้เรียนได้เลือกตามสภาวะการณ์ที่มีอยู่ของตน มีการจัดประสบการณ์ทุกอย่างให้พร้อมสำหรับผู้เรียนที่จะเลือก (ทุกสาขาวิชาสำคัญเท่ากัน) และเข้าถึงความจริงโดยการหยั่งรู้สภาวะการณ์ที่มีอยู่ (ของตัวเองหรือของสิ่งใด ๆ) หลักสูตรชนิดนี้ให้ความสำคัญต่อการเรียนมากกว่าการสอน คือ ครูเป็น "Resource Center" ผู้คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวในการเรียนอยู่เสมอ คอยช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นแนวทางที่จะเลือกของตนโดยไม่มีการชี้นำและให้ผู้เรียนแต่ละคนค้นพบความจริงของตนเอง หลักสูตรชนิดนี้กำหนดขึ้นภายใต้ทัศนะฝ่ายอัตติภาวะนิยม

หลักสูตรแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันตามจุดหมาย เกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชาหลัก ในการจัดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการ ประเมินผล ซึ่งหลักสูตรแต่ละประเภทมีข้อดีข้อเสียที่แตกต่างกัน จึงมีความจำเป็นต้องมีการเลือกให้ บัณฑิตสำคัญซึ่งใช้ในการตัดสินใจคือ วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่จะนำมาใช้เป็นตัวกำหนด จุดหมายของหลักสูตร ในปัจจุบันได้เน้นแบบผสมผสาน เลือกหลักสูตรและแนวปฏิบัติที่ดีชอบทุก ๆ แบบมารวมเข้าด้วยกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลพื้นฐานทางด้านต่างๆ ที่ได้ศึกษา วิเคราะห์และสรุปผล จากพื้นฐานข้อมูลปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ซึ่งในแต่ละยุคแต่ละสมัยย่อมมีความแตกต่างกันไป ตามสภาพ

องค์ประกอบของหลักสูตร

หลักสูตรไม่ว่าจะเป็นการออกแบบในลักษณะใดก็ตาม จะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบ ต่าง ๆ ซึ่ง วิชัย ประสิทธิ์วุฒิมิเวชท์ (2542 : 50-52) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรจะต้อง ประกอบด้วยส่วนประกอบต่างๆ ดังนี้

1. จุดหมายและจุดประสงค์ (Aims and Objectives)

1.1 จุดหมายเป็นสิ่งที่กำหนดไว้กว้าง ๆ เน้นคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้เรียนมักจะพบได้ในส่วนแรกของหลักสูตร อันเป็นจุดเริ่มต้นทำให้เกิดเป็นโครงสร้างหลักสูตร

1.2 จุดประสงค์ เป็นสิ่งที่กำหนดเฉพาะเรื่องในระดับกลุ่มวิชา กลุ่มประสบการณ์และรายวิชา ที่มีอยู่ในโครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์จะเป็นตัวบ่งชี้ให้จัดเนื้อหาสาระซึ่งจะต้องจัดให้มีความสอดคล้อง

2. เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Contents and Experiences)

2.1 เนื้อหาสาระ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์ แบ่งออกได้ 5 ประเภท คือ

2.1.1 ข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดา

2.1.2 ความคิดรวบยอดและหลักการ

2.1.3 การแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์

2.1.4 ทักษะทางกาย

2.1.5 เจตคติและค่านิยม

2.2 ประสบการณ์ เป็นการกำหนดคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม อันพึงปรารถนาให้ผู้สอนได้นำไปพิจารณาตัดสินในสร้างเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนและชั้นเรียน

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่มีการปรับปรุงตลอดเวลาของการใช้หลักสูตร ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ และมีการติดตามผลเป็นระยะ ๆ องค์ประกอบที่สำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้คือ

3.1 การเตรียมครูผู้สอน หลักสูตรการผลิตครูเป็นหลักสูตรที่ยึดสมรรถภาพเป็นหลัก เน้นด้านความรู้ ด้านเทคนิควิธี ด้านคุณลักษณะและเจตคติ

3.2 ผู้บริหารโรงเรียน มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ โดยให้ความสำคัญและสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรในระดับโรงเรียน ซึ่งมีหลักสูตรแกนกลางเป็นแม่บท กำหนดแนวปฏิบัติด้านการเรียนการสอนเป็นแผนให้สอดคล้องกับหลักสูตรจัดหาแหล่งวิทยาการเสริมความรู้ และประสบการณ์แก่ผู้เรียน

3.3 ครูผู้สอน ต้องมีคุณภาพ ซึ่งส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับกระบวนการผลิตครู แต่เมื่อเข้าสู่วิชาชีพแล้วต้องได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาสมรรถภาพในความเป็นครูอยู่เสมอ ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น การอบรมระยะสั้น การประชุมสัมมนา การฟังหรือพูดปาฐกถา การเป็นวิทยากร การแสดงผลงาน การทำผลงานทางวิชาการ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้นอกจากจะพัฒนาครูผู้สอนโดยตรงแล้ว

ในทางอ้อมยังเกิดผลดีต่อผู้เรียน เพราะผู้สอนมีการศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้ให้เกิดความมั่นใจในการสอนเพิ่มมากขึ้น

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการตรวจสอบสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร ค้นหาสาเหตุของสิ่งที่ไม่สัมฤทธิ์ผล เป็นงานใหญ่ที่มีขอบเขตกว้าง จะต้องวางโครงการประเมินผลไว้ล่วงหน้า อย่างเป็นทางการ ประโยชน์ของการประเมินผลหลักสูตร มีดังนี้

4.1 ช่วยทำให้จุดหมายและจุดประสงค์ระดับต่างๆ มีความกระจ่างชัดเจนขึ้น เพราะถ้าคลุมเครือจะไม่สามารถประเมินผลได้

4.2 ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผล มีผลไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรและการสอนช่วยส่งเสริมการสอนในโรงเรียนให้ดีขึ้น

4.3 ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลหลักสูตรจะเป็นสิ่งบ่งบอกที่ใช้ในการพิจารณาตัดสินใจเปลี่ยนหลักสูตรใหม่

องค์ประกอบทั้ง 4 อย่าง จึงเป็นวัฏจักรที่เกิดขึ้น หมุนเวียนโดยไม่จบสิ้น แต่ละวัฏจักรจะใช้เวลานานหลายปี และมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลากรฝ่าย หลายคน ซึ่งไม่สามารถกระทำได้ด้วยลำพัง

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

การดำเนินการจัดการศึกษาให้มีเอกภาพ จำเป็นต้องมีการกำหนดหลักสูตรให้กับผู้เรียน โดยหลักวิชานั้นมีทั้งหลักการและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นทางการเป็นลำดับขั้นให้สอดคล้องกับระบบบริหารการศึกษา แนวนโยบาย แผนพัฒนาต่าง ๆ ของประเทศ เพื่อความถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันกับความคาดหวังในอนาคต หลักสูตรแต่ละหลักสูตรควรที่จะได้มาซึ่งเอกสารประกอบหลักสูตร นักพัฒนาหลักสูตรต้องศึกษา เรียนรู้ และดำเนินการตามหลักการ นำผลที่ได้จากการศึกษาแต่ละประเด็นมาสรุป ตัดสินใจ ในการปรับ ขยาย หรือสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ด้วยเหตุที่การพัฒนาหลักสูตรมีกาดำเนินงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แม้กระทั่งในระดับโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรในระดับใด ต่างก็ใช้หลักการและกระบวนการที่ไม่แตกต่างกันในรายละเอียด จะมีความแตกต่างกันบ้างเพียงขอบเขตและความกว้าง ลึกของหลักสูตร (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. 2542 : 85)

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542 : 86) และสงัด อุทรานันท์ (2527 : 30) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้ว่า การพัฒนา ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Development มีความหมาย 2 ลักษณะ คือ

1. การทำให้ดีขึ้น หรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น
2. การทำให้เกิดขึ้น

ด้วยเหตุนี้การพัฒนาหลักสูตรจึงมีความหมายใน 2 ลักษณะด้วย กล่าวคือ การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์ขึ้น กับการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานเลย

ส่วน บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544 : 15) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย และรวมถึงการผลิตเอกสารต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนด้วย ซึ่งคำศัพท์อีกหลายคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ คำว่า การออกแบบหลักสูตรและการจัดหลักสูตร โดยได้ให้ความหมายดังนี้

การออกแบบหลักสูตร หมายถึง กระบวนการในการเลือกองค์ประกอบต่างๆ ตลอดจนเทคนิค และวิธีการทั้งหมดในการจัดทำหลักสูตร

การจัดหลักสูตร มีความหมายเหมือนการออกแบบหลักสูตร คือ มีความหมายในลักษณะการดำเนินการจัดทำหลักสูตร และในลักษณะการจัดเนื้อหาสาระและประมวลประสบการณ์ในหลักสูตร

สำหรับ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2537 : 25) ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาหรือคิดประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวนักเรียน และสามารถประเมินผลได้ว่าการเปลี่ยนแปลงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

ธำรง บัวศรี (2542 : 200-201) กล่าวว่า ในการสร้างหลักสูตรบูรณาการที่ดี นักพัฒนาหลักสูตรต้องพยายามให้เกิดบูรณาการในลักษณะต่อไปนี้ให้ครบถ้วน คือ

1. บูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้ การที่จะให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ต้องให้กระบวนการการเรียนรู้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความรู้ คือ ผู้เรียนต้องทราบว่าจะแสวงหาความรู้ได้อย่างไรและด้วยกระบวนการอย่างไร

2. บูรณาการระหว่างพัฒนาการทางความรู้และพัฒนาการทางจิตใจ คือ ให้ความสำคัญในด้านพุทธิพิสัย และด้านจิตพิสัย ซึ่งได้แก่ เจตคติ ค่านิยม ความสนใจ และความสุนทรีย์ะควบคู่กัน เนื่องจากถ้าผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สร้างความรู้สึกรักพึงพอใจและประทับใจก็จะมุ่งมั่นในการเรียนและการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. บูรณาการระหว่างความรู้และการกระทำ การเรียนรู้เรื่องค่านิยมและการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเลือกค่านิยมที่เหมาะสมจะปรากฏผลดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมหรือการแสดงออกของผู้เรียน การแยกความรู้จากการกระทำจึงเหมือนกับการแยกหลักสูตรออกเป็นส่วนๆ ซึ่งเป็นไปไม่ได้

4. บูรณาการระหว่างสิ่งที่เรียนในโรงเรียนกับสิ่งที่ป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน หลักสูตรจะต้องกำหนดให้ ความสนใจและความต้องการมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน และให้เป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้บทเรียนมีความหมายและมีคุณค่าต่อชีวิตของผู้เรียนไม่ว่าผู้เรียนจะอยู่ที่ใด

5. บูรณาการระหว่างวิชาต่างๆ อาจทำได้โดยการนำเนื้อหาของวิชาหนึ่งมาเสริมขึ้นอีกวิชาหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และเกิดเจตคติตามที่ต้องการ หรือโดยกำหนดปัญหาหรือความต้องการของผู้เรียนเป็นหัวข้อ แล้วกำหนดหลักสูตรหรือโปรแกรมการเรียนการสอนขึ้น โดยอาศัยเนื้อหาของหลายๆ วิชา มาช่วยในการแก้ปัญหา

จากความหมายของการพัฒนาหลักสูตรที่นักการศึกษาได้กล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การนำเอาหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่มาปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หรือการจัดสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวนักเรียน

บทบาทของท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่นนั้น หมายถึง การเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุง เพิ่มเติมหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. เพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาในรายวิชาที่มีอยู่แล้ว
2. กำหนดกิจกรรมเสริม
3. ทำสื่อเสริม
4. พัฒนากระบวนการเรียนการสอน
5. จัดทำรายวิชาเพิ่มเติมเฉพาะวิชาบังคับเลือก และวิชาเลือกเสรีท้องถิ่นในที่นี้ หมายถึง

หน่วยงานระดับกรมที่เกี่ยวข้อง เขตการศึกษา จังหวัดอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน

แนวทางในการจัดทำรายวิชาท้องถิ่น

ในกรณีที่ท้องถิ่นจะจัดทำรายวิชาบังคับเลือก หรือเลือกเสรีขึ้นมาใหม่ ควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. สำรวจความต้องการหรือความจำเป็น

ก่อนที่จะทำรายวิชาต่างๆ ควรศึกษาว่า ท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนในเรื่องใดเป็นพิเศษ จึงสอดคล้องกับสภาพความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่นของตน การศึกษารวบรวมข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปดังกล่าว อาจทำได้โดยการสำรวจความคิดเห็นจากบุคคลในชุมชน หรือสัมภาษณ์ผู้รู้หรือวิทยากรในท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นข้อมูลที่ครอบคลุมถึงข้อมูลทางด้านสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา สภาพเศรษฐกิจ อาชีพในปัจจุบัน และแนวโน้มของอาชีพในอนาคต ทรัพยากรต่างๆ ของข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ปัญหาของชุมชน ฯลฯ เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว ให้นำมาสังเคราะห์สรุป หรือจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเร่งด่วน เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดเรื่องที่จะจัดทำเป็นรายวิชา และกำหนดเป็นวิชาบังคับเลือก หรือเลือกเสรี

2. กำหนดโครงสร้างความรู้ และคำอธิบายรายวิชา

เมื่อกำหนดเรื่องและประเภทของรายวิชาได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นการจัดทำโครงสร้างของความรู้ในขั้นนี้ให้กำหนดให้ชัดเจนว่ารายวิชาที่จะทำนี้ต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมในด้านต่างๆ ต่อไปนี้อย่างไรบ้าง และมากน้อยเพียงใด

- (1) ความรู้
- (2) ทักษะ
- (3) ค่านิยม
- (4) การจัดการ

ต่อจากนั้นจึงนำโครงสร้างความรู้ดังกล่าวมากำหนดจุดประสงค์ และเขียนคำอธิบายรายวิชา

3. เตรียมจัดการเรียนการสอน

หลังจากทำรายวิชาเสร็จแล้ว ควรเตรียมความพร้อมในการนำรายวิชานั้นไปใช้ ซึ่งได้แก่ การเตรียมบุคลากร สถานที่ แนวการสอน สื่อ ตลอดจนแนวทาง และวิธีการวัดและประเมินผล

หลักการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรจะเกิดขึ้นเมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆ สำคัญ ดังนี้ (ชูศรี สุวรรณโชติ. 2544 : 88-89)

1. เมื่อวิทยาการต่างๆ ของสังคมและของโลกมีการเปลี่ยนแปลงไป
2. เมื่อนโยบาย ปรัชญา และแนวทางการพัฒนาการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป
3. เมื่อผู้ใช้หลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองเรียกร้อง
4. เมื่อข้อมูลพื้นฐานของสังคมและชุมชนเปลี่ยนแปลง

จากเหตุการณ์ทั้ง 4 ประการ เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนหลักสูตรขึ้น และจึงได้กำหนดหลักการในการพัฒนาหลักสูตรว่า หลักการพัฒนาหลักสูตรจะประกอบด้วยหลักการต่างๆ ดังนี้

1. จะต้องมีการดำเนินงานเป็นขั้นตอน มีระเบียบแบบแผนและดำเนินงานตามลำดับ ตามขั้นตอนจนถึงขั้นสุดท้ายอย่างรอบคอบ
2. จะต้องเป็นส่วนที่สร้างความรู้และประสบการณ์ให้กับนักเรียนที่ดีขึ้นกว่าหลักสูตรเดิม
3. จะต้องคำนึงถึงการอบรมครูประจำการให้เกิดความรู้ความเข้าใจหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นมาใหม่ โดยทันทีเมื่อหลักสูตรใหม่ได้พัฒนาขึ้นมาและจะนำไปใช้
4. จะต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียนที่ได้รับผลจากหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่ ทั้งนี้เป็นการได้ผลทั้งในด้านจิตใจและด้านทัศนคติ
5. จะต้องได้รับความร่วมมือและมีการประสานงานเป็นอย่างดีจากผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารข้อมูลต่างๆ ที่จะมาดำเนินงานอย่างพร้อมเพียง
6. จะต้องมิใช่ผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรเป็นผู้นำและมีความสามารถเป็นอย่างดี รู้จักเนื้อหาสาระนั้นอย่างลึกซึ้งดีพอที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรนั้น

ส่วน วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542 : 119) ได้สรุปหลักการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า หลักการพัฒนาหลักสูตรเป็นแนวดำเนินการที่ใช้ในการประมวลข้อมูลแต่ละด้าน จัดหาข้อมูลเหล่านั้นอย่างเป็นลำดับขั้นตอน มีหลักการที่สำคัญคือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร เช่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ฯลฯ โดยใช้วิธีการทางสถิติหาข้อสรุป
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นการกำหนดคุณลักษณะ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ ค่านิยมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป้าประสงค์ ในแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาต่างๆ ทั้งนี้ให้มีครบทุกพิสัยหรือขอบเขต
3. การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ เป็นการคัดเลือก การจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่คาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จึงต้องพิจารณาตัดสินความยาก ง่าย ความกว้าง ลึก ขอบข่าย ให้เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของผู้เรียน

4. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการนำโครงการประมวลความรู้หรือหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล หัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้คือ การสอน บุคคลที่มีความสำคัญคือ ผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน

5. การประเมินหลักสูตร เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตร โดยนำผลที่ได้จากการวัดด้วยวิธีการต่าง ๆ มาพิจารณาร่วมกันแล้วสรุปเป็นคุณค่าของหลักสูตรฉบับนั้น

6. การปรับปรุง แก้ไข และเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เป็นการตัดสินใจหลักสูตรฉบับที่กำลังใช้หรือทดลองใช้ ในกรณีที่เป็นหลักสูตรฉบับร่างขึ้นใหม่โดยใช้วิธีการหรือรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่งหรือผสมผสานกัน

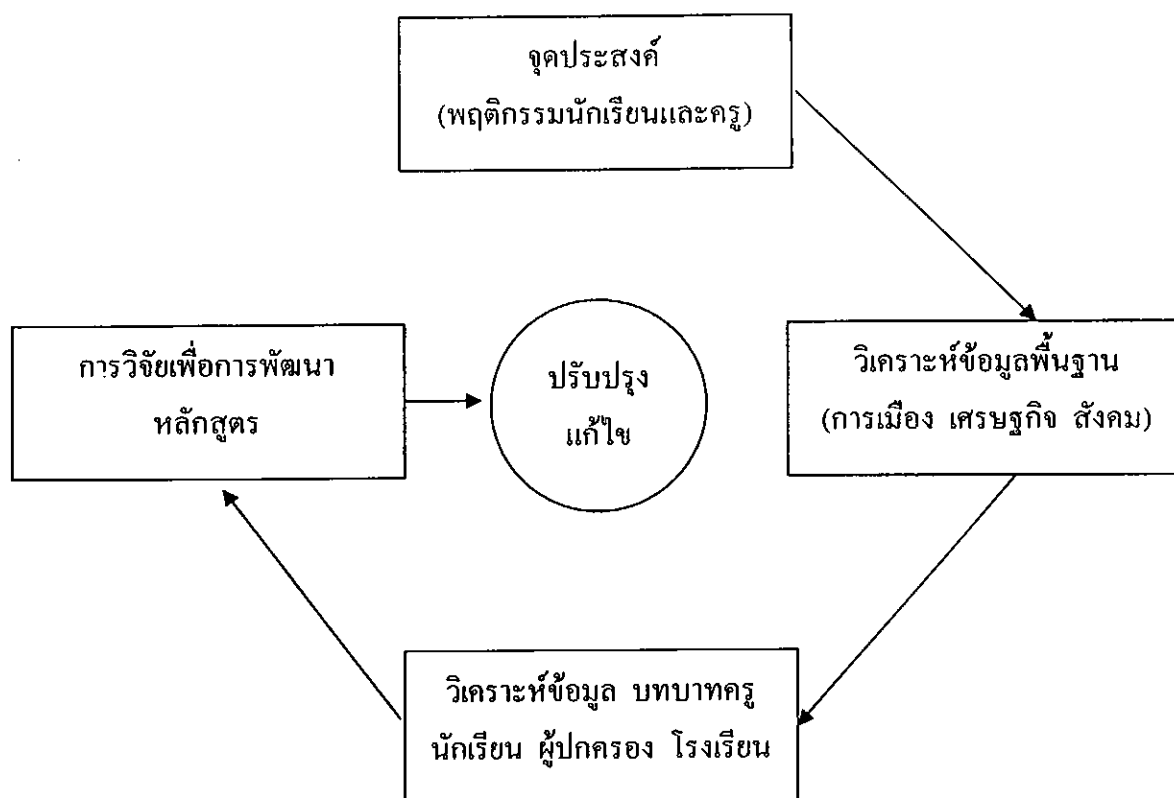
การพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งที่นักการศึกษา ครูอาจารย์จะต้องดำเนินการอยู่เสมอจนเป็นกิจนิสัย จะกระทำทุกครั้งเมื่อสังคมมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น จะทำให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนประสบการณ์ขึ้นมาใหม่ และพร้อมที่จะนำประสบการณ์และความรู้ที่เกิดขึ้นมานั้นไปพัฒนาตนและสังคมให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้น

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่ต้องอาศัยบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายมาดำเนินการ และต้องมีหน่วยงานที่รับผิดชอบตามขั้นตอนซึ่งต้องมีการพัฒนาไปอย่างเป็นระบบตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ หลายขั้นตอน ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้วิชย ประสิทธิ์วุฒิเชษฐ์ (2542 : 120) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า เป็นการดำเนินงานอย่างมีลำดับขั้นตอนโดยการให้ข้อมูลจากหลักการพัฒนาหลักสูตร จนกระทั่งประสบผลสำเร็จเป็นหลักสูตรที่ปรับปรุงแก้ไข หรือสร้างใหม่ มีกระบวนการดังนี้

1. การจัดตั้งคณะกรรมการมีทั้งคณะกรรมการอำนวยการและคณะอนุกรรมการ
 2. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร
 3. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้เป็นจุดหมายของหลักสูตรที่มีครบทุกพิสัย
 4. การออกแบบหลักสูตร ได้แก่ กำหนดโครงสร้าง จุดประสงค์ของกลุ่มวิชา จุดประสงค์รายวิชา และเนื้อหาสาระและประสบการณ์
 5. การนำหลักสูตรไปใช้
 6. การประเมินหลักสูตร
 7. การตัดสินใจต่อหลักสูตร อาจจะใช้ต่อไปหรือปรับปรุง หรือแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลง
- ส่วน ชูศรี สุวรรณโชติ (2544 : 94-95) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรว่า เป็นกระบวนการที่ทำให้ครูสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้กับผู้เรียนให้เป็นของผู้เรียน ซึ่งเป็น

จุดหมายปลายทางที่สำคัญของการพัฒนาหลักสูตร หรืออาจจะกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าผลผลิตโดยตรงของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรก็คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน และในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในปัจจุบันก็ยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูอีกด้วย เพราะเชื่อว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรจะทำให้ครูได้รับความรู้มากขึ้น มีทักษะมากขึ้นและมีประสบการณ์มากขึ้น เป็นการไม่หยุดนิ่งของกระบวนการการเรียนรู้ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นในปัจจุบัน กระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีกระบวนการดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แสดงกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

สำหรับ ทาบา (Taba. 1962 : 345-379) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม รวมทั้งศึกษาพัฒนาการของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมาย

ขั้นที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา โดยอาศัยข้อมูลจากขั้นที่ 1 เป็นหลัก จุดมุ่งหมายที่กำหนดนี้ควรเป็นสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้จริง และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเลือกและจัดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นที่ 3 คัดเลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดให้

ขั้นที่ 4 จัดลำดับเนื้อหาวิชาที่คัดเลือกมา โดยพิจารณาถึงความเหมาะสม ความยากง่าย

ขั้นที่ 5 คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ เน้นให้เป็นสิ่งที่มีคุณค่าแก่ผู้เรียน และสอดคล้องกับความมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 6 จัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ตามลำดับก่อนหลัง

ขั้นที่ 7 ประเมินผล เป็นขั้นตอนที่จะเป็นเครื่องชี้ว่าการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีปัญหา ขอบกพร่องในขั้นตอนใด ๆ มากน้อยเพียงใด

ขั้นที่ 8 ตรวจสอบความคงที่ และความเหมาะสมในแต่ละขั้นตอน โดยตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบในลักษณะต่อไปนี้ เช่น

- เนื้อหาวิชาที่จัดขึ้น เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายหรือไม่
- ประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นมีความเหมาะสมเพียงใด
- ประสบการณ์การเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายหรือไม่

ในขณะที่ สุมิตร คุณากร (2520 : 5-9) ได้กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรประกอบไปด้วยกิจกรรมหลัก 5 ประการ คือ

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่แสดงถึงเอกลักษณ์ และวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันของแต่ละหลักสูตร และควรสอดคล้องและส่งเสริมจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับชาติ และควรมีการสำรวจและวิจัยข้อมูลต่างพื้นที่เกี่ยวกับสังคมและผู้เรียน
2. การเลือกและการจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ เป็นการเลือกสรรวิชาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนด
3. การนำเอาหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปไปปฏิบัติให้เกิดผล
4. การประเมินหลักสูตร เป็นการค้นคว้าหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงไร และอะไรเป็นสาเหตุ การประเมินหลักสูตรครอบคลุมไปถึงการพิจารณาขั้นตอนทั้งสามเพื่อหาข้อบกพร่อง
5. การปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีลักษณะเป็นวัฏจักร เริ่มต้นด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมาย เลือกและจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนำหลักสูตรไปปฏิบัติประเมินหาข้อบกพร่อง และนำผลที่ได้ไปปรับปรุงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรจึงเริ่มต้นกระบวนการและขั้นตอนเดิมอีก เป็นวัฏจักรเวียนต่อเนื่องกัน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 3) ได้กล่าวถึงระดับของหลักสูตร มี 3 ระดับดังนี้

1. หลักสูตรระดับชาติหรือหลักสูตรระดับแม่บท คือ เป็นหลักสูตรแกนที่เขียนไว้กว้าง ๆ และบรรจุสาระที่จำเป็นที่ทุกคนในประเทศต้องเรียนรู้เหมือนกัน
 2. หลักสูตรระดับท้องถิ่น คือ การนำเอาหลักสูตรแม่บทมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน และเป็นการเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ได้จริงในชีวิต
 3. หลักสูตรระดับห้องเรียน คือ การนำหลักสูตรระดับชาติและระดับท้องถิ่นมาปรับใช้ให้เหมาะสมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
1. ระบบร่างหลักสูตรมี 4 ขั้นตอน ได้แก่
 - 1.1 สิ่งกำหนดหลักสูตร คือการเตรียมศึกษาข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ
 - 1.2 รูปแบบหลักสูตร จะประกอบด้วย โครงสร้างและองค์ประกอบหลักสูตร ซึ่งต้องทำหลังจากได้ศึกษาข้อมูล
 - 1.3 การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร จะศึกษาความเป็นไปได้และปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง
 - 1.4 การปรับปรุงหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ต้องจัดระบบข้อมูลที่ชัดเจน การสังเคราะห์ข้อมูลควรพิจารณาให้รอบคอบ
 2. ระบบการใช้หลักสูตร ได้แก่
 - 2.1 ขออนุมัติหลักสูตร เมื่ออนุมัติแล้วจึงจะรับสมัครผู้เรียนและดำเนินการสอน
 - 2.2 การวางแผนการใช้หลักสูตร หรือการบริหารหลักสูตร จะกระทำควบคู่ไปกับการขออนุมัติหลักสูตร
 - 2.3 การดำเนินการใช้หลักสูตร เริ่มตั้งแต่ประชาสัมพันธ์ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง งบประมาณ การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน
 3. ระบบการประเมินหลักสูตร ได้แก่
 - 3.1 การวางแผนการประเมินหลักสูตร เป็นการวางแผนว่าจะประเมินหลักสูตรในส่วนใดบ้าง
 - 3.2 แผนการเก็บข้อมูล ได้แก่ การรวบรวมข้อมูล การจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่ และการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนด
 - 3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ควรกำหนดว่ามีข้อมูลอะไรบ้างที่สำคัญที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์
 - 3.4 การรายงานข้อมูล เป็นการเสนอข้อมูลให้พิจารณาว่าหลักสูตรนี้มีคุณค่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือว่าจะต้องปรับปรุงแก้ไขส่วนใดของระบบหลักสูตร

ลจัต อุทรานันท์ (2532 : 38-39) มีความเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรจะมีความครอบคลุมถึงการร่างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ และการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นด้วย การใช้หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตรนั้นเป็นกระบวนการอันหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตรซึ่งได้จัดอันดับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ
4. การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล
5. การนำหลักสูตรไปใช้
6. การประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. การปรับปรุงการแก้ไขหลักสูตร

การวางแผนการพัฒนาหลักสูตร

ปัจจุบันนี้ประชาชนทั่ว ๆ ไป และนายจ้างได้ให้ความสนใจมากขึ้นเกี่ยวกับการศึกษา โรงเรียนและครูวิจารณ์ถึงการจัดการศึกษาบ่อยขึ้น มีการสนับสนุนและกดดันให้เปลี่ยนแปลงซึ่งทุกคนก็ยอมรับกันว่าจะต้องมีนวัตกรรมบางอย่างเข้ามาช่วย เพราะอยู่ในสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลง มีการค้นพบความรู้ใหม่ๆ ขณะเดียวกันความรู้เก่า ๆ ก็จะได้รับการพิสูจน์ว่าไม่ถูกต้อง แม้ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการศึกษาก็ไม่รู้ทุกอย่างในสาขาที่ตนเชี่ยวชาญ การที่มีความรู้เกิดขึ้นมากมายจึงต้องมีการคัดเลือกในสิ่งที่จะควรจะเรียนรู้และพิจารณาอย่างรอบคอบว่า จะเรียนรู้อย่างไร ด้วยความตระหนักถึงความจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องเตรียมตนให้พร้อมเพื่อรับกับความต้องการของสังคมซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผู้สอนจำเป็นต้องประเมินว่าได้ให้อะไรแก่ผู้เรียน ในความเป็นจริงโรงเรียนมีจุดประสงค์ที่ต้องการเน้นมากมายจึงจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ (อำนาจ จันทร์แป้น, 2540 : 17)

จิตรลดา (สุวัตติกุล) แสงปัญญา (2536 : 44) ได้กล่าวว่า ในการวางแผนการศึกษาหรือการพัฒนาหลักสูตรแต่ละครั้งนั้น นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่

1. แรงผลักดันทางสังคม
2. การคัดสรรเนื้อหาความรู้

3. ความเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์
4. การจัดการกระบวนการเรียนรู้

ส่วน ชูศรี สุวรรณโชติ (2544 : 97-98) กล่าวว่า หลักในการพัฒนาหลักสูตรที่จำเป็นต้องนำมาใช้ คือ การวางแผนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตรที่จะทำให้หลักสูตรเกิดความสมบูรณ์ การวางแผนที่ดีจะต้องเป็นเครื่องช่วยในการพัฒนาหลักสูตรสำเร็จไปแล้วครั้งหนึ่ง ดังนั้น ก่อนที่จะพัฒนาหลักสูตรจะต้องกำหนดแผนการพัฒนาหลักสูตร โดยยึดถือแนวทางในการวางแผนดังนี้

1. การศึกษาปัญหาหรือการกำหนดปัญหา นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องรู้ซึ่งถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในหลักสูตรเดิม หรือรู้ซึ่งถึงสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมในทุก ๆ ด้านเป็นอย่างดี จึงจะรู้ว่าอะไรคือปัญหาของหลักสูตรเดิม และมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพนั้น ๆ การศึกษาปัญหาเป็นสิ่งจำเป็นขั้นแรกของการวางแผนเพื่อการพัฒนาหลักสูตร

2. การกำหนดข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหา ข้อมูลที่กำหนดจะต้องเป็นข้อมูลที่สนองตอบปัญหาที่ได้มาจากการศึกษาปัญหา การกำหนดข้อมูลและการจัดหาข้อมูลจะต้องเป็นเครื่องช่วยในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างรวดเร็วถูกต้องและแน่นอน การพัฒนาหลักสูตรหลายต่อหลายครั้งที่ไม่ประสบผลสำเร็จหรือประสบผลสำเร็จแต่ดำเนินการไปอย่างล่าช้า บางคนจะถึงกับมาจัดหาข้อมูลในขณะที่ลงมือพัฒนาหลักสูตรซึ่งเป็นการดำเนินการอย่างไม่มีแผน

3. การกำหนดสมมติฐาน การวางแผนพัฒนาหลักสูตรในทุกครั้งทุกเรื่องจะต้องกำหนดสมมติฐาน ไว้เสมอว่า หลักสูตรที่จะต้องได้รับการพัฒนานั้นจะบังเกิดผลอย่างไรต่อผู้เรียน การตั้งสมมติฐานนี้จะไม่เหมือนกับการตั้งสมมติฐานในการทำวิจัย สมมติฐานของการพัฒนาหลักสูตรจะเป็นสมมติฐานในทางบวกมากกว่าสมมติฐานในทางลบ แต่อย่างไรก็ตามก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการสมมติฐานในทางลบไว้บ้าง ทั้งนี้เพื่อจะได้คิดในเรื่องที่จะต้องแก้ไขหลักสูตรซึ่งมีอยู่ได้ตลอดเวลา

4. กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน แนวทางในการดำเนินงานที่จะต้องกำหนดในแผนจำเป็นต้องกำหนดเป็นขั้นตอน ขั้นตอนเหล่านี้จะต้องกำหนดเวลาลงไปอย่างแน่นอน เพื่อจะได้เห็นกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรตั้งแต่ต้นจนสำเร็จลุล่วง การกำหนดช่วงระยะเวลานั้นแล้วแต่ว่าผู้วางแผนจะใช้รูปแบบของใคร เช่น การใช้ PERT CHART เป็นต้น การกำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่ขาดไม่ได้ คือ งบประมาณในการดำเนินงาน เพราะการพัฒนาหลักสูตรจะต้องใช้งบประมาณที่มากพอสมควร

5. การเลือกบุคลากรมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร บุคลากรมีความสำคัญในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร เพราะการพัฒนาหลักสูตรจะสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีคุณภาพในการ

ทำงาน ผู้กำหนดแผนจึงต้องกำหนดตัวบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้นเป็นอย่างดี บุคลากรที่ควรกำหนดในแผน ได้แก่ นักพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอน

สำหรับ (บรรพต สุวรรณประเสริฐ, 2544 : 17; อ้างอิงจาก ไทเลอร์) ได้กำหนดรูปแบบการวางแผนหลักสูตรและให้ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้บังเกิดผลดีต่อผู้เรียน ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะว่า บุคคลที่มีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร ควรคำนึงถึงการตอบคำถาม 4 ข้อดังต่อไปนี้

1. อะไร เป็นจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ต้องการให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาปฏิบัติ
2. ทำอย่างไร จึงจะจัดประสบการณ์การศึกษาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. ทำอย่างไร จึงจะจัดประสบการณ์การศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน
4. ทำอย่างไร จึงจะจัดหาวิธีการประเมินผลประสบการณ์การศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในขณะที่ (บรรพต สุวรรณประเสริฐ, 2544 : 17; อ้างอิงจาก ทาบา) ได้เสนอรูปแบบการวางแผนหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการผู้เรียนตามความเชื่อของทาบาที่ว่า ผู้เรียนมีพื้นฐานแตกต่างกัน ดังนั้นจึงได้กำหนดรูปแบบการวางแผนหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. วินิจฉัยความต้องการของผู้เรียน นักพัฒนาหลักสูตรจะเริ่มจากการค้นหาความต้องการของผู้เรียนโดยการวิเคราะห์หาช่องว่าง จุดบกพร่องและภูมิหลังของผู้เรียน
2. กำหนดจุดมุ่งหมาย หลังจากได้วิเคราะห์หาความต้องการของผู้เรียนแล้ว นักวางแผนหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการ โดยใช้คำว่าเป้าหมายหรือจุดหมาย
3. เลือกเนื้อหา การเลือกเนื้อหาในแต่ละหัวข้อที่จะนำมาศึกษานั้น จะต้องได้มาจากการกำหนดจุดมุ่งหมาย
4. เรียงลำดับเนื้อหา การเลือกเนื้อหาในแต่ละหัวข้อนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจว่าจะนำเนื้อหาในหัวข้อใดไปไว้ในระดับใด และจะจัดลำดับอย่างไร จึงจะเหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน ความพร้อมของผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ควรเป็นองค์ประกอบที่จะต้องนำมาพิจารณาในการจัดเนื้อหาให้เหมาะสม
5. เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ นักวางแผนหลักสูตรจะต้องเลือกวิธีและเลือกวิธีทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเนื้อหาที่ต้องการ กิจกรรมการเรียนรู้เป็นสื่อในการทำความเข้าใจเนื้อหาแต่ละหัวข้อที่นักวางแผนหลักสูตรและครูเป็นผู้เลือกกำหนดไว้
6. เรียงลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องหาวิธีการที่จะจัดและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีการผสมผสานและจัดลำดับขั้นตอนของกิจกรรมให้กลมกลืนกันอย่างมีประสิทธิภาพ

7. กำหนดรูปแบบการประเมินผลตามจุดมุ่งหมาย นักวางแผนหลักสูตรจะต้องตัดสินใจว่าหลักสูตรที่กำหนดขึ้นนั้นได้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ รูปแบบการประเมินผลอย่างหนึ่งคือ ให้ครูผู้สอนที่เป็นผู้เลือกเทคนิคและวิธีการหลาย ๆ วิธีให้เหมาะสมกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การกระทำดังกล่าวนี้เป็นการพยายามที่จะบอกว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นได้รับการตอบสนองหรือไม่

ทางด้าน บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544 : 18) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของทฤษฎีการวางแผนหลักสูตร คือ การตัดสินใจ ซึ่งการกำหนดเกณฑ์การตัดสินใจถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุด เกณฑ์ดังกล่าวขึ้นอยู่กับทางเลือกธรรมชาติของความรู้ที่ช่วยส่งเสริมลักษณะนิสัยเฉพาะในแต่ละรายวิชาของหลักสูตร จากที่มีรายวิชาต่างๆ มากมาย และแต่ละรายวิชาต่างก็มีความสำคัญเท่า ๆ กัน ดังนั้นการตัดสินใจเลือกเนื้อหาวิชาบรรจุลงในหลักสูตรจึงควรเป็นวิชาที่พัฒนาความสามารถทางด้านสติปัญญา สังคม และอารมณ์ของผู้เรียน ตามสภาพความเป็นจริงในสังคมปัจจุบัน

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชา

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชา จะต้องพัฒนาไปตามการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งจุดสำคัญที่จะต้องให้ความสำคัญคือการพัฒนาทางการศึกษาควบคู่กันไป หลักสูตรรายวิชาจึงจำเป็นจะต้องสอดคล้องกับการประกอบอาชีพหรือการมีงานทำ ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านการศึกษา เช่น สถาบันอาชีวศึกษาตามการปรับปรุงพระราชบัญญัติการศึกษาใหม่

มนูญ สุติศา (2540 : 26-27) ได้กล่าวว่า หลักสูตรรายวิชาหรือหลักสูตรเนื้อหาวิชาเป็นหลักสูตรที่เก่าแก่ที่สุด โครงสร้างหลักสูตรรายวิชาประกอบด้วย สิ่งที่ต้องสอน ซึ่งแบ่งออกเป็นรายวิชาต่าง ๆ แต่ละวิชาไม่จำเป็นต้องมีส่วนเกี่ยวพันกันทั้งในด้านการสอน และเนื้อหาวิชาการจัดหลักสูตรและการสอนในระบบนี้จึงยึดการถ่ายทอดเนื้อหาสาระและความรู้ของวิชาต่าง ๆ เป็นหลัก ความรู้ในแต่ละวิชาถูกจัดไว้เพื่อการถ่ายทอดอย่างมีระบบระเบียบตามที่ผู้รู้ในแต่ละสาขาวิชาได้กำหนดไว้ การสอนดำเนินไปตามความรู้ที่หลักสูตรกำหนด ทำให้การสอนดำเนินไปตามลำดับ (Logical Sequence) การสอนตามลำดับดังกล่าวก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบเฉื่อยชา (Passive Learning) การสอนแบบนี้ยึดตำราและแบบเรียนเป็นหลัก เน้นการให้ของครูและการรับของนักเรียน ข้อดีของหลักสูตรประเภทนี้ ช่วยให้การถ่ายทอดวิชาดำเนินไปอย่างมีระบบระเบียบถ้าความมุ่งหมายของการศึกษาต้องการเน้นการถ่ายทอดความรู้ การใช้หลักสูตรแบบนี้จะสนองความมุ่งหมายมากที่สุด

ข้อสรุปของหลักสูตรรายวิชา

1. การจัดหลักสูตรรายวิชามุ่งที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทางวิชาการเป็นหลักใหญ่ ดังนั้นวิธีสอนจึงใช้การบรรยายและใช้แบบเรียนประกอบการบรรยายเท่านั้น
2. การจัดเนื้อหาวิชาใช้หลักการจัดตามลำดับชั้นในแต่ละวิชา จัดตามลำดับความยากง่าย ความจำเป็น จากส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อยละระยะเวลาก่อนหลัง
3. การจัดกิจกรรมในหลักสูตรรายวิชานั้นจัดเพื่อเสริมให้นักเรียนมีความในควาวิชาการมากขึ้น
4. การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี
5. ควรมีห้องสอนเฉพาะรายวิชา รวมทั้งอุปกรณ์การสอน

หลักการออกแบบ

การออกแบบ เป็นคำกริยา หมายถึง ทำเป็นต้นแบบทำเป็นแผนผัง (พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ. 2530 : 596)

กูต (Good. 1973 : 165) ได้ให้คำจำกัดความของการออกแบบว่า เป็นการวางแผนหรือกำหนดรูปแบบซึ่งรวมทั้งการตกแต่งในโครงสร้างรูปทรงของงานศิลปกรรมด้วยตัวกลางต่างๆ ในการแสดงออกทางทัศนศิลป์ ดนตรี ตลอดจนวรรณกรรม

โกฟ (Gove. 1965 : 611) กล่าวว่า การออกแบบเป็นการจัดแต่งองค์ประกอบมูลฐานในการสร้างงานศิลปกรรม เครื่องจักร หรือประดิษฐ์กรรมของมนุษย์

(ศิริพงศ์ พะยอมรัมย์. 2537 : 22) กล่าวว่า การออกแบบย่อมนหมายถึง กระบวนการทางความคิดในอันที่จะวางแผนการรวบรวมองค์ประกอบทั้งหลายเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างสรรค์หรือปรับปรุงประดิษฐ์กรรมต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านประโยชน์ใช้สอยและด้านงาม

การออกแบบ คือ การวางแผนสร้างสรรค์รูปแบบโดยการวางแผนจัดส่วนประกอบของการออกแบบให้สัมพันธ์กับประโยชน์ใช้สอย วัสดุ และการผลิตสิ่งของที่ต้องการนั้น (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539 : 20)

การออกแบบ คือ กระบวนการสร้างสรรค์ประเภทหนึ่งของมนุษย์ โดยมีทัศนธาตุและลักษณะของทัศนธาตุเป็นองค์ประกอบใช้ทฤษฎีต่างๆ เป็นแนวทางและใช้วัสดุนานาชนิดเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์ โดยที่นักออกแบบจะต้องมีขั้นตอนในการปฏิบัติงานหลายครั้งตลอดกระบวนการสร้างสรรค์นั้นผลงานออกแบบจะเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการในการดำรงชีวิตประจำวันให้มี

ความสะดวกลบเบาขึ้น หรือเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทางกายภาพ หรือเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ให้มีคุณภาพสูงขึ้นกว่าเดิม (มาโนช กงกะนันทน์ . 2538 : 27) จากคำจำกัดความข้างบนนี้ เราจะเห็นได้ว่าการออกแบบเป็นการสร้างสรรค์ที่มีผลปรากฏเป็นรูปธรรม คือ มีรูปร่างหรือรูปทรงซึ่งต้องใช้พื้นที่ในการดำรงรูปร่างหรือรูปทรงนั้น ๆ

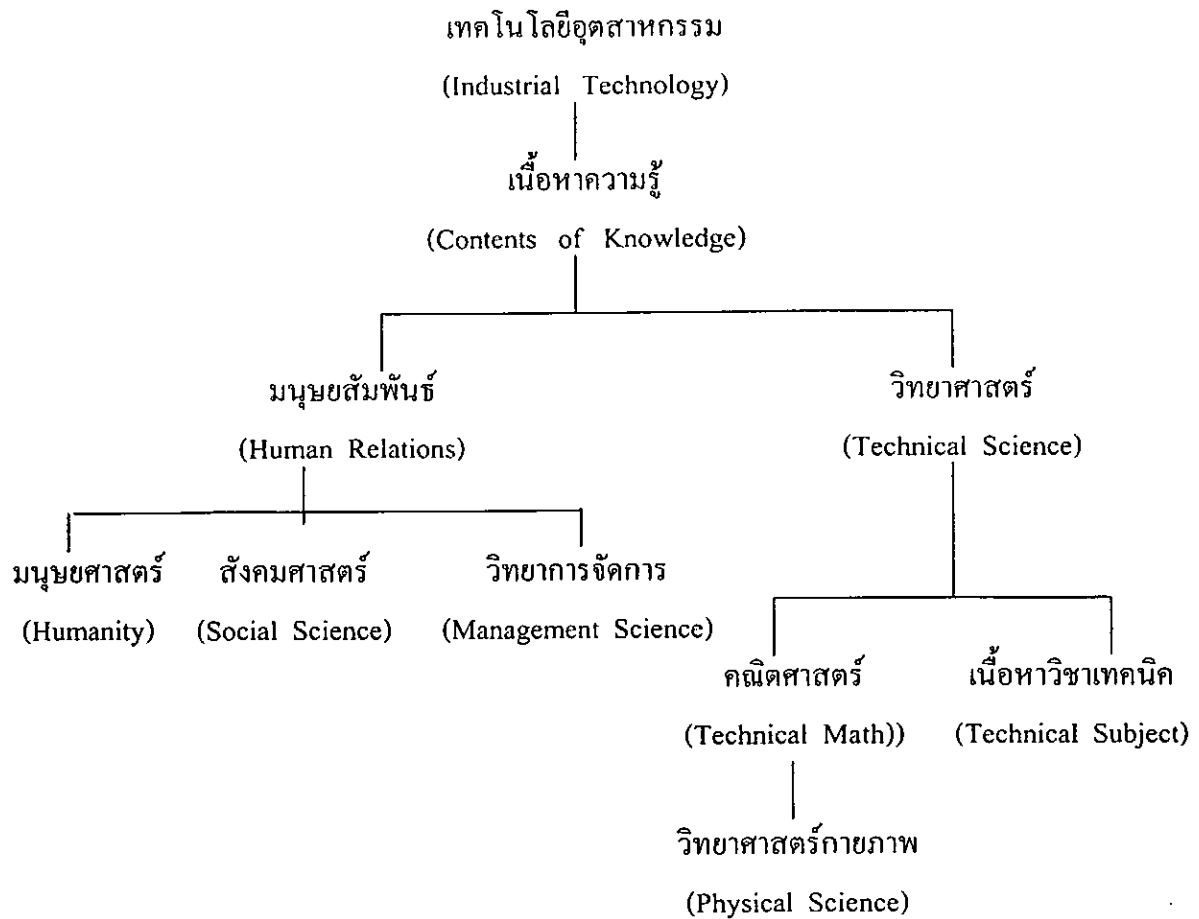
ในการสร้างงานศิลปะและการออกแบบความบันเทิงนั้นมีความสำคัญต่อกระบวนการสร้างงานมากศิลปินหรือนักออกแบบแต่ละคนอาจมีความบันเทิงใจแตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และจินตนาการของแต่ละความบันเทิงใจเกิดขึ้นได้ 2 ทาง คือ เกิดจากภายในตัวเราเองโดยผ่านทางสมอง คือ ความคิดหรือจินตนาการและอีกทางหนึ่ง เกิดจากภายนอกตัวเรา คือ สิ่งแวดล้อม เช่น ธรรมชาติ การศึกษา ผลงานศิลปกรรม เป็นต้น

หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

เทคโนโลยีอุตสาหกรรม หมายถึง กระบวนการในการใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและกรรมวิธีทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการผลิต การจัดการ การบริหาร และการจำหน่าย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ ได้แก่

1. ความรู้เทคนิควิธี (technical know-how)
2. ความรู้วิธีการจัดการ (management know-how)

เนื้อหาสองส่วนนี้ร่วมกันเรียกว่า เทคโนโลยีอุตสาหกรรมด้านการผลิต และการจัดการดังกล่าวเรียกว่า เทคโนโลยีอุตสาหกรรม ซึ่งอยู่ภายใต้การศึกษาในสาขาอุตสาหกรรมศึกษา หลักสูตรปริญญา 2 ปี โดยมากจะเป็นเทคโนโลยีอุตสาหกรรมกว้าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถภาพทางด้านวิทยาการจัดการธุรกิจอุตสาหกรรม โดยผสมผสานกับความรู้ทางเทคนิคและประสบการณ์ทางด้านอาชีพ จึงเรียกว่า โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

ภาพประกอบ 5 การจัดเนื้อหาความรู้ในเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
(เบรื่อง กิจรัตน์. 2532 : 90)

จากภาพประกอบ 5 โปรแกรมหลักสูตรเทคโนโลยีอุตสาหกรรมจะประกอบด้วยเนื้อหา
ความรู้ 2 ส่วน คือ

1. มนุษยสัมพันธ์ ซึ่งจะมีรายวิชาต่างๆ ในแต่ละสาขาวิชา ดังนี้

1.1 มนุษยศาสตร์ ได้แก่ รายวิชา จิตวิทยา ปรัชญา ภาษา ศิลปะ วิทยาการ
เทคนิคการเขียน เป็นต้น

1.2 สังคมศาสตร์ ได้แก่ รายวิชา เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์
จิตวิทยาสังคม เป็นต้น

1.3 วิทยาการจัดการ ได้แก่ รายวิชา บริหารธุรกิจ การบัญชี การตลาด การควบคุม
การผลิต ความปลอดภัย เป็นต้น

เราจะเห็นได้ว่ากลุ่มวิชาการต่างๆ อยู่ในส่วนของเนื้อหาวิชามนุษยสัมพันธ์ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทางด้านการจัดการวิธี (management know-how) สอดคล้องกับ คำนิยามดังกล่าวแล้วในเนื้อหาความรู้ในส่วนนี้

2. วิทยาศาสตร์เทคนิค ซึ่งจะมีรายวิชาต่างๆ ในแต่ละสาขาวิชา ดังนี้

2.1 คณิตศาสตร์เทคนิคและวิทยาศาสตร์กายภาพ ได้แก่ รายวิชาเรขาคณิต ตรีโกณศาสตร์ แคลคูลัส เคมี ฟิสิกส์ สถิติ กลศาสตร์ เป็นต้น

2.2 สาขาวิชาเทคนิค ได้แก่ ความรู้เทคนิคช่างและเทคโนโลยีทางช่างต่างๆ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้จะเกี่ยวทฤษฎี การวิเคราะห์ การออกแบบ ทักษะปฏิบัติ การทดลองและการทดสอบ เป็นต้น

เราจะเห็นได้ว่า กลุ่มเนื้อหาความรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับสาขาเทคนิค เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถทางด้านเทคนิควิธีการ (technical know-how) หรือบางแห่งเรียกว่าเทคโนโลยีทางเทคนิควิธีการ

เนื้อหาความรู้ทั้งสองส่วนดังกล่าว คือ การจัดการวิธีการและเทคนิควิธีเป็นเนื้อหาความรู้ในโปรแกรมหลักสูตรเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จะเป็นแกนหลักสูตรของทุกโปรแกรมในสาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา และควรจะมีการจัดการเรียนรู้เริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา แต่ละโปรแกรมหลักสูตรนั้นจะต้องสอดคล้องกับหลักการ และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ในแต่ละระดับ การศึกษาเป็นสำคัญ (เป็รื่อง กิจรัตน์. 2532 : 89-90)

จุดประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และประสบการณ์ สามารถประกอบอาชีพด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เพื่อให้ปฏิบัติงานด้านการควบคุม และการบริหารงานอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 2. เพื่อให้พัฒนาเทคนิควิธี และการดำเนินงานด้านกระบวนการผลิตงานอุตสาหกรรมได้เป็นอย่างดี
 3. เพื่อให้ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างวิศวกรและผู้ปฏิบัติงานอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 4. เพื่อให้มีความสามารถในการจัดการ และดำเนินงานด้านธุรกิจอุตสาหกรรมได้
 5. เพื่อพัฒนาเจตคติความศรัทธา และมีคุณธรรมในอาชีพธุรกิจอุตสาหกรรม
- กล่าวโดยสรุปนักศึกษาที่เรียนวิชาโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เมื่อศึกษาจบ

หลักสูตรจะมีความสามารถทั้งทางด้านเทคนิคและการบริหารอุตสาหกรรม ตลอดจนเป็นผู้ประสานงานระหว่างวิศวกรกับหัวหน้างานระดับล่าง สำหรับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีวิศวกรควบคุมในอุตสาหกรรมขนาดย่อม หรือขนาดเล็กสามารถเป็นผู้บริหารควบคุมการผลิตและดำเนินงานด้านธุรกิจอุตสาหกรรมได้

โครงสร้างโปรแกรมวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ระดับปริญญาตรี

จุดประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนักออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ดี ตามมาตรฐานสากล และสามารถค้นคว้าวิจัยงานออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใหม่ ๆ ได้
2. ให้เรียนรู้และพัฒนาการใช้วัสดุทั่วไป วัสดุในท้องถิ่น และวัสดุที่เกี่ยวข้องนำมาประกอบการออกแบบผลิตภัณฑ์
3. ให้ใช้กระบวนการทางเทคโนโลยีการผลิต และการจัดการที่เหมาะสมกับความต้องการของสังคม
4. ให้มีความเชื่อมั่นในความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
5. ให้มีความรู้ ความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความรัก ความศรัทธาในอาชีพที่สุจริต และมีความสำนึกในวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ

คุณสมบัติเฉพาะโปรแกรมวิชา

1. ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่า

2. มีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามข้อบังคับสภาสถาบันราชภัฏ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี

โครงสร้างหลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 145 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนหน่วยกิตแต่ละหน่วยวิชาและแต่ละกลุ่มวิชา ดังนี้

1. หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป	เรียนไม่น้อยกว่า	33 หน่วยกิต
1.1 กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร		9 หน่วยกิต
1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์		9 หน่วยกิต
1.3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์		6 หน่วยกิต
1.4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		9 หน่วยกิต

2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	102 หน่วยกิต
2.1 กลุ่มวิชาเนื้อหา	80 หน่วยกิต
2.2 กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ	15 หน่วยกิต
2.3 กลุ่มวิชาปฏิบัติการและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	7 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	10 หน่วยกิต
การจัดการเรียนการสอน	
1. หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป	33 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	102 หน่วยกิต
2.1 กลุ่มวิชาเนื้อหา	80 หน่วยกิต
บังคับ เรียน	40 หน่วยกิต
5541101 ประวัติและวิวัฒนาการการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	2(2-0)
5541102 หลักการออกแบบ	2(1-2)
5541103 วาดเส้น 1	2(1-2)
5541104 ออกแบบทัศนศิลป์	2(1-2)
5541105 วัสดุและกรรมวิธีการผลิต	2(2-0)
5541106 กายวิภาคเชิงกล	2(2-0)
5541107 เขียนแบบ 1	2(1-2)
5541108 วาดเส้น 2	2(1-2)
5541701 ออกแบบกราฟฟิก 1	2(1-2)
5542101 เขียนแบบ 2	2(1-2)
5542102 หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	2(1-2)
5542103 ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 1	2(1-2)
5542106 การออกแบบระบบกลไกพื้นฐาน	2(1-2)
5542110 เขียนแบบ 3	2(1-2)
5542112 เทคนิคการทำหุ่นจำลอง	2(1-2)
5543102 ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 2	2(1-2)
5543110 ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 3	2(1-2)
5543111 ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 4	3(2-2)
5544901 โครงการพิเศษ	3(2-2)

เลือก 1 เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้ไม่น้อยกว่า	10 หน่วยกิต
5542109 การศึกษางาน	3(3-0)
5542111 เทคนิคการนำเสนอผลงาน	2(1-2)
5543105 การควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	2(2-0)
5543107 การออกแบบด้วยคอมพิวเตอร์ 1	2(1-2)
5543108 การออกแบบด้วยคอมพิวเตอร์ 2	2(1-2)
5543109 การออกแบบด้วยคอมพิวเตอร์ 3	2(1-2)
5543112 การถ่ายภาพเพื่อการออกแบบ	2(1-2)
5543113 ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 5	3(2-2)
5543901 การค้นคว้าวิจัยงานออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	2(2-0)

เลือก 2 เลือกเรียนรายวิชาในแขนงต่อไปนี้ 2-3 แขนงรวมกันไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

1. แขนงออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม

5542106 ออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 1	2(1-2)
5542107 ออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 2	2(1-2)
5542108 ออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 3	2(1-2)
5542206 ออกแบบผลิตภัณฑ์ไม้ 1	3(2-2)
5542207 ออกแบบผลิตภัณฑ์ไม้ 2	3(2-2)
5542208 ออกแบบผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่และหวาย 1	3(2-2)
5542209 ออกแบบผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่และหวาย 2	3(2-2)
5542210 ออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก 1	3(2-2)
5542211 ออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก 2	3(2-2)
5543201 ออกแบบผลิตภัณฑ์ปูนปลาสเตอร์และซีเมนต์ 1	3(2-2)
5543202 ออกแบบผลิตภัณฑ์ปูนปลาสเตอร์และซีเมนต์ 2	3(2-2)
5543203 ออกแบบผลิตภัณฑ์กระดาษ 1	3(2-2)
5543204 ออกแบบผลิตภัณฑ์กระดาษ 2	3(2-2)
5543205 ออกแบบผลิตภัณฑ์หนัง 1	3(2-2)
5543206 ออกแบบผลิตภัณฑ์หนัง 2	3(2-2)
5543207 ออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ 1	3(2-2)
5543208 ออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ 2	3(2-2)

5543209	ออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ 3	3(2-2)
5543210	ออกแบบผลิตภัณฑ์แก้ว 1	3(2-2)
5543211	ออกแบบผลิตภัณฑ์แก้ว 2	3(2-2)
5543212	ออกแบบเครื่องประดับ 1	3(2-2)
5543213	ออกแบบเครื่องประดับ 2	3(2-2)
5543214	ออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องตกแต่ง 1	3(2-2)
5543215	ออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องตกแต่ง 2	3(2-2)

2. แขนงออกแบบผลิตภัณฑ์เซรามิก

5542301	ออกแบบผลิตภัณฑ์เซรามิก 1	3(2-2)
5542302	ออกแบบผลิตภัณฑ์เซรามิก 2	3(2-2)
5542303	ออกแบบผลิตภัณฑ์เซรามิก 3	3(2-2)
5543301	ออกแบบผลิตภัณฑ์เซรามิก 4	3(2-2)
5543302	ออกแบบผลิตภัณฑ์เซรามิก 5	3(2-2)
5543303	ออกแบบผลิตภัณฑ์เซรามิก 6	3(2-2)
5543304	ออกแบบผลิตภัณฑ์เซรามิก 7	3(2-2)
5543305	ออกแบบผลิตภัณฑ์เซรามิก 8	3(2-2)

3. แขนงออกแบบผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์

5542401	ออกแบบเฟอร์นิเจอร์ 1	3(2-2)
5542402	ออกแบบเฟอร์นิเจอร์ 2	3(2-2)
5542403	ออกแบบเฟอร์นิเจอร์ 3	3(2-2)
5542404	ออกแบบตกแต่งภายใน 1	3(2-2)
5542405	ออกแบบตกแต่งภายใน 2	3(2-2)
5542406	ออกแบบตกแต่งภายใน 3	3(2-2)
5542407	ออกแบบตกแต่งภายใน 4	3(2-2)
5543401	ออกแบบเฟอร์นิเจอร์ 4	3(2-2)
5543402	ออกแบบเฟอร์นิเจอร์ 5	3(2-2)
5543403	ออกแบบเฟอร์นิเจอร์ 6	3(2-2)
5543404	ออกแบบเฟอร์นิเจอร์และการประมาณราคา	3(2-2)

4. แขนงออกแบบผลิตภัณฑ์โลหะ

5542501 ออกแบบผลิตภัณฑ์โลหะ 1	3(2-2)
5542502 ออกแบบผลิตภัณฑ์โลหะ 2	3(2-2)
5542503 ออกแบบผลิตภัณฑ์โลหะ 3	3(2-2)
5542504 ออกแบบผลิตภัณฑ์โลหะ 4	3(2-2)
5542505 ออกแบบผลิตภัณฑ์โลหะ 5	3(2-2)
5542506 ออกแบบผลิตภัณฑ์โลหะ 6	3(2-2)
5544501 ออกแบบผลิตภัณฑ์โลหะ 7	3(2-2)

5. แขนงออกแบบผลิตภัณฑ์พลาสติก

5542601 ออกแบบผลิตภัณฑ์พลาสติก 1	3(2-2)
5542602 ออกแบบผลิตภัณฑ์พลาสติก 2	3(2-2)
5542603 ออกแบบผลิตภัณฑ์ไฟเบอร์กลาส 1	3(2-2)
5542604 ออกแบบผลิตภัณฑ์พลาสติก 3	3(2-2)
5543601 ออกแบบผลิตภัณฑ์พลาสติก 4	3(2-2)
5543602 ออกแบบผลิตภัณฑ์ไฟเบอร์กลาส 2	3(2-2)
5543603 ออกแบบผลิตภัณฑ์พลาสติก 5	3(2-2)

6. แขนงออกแบบผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์

5541702 ออกแบบกราฟฟิค 2	3(2-2)
5542701 ออกแบบบรรจุภัณฑ์ 1	3(2-2)
5542702 ออกแบบบรรจุภัณฑ์ 2	3(2-2)
5542703 ออกแบบบรรจุภัณฑ์ 3	3(2-2)
5543701 ออกแบบบรรจุภัณฑ์ 4	3(2-2)
5543702 ออกแบบบรรจุภัณฑ์ 5	3(2-2)
5543703 ออกแบบบรรจุภัณฑ์ 6	3(2-2)
5543704 ออกแบบบรรจุภัณฑ์ 7	3(2-2)
5543705 ออกแบบกราฟฟิค 3	3(2-2)

2.2	กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ	15	หน่วยกิต
	บังคับ	เรียน	9 หน่วยกิต
	3561101 องค์การและการจัดการ		3(3-0)
	3561204 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ		3(3-0)
	3561105 เศรษฐศาสตร์ทั่วไป		3(3-0)
	เลือก	เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้ไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต
	5543106 ออกแบบจัดแสดงนิทรรศการ		3(2-2)
	5543114 การโฆษณาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม		3(3-0)
	5543115 พฤติกรรมผู้บริโภคกับการออกแบบผลิตภัณฑ์		3(3-0)
	5543116 การบริหารงานออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม		3(3-0)
2.3	กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	7	หน่วยกิต
	5543801 การเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 2	2	(90)
	5544801 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 2	5	(450)

3. หมวดวิชาเลือกเสรี 7 หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนรายวิชาใดๆ ในหลักสูตรวิทยาลัยครูหรือหลักสูตรของสถาบันราชภัฏโดยไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้ว และต้องไม่เป็นรายวิชาที่กำหนดให้เรียน โดยไม่นับหน่วยกิตรวมในเกณฑ์การสำเร็จหลักสูตรของโปรแกรมวิชานี้

คำอธิบายรายวิชา

รหัส		หน่วยกิต
5542106	ออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 1 Product Design in Thai Style 1 ศึกษาศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้าน ฝึกปฏิบัติขั้นตอนการออกแบบผลิตภัณฑ์ไทย เช่น รูปแบบ รูปทรง วัสดุ และองค์ประกอบของการออกแบบ เป็นต้น เพื่อนำไปพัฒนาความคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย	2(1-2)

- 5542107 ออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 2 2(1-2)
Product Design in Thai Style 2
ศึกษาศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้านของไทยภาคต่าง ๆ วิเคราะห์เอกลักษณ์ต่าง ๆ ด้านรูปแบบ แนวคิด รวมทั้งวัสดุที่นำมาใช้ ฝึกปฏิบัติการออกแบบและปฏิบัติการทำผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย โดยใช้แนวคิดและวิธีการออกแบบ
- 5542108 ออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 3 2(1-2)
Product Design in Thai Style 3
ศึกษาแนวคิดด้านศิลปะ และวัฒนธรรมยุคร่วมสมัยของไทย วิเคราะห์แนวโน้มเด่นในอนาคตฝึกปฏิบัติการออกแบบ และปฏิบัติการทำผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย สมัยปัจจุบัน เน้นการผลิตระบบอุตสาหกรรม

วัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, 2544 : 25)

1. เพื่อผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ให้มีความสามารถในการทำงานและมีความเป็นผู้นำของสังคมทั้งด้านวิชาการ ทักษะและคุณธรรม อีกทั้งให้มีคุณภาพตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม
2. เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ ความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศและคอมพิวเตอร์ในระดับที่ใช้งานได้
3. เพื่อส่งเสริมการวิจัยที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้พัฒนาท้องถิ่นและสังคม
4. เพื่อพัฒนาเครือข่าย ขยายความรู้และเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นและสังคมได้รับบริการทางวิชาการ อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการพัฒนาที่ยั่งยืน
5. เพื่อให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาพัฒนางานบริการ บริหารและงานจัดการ
6. เพื่อให้มีการประดิษฐ์ คิดค้น ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและสังคม
7. เพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ในฐานะเป็นมรดกของท้องถิ่นและประเทศชาติ
8. เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์ธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวในเชิงรุก

9. เพื่อผลิตครูและพัฒนาวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานสอดคล้องตาม พ.ร.บ. การศึกษา
แห่งชาติให้มีคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสมตามความต้องการของท้องถิ่น

วิสัยทัศน์และกรอบพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

1. วิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของสถาบันเพื่อรองรับการพัฒนา
องค์กรในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาาระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ดังมีรายละเอียดเพื่อนำสู่การปฏิบัติ
ดังนี้

1.1 เป็นเลิศทางวิชาการที่สามารถประสานภูมิปัญญาไทยเข้ากับภูมิปัญญาสากลเพื่อ
ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถพึ่งพาตนเองได้

1.2 เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อปวงชน มีการจัดการศึกษาด้วยทางเลือกที่หลากหลายอย่างมี
คุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสังคม

1.3 มีบทบาทเชิงรุกในการขยายความรู้สู่ท้องถิ่น เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและ
การพัฒนาที่ยั่งยืน มีงานวิจัยที่มีคุณภาพสามารถนำไปแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นทำนุบำรุง
ศิลปวัฒนธรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว

1.4 สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง อย่างมีประสิทธิภาพ
และสามารถตรวจสอบได้ ภายใต้อกลไกการประกันคุณภาพที่เหมาะสมและสามารถพัฒนาให้ทัดเทียม
กับสากลได้

2. พันธกิจ (Missions)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีพันธกิจในการจัดการศึกษา การวิจัย และการพัฒนา
ขั้นสูงทางวิชาการและวิชาชีพเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จากพันธกิจ (Missions) ดังกล่าวเพื่อสะดวกต่อการ
บริหารจัดการและการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา
ระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) อาจจำแนกเป็นภารกิจหลัก 7 ด้าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการจัดการศึกษา

2.2 ด้านการวิจัย

2.3 ด้านการบริการวิชาการ

2.4 ด้านการปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี

2.5 ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

2.6 ด้านการผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู

2.7 ด้านการบริหารและการจัดการ

จากภารกิจหลัก 7 ประการ มหาวิทยาลัยได้นำไปกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ และ เป้าหมายในแต่ละด้านดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ (สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, 2543 : 8-19)

1. ด้านการจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สนองต่อความต้องการ กำลังคนและความต้องการอาชีพของท้องถิ่น โดยผลิตกำลังคนทั้งระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท ทั้งสาขาวิชาการศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ สาขานิติศาสตร์ และสาขาบริหารธุรกิจ ให้มีคุณธรรมจริยธรรม และความรู้ความสามารถทักษะ กระบวนการคิดที่สร้างสรรค์ สามารถพัฒนาตนเองและท้องถิ่นได้ ตลอดจนสามารถสร้างงานและ ประกอบอาชีพอิสระได้ มุ่งพัฒนากำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มุ่งขยายโอกาสในการ ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไปสู่ผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้มากขึ้น ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันราชภัฏด้วยกัน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เป็นของเอกชน และการ ถ่ายทอดเทคโนโลยีและมุ่งเน้นให้สถาบันราชภัฏปรับปรุงรูปแบบของกิจการนักศึกษา เพื่อให้บัณฑิตได้ พัฒนาครบทุกด้าน

1.1 วัตถุประสงค์

เพื่อผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ให้มีความสามารถในการทำงาน และมีความเป็นผู้นำของสังคมทั้งด้านวิชาการ ทักษะและคุณธรรม อีกทั้งให้มีคุณภาพตามความ ต้องการของท้องถิ่นและสังคมเพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ ความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศและ คอมพิวเตอร์ในระดับที่ใช้งานได้

1.2 กลยุทธ์

1.2.1 มุ่งสร้างความหลากหลายในการจัดการศึกษา

1.2.2 เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

1.2.3 มีการบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ

1.2.4 ส่งเสริมการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถพึ่งพาตนเองได้

1.2.5 จัดให้มีการระดมทรัพยากรจากในประเทศและต่างประเทศ

1.2.6 การพัฒนาบุคคลทั้งด้านวุฒิการศึกษาและตำแหน่งทางวิชาการ รวมทั้งการ

นำภูมิปัญญาไทยสู่สถาบัน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาทางวิชาการนำไปสู่สากลต่อไป

1.3 มาตรการ

- 1.3.1 เปิดสอนระดับปริญญาตรีและสูงกว่าในสาขาวิชาต่างๆ ตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม
- 1.3.2 พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของการเมืองเศรษฐกิจและสังคม
- 1.3.3 ร่วมมือกับผู้นำชุมชนในการจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพชุมชน
- 1.3.4 ขยายปริมาณการรับนักศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- 1.3.5 ร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรในการส่งนักศึกษาฝึกทักษะการปฏิบัติงาน
- 1.3.6 มีการจัดตั้งศูนย์ภาษาและคอมพิวเตอร์
- 1.3.7 จัดสัมมนาอาจารย์เพื่อจะได้พัฒนาการเรียนการสอน
- 1.3.8 ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศด้านบุคลากรและอุปกรณ์ในการเรียนการสอน
- 1.3.9 ปรับปรุงระบบวัดผลประเมินผลให้สามารถวัดคุณภาพนักศึกษาได้ตรงตามความเป็นจริง
- 1.3.10 นำระบบการประกันคุณภาพมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 1.3.11 จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรระยะยาวให้สอดคล้องกับการเปิดโปรแกรมวิชาที่เปิดสอน
- 1.3.12 จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการวิชาชีพในชุมชนร่วมมือกับวิทยกรท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้
- 1.3.13 พัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาให้สามารถเรียนรู้และพึ่งตัวเองได้
- 1.4 เป้าหมาย
- 1.4.1 บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันฯ เป็นผู้มีความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับของสังคมทั้งในด้านวิชาการ ทักษะและคุณธรรม
- 1.4.2 บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันฯ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ สามารถสร้างสรรค์และพัฒนาแนวทางใหม่ เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมได้สามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีทักษะในการสื่อสารโดยใช้ภาษาต่างประเทศได้
- 1.4.3 สถาบันฯ สามารถจัดการศึกษาในหลายรูปแบบ ได้อย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและสังคม
- 1.4.4 สถาบันฯ ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนอย่างเสมอภาคในทุกวิชา

2. ด้านการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มุ่งพัฒนาความสามารถของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในด้านการวิจัย และพัฒนาให้มีการระดมทุนจากแหล่งต่างๆ เพื่อใช้ในการวิจัยนอกเหนือจาก งบประมาณแผ่นดิน และสนับสนุนให้ใช้การวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นเครื่องมือในการพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอน พัฒนางองค์กร พัฒนาระบบวิชาการเรียนรู้ พัฒนางค์ความรู้และเทคโนโลยี เพื่อการพึ่งพาตนเองและพัฒนาท้องถิ่น

2.1 วัตถุประสงค์

2.1.1 เพื่อส่งเสริมการวิจัยที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้พัฒนาท้องถิ่นและสังคม

2.1.2 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้ทำงานวิจัยในศาสตร์สาขาต่างๆ ที่มีผล ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยและท้องถิ่น

2.2 กลยุทธ์

2.2.1 สร้างเสริมให้บุคลากรได้ทำงานวิจัยในศาสตร์สาขาต่างๆ ที่มีผลต่อการ พัฒนามหาวิทยาลัยและท้องถิ่น โดยเน้นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.2.2 สร้างเจตคติที่ดีต่อการวิจัยร่วมทั้งนำผลการวิจัยมาเผยแพร่ และปรับใช้ในการ พัฒนามหาวิทยาลัยและท้องถิ่น

2.3 มาตรการ

2.3.1 จัดสรรงบประมาณการวิจัยให้มีสัดส่วนสูงขึ้น

2.3.2 ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่มีงานวิจัยดีเด่น

2.3.3 สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ที่ทำวิจัยและกำหนดให้เป็นภาระงานอย่าง ชัดเจน

2.3.4 จัดตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้เฉพาะทางเพื่อพิจารณาให้ทุนสำหรับงานวิจัย

2.3.5 จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการวิจัยให้แก่บุคลากรภายในและภายนอกสถาบัน จัด ประชุมเชิงวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัยทางสื่อต่าง ๆ

2.4 เป้าหมาย

2.4.1 มหาวิทยาลัยมีผลงานวิจัยเพื่อคุณภาพ สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาและ พัฒนาท้องถิ่นได้

2.4.2 บุคลากรของมหาวิทยาลัยที่ความรู้ความสามารถในการวิจัย ทั้งการวิจัย พื้นฐานและการวิจัยเชิงประยุกต์

2.4.3 มหาวิทยาลัยมีแหล่งเงินทุนและทรัพยากรในการวิจัย สนับสนุนการทำวิจัย ของบุคลากรของมหาวิทยาลัย

3. ด้านการบริการทางวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ให้บริการวิชาการที่มีศักยภาพและพร้อมที่จะสนองตอบความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้น ให้มีการระดมทุนจากองค์การทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อบริการวิชาการแก่ท้องถิ่น

3.1 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาเครือข่าย ขยายความรู้และเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นและสังคมได้รับบริการทางวิชาการ อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการพัฒนาที่ยั่งยืน

3.2 กลยุทธ์

3.2.1 ปรับวิธีการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยยึดชุมชนและท้องถิ่นเป็นหลัก ทั้งการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.2.2 ส่งเสริมการจัดตั้งระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสาร เพื่อการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ประสานความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและองค์กรต่างๆ ในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

3.2.3 ส่งเสริมการศึกษาเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

3.3 มาตรการ

3.3.1 จัดตั้งศูนย์เครือข่ายข้อมูลข่าวสาร เพื่อผลิตเผยแพร่ความรู้สู่ท้องถิ่นและสังคม

3.3.2 ประชาสัมพันธ์ รณรงค์และจัดกิจกรรมผ่านสื่อต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.3 ขยายการให้บริการการฝึกอบรมแก่ประชาชนกลุ่มต่างๆ ได้พัฒนาตนเองและคุณภาพชีวิต ในด้านฝีมือแรงงาน การประกอบอาชีพ และด้านอื่น ๆ

3.3.4 เชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เข้ามามีบทบาทร่วมกับมหาวิทยาลัยในการบริการวิชาการแก่ท้องถิ่นและสังคม

3.3.5 จัดกิจกรรมให้ประชาชนตระหนักและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

3.3.6 ขยายความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับองค์กรต่างทั้งภาครัฐและเอกชน

3.4 เป้าหมาย

3.4.1 มหาวิทยาลัยสามารถให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและท้องถิ่นได้ในทุกสาขาวิชา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน

3.4.2 มหาวิทยาลัยเป็นศูนย์เครือข่ายข้อมูลข่าวสารในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้สู่ท้องถิ่นและสังคม

4. ด้านการปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการดำรงชีวิตได้อย่างชาญฉลาด พัฒนาผลงานทางเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นและสังคม

4.1 วัตถุประสงค์

4.1.1 เพื่อให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาพัฒนางานบริการ บริการและงานจัดการ

4.1.2 เพื่อให้มีการประดิษฐ์ คิดค้น ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและสังคม

4.2 กลยุทธ์

4.2.1 ส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการและจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

4.2.2 ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อสารมวลชนและระบบโทรคมนาคมให้เอื้ออำนวยให้มีการประดิษฐ์คิดค้น ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและสังคม.

4.3 มาตรการ

4.3.1 จัดให้มีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ในทุกหน่วยงานของสถาบัน

4.3.2 จัดฝึกอบรมเรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตให้แก่บุคลากร นักศึกษาและบุคลากร

ทั่วไป

4.3.3 จัดหาคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ ให้เพียงพอกับบุคลากรและนักศึกษา

4.3.4 กำหนดให้ทุกคนละ ศูนย์ สำนัก สร้างโฮมเพจและใช้ E-mail

4.3.5 จัดทำระบบความปลอดภัยในการดูแลระบบคอมพิวเตอร์ของสถาบันให้เป็นระบบเดียวกัน โดยผ่านรหัสผู้ใช้ของแต่ละบุคคล

4.3.6 ติดตั้งไลต์ทักนูปรณ์ประจำห้องเรียนทุกห้อง เช่น โทรทัศน์ วีดีโอ เครื่องฉายข้ามศีรษะ เครื่องขยายเสียงและอื่นๆ

4.3.7 ห้องเรียนรมที่เหมาะสม และมีเครื่องโปรเจคเตอร์ วีดีโอ เครื่องฉายข้ามศีรษะ เครื่องขยายเสียง

4.3.8 จัดให้มีห้องอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะและให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง

4.3.9 มีการติดตามผลการให้บริการเทคโนโลยี

4.3.10 จัดสรรงบประมาณเพื่อผลิตสิ่งประดิษฐ์ทางเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับ
ท้องถิ่น

4.4 เป้าหมาย

4.4.1 มหาวิทยาลัยมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่าง
เหมาะสม มีประสิทธิภาพ

4.4.2 มีผลงานการประดิษฐ์คิดค้น ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ
ที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและสังคม

5. ด้านการทำงานบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ เพื่อพัฒนาและ
เผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมในเชิงวิชาการ และการนำไปใช้ในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของ
ประชาชน และสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษา เพื่อสร้างวัฒนธรรม คุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
ให้สอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาประเทศ

5.1 วัตถุประสงค์

5.1.1 เพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมในฐานะเป็นมรดก
ของท้องถิ่นและประเทศชาติ

5.1.2 เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
และการท่องเที่ยวในเชิงรุก

5.2 กลยุทธ์

5.2.1 ส่งเสริมการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้คนไทยเห็นคุณค่าของ
ศิลปวัฒนธรรม ตระหนักในคุณค่าและพร้อมที่จะสืบสานและสร้างสรรค์ศิลปะวัฒนธรรมของชาติให้อยู่
ตลอดไป

5.2.2 เร่งรัดให้มีการศึกษาค้นคว้า วิจัยและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม

5.3 มาตรการ

5.3.1 จัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับกิจกรรมการทำงานบำรุงศิลปวัฒนธรรม

5.3.2 พัฒนาสำนักวัฒนธรรมให้มีข้อมูลที่สมบูรณ์และครอบคลุมกับศิลปวัฒนา

ท้องถิ่น

5.3.4 จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนความรู้ เผยแพร่และแสดงผลงาน
ทางด้านศิลปวัฒนธรรมทั้งในสถาบัน นอกสถาบันและต่างประเทศ

5.3.5 ทำวิจัยเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

5.3.6 อบรมเชิงปฏิบัติการผู้นำท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

5.3.7 ผลิตเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมร่วมกับหน่วยงานอื่น

5.3.8 สร้างระบบฐานข้อมูลมัลติมีเดีย เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

5.4 เป้าหมาย

5.4.1 มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งรวมความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

5.4.2 มหาวิทยาลัยสามารถเผยแพร่ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ให้ประชาชนเห็นคุณค่าพร้อมที่จะสืบสานและสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมให้ดำรงอยู่ตลอดไป

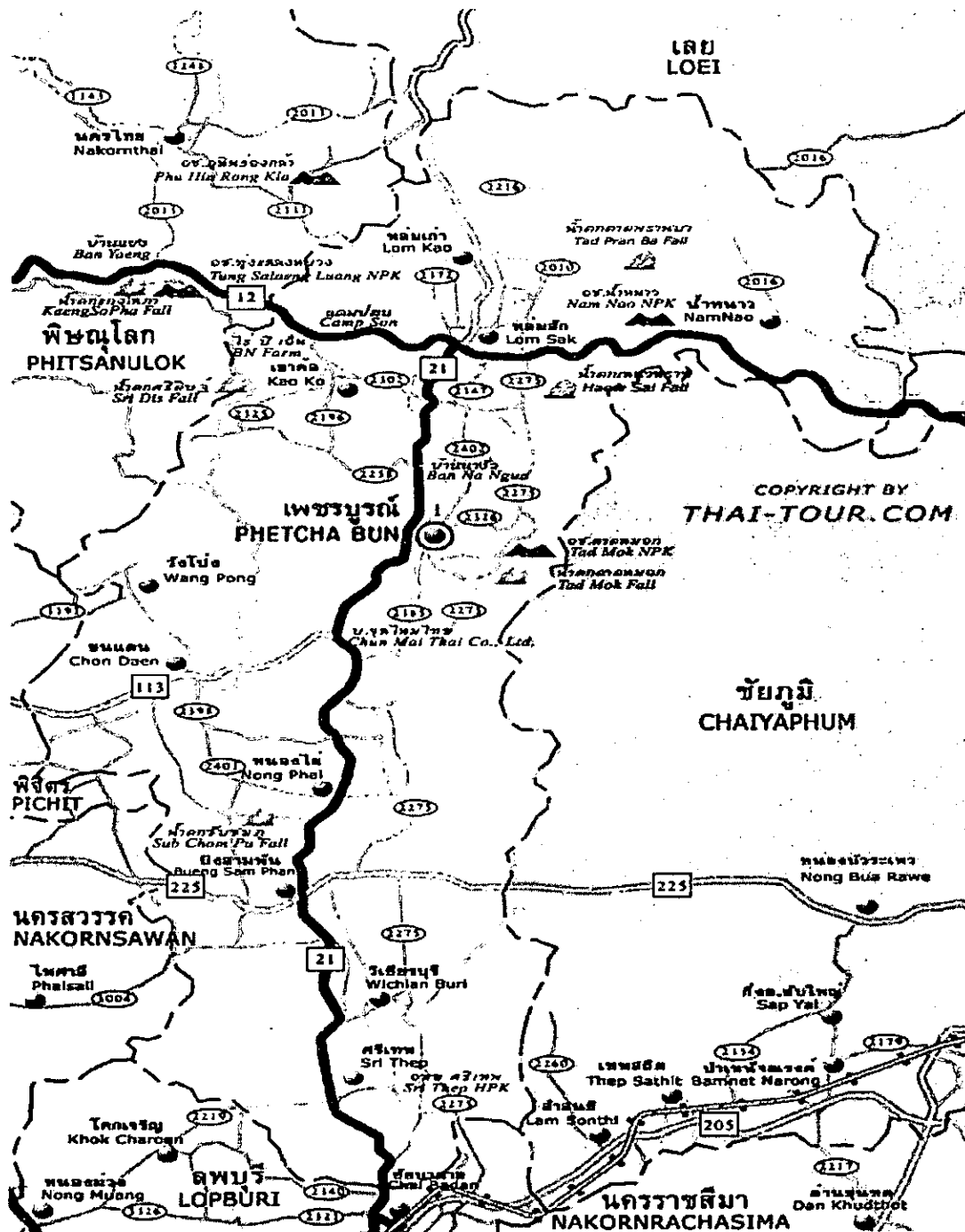
จังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย อยู่บริเวณระหว่างภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนกว้างวัดจากทิศตะวันออกถึง ทิศตะวันตกยาว 55 กิโลเมตร ส่วนยาววัดจากเหนือสุดถึงใต้สุดยาว 296 กิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพ 346 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดเลย
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดลพบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิและจังหวัดขอนแก่น
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดพิจิตร พิษณุโลกและนครสวรรค์

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นที่ลุ่มแบบท้องกระทะประกอบด้วยเนินเขา ป่าและที่ราบเป็นตอน ๆ สลับกันไป พื้นที่มีลักษณะลาดชันจากเหนือลงใต้ทางตอนเหนือมีทิวเขาสูง ตอนกลาง เป็นที่ราบมีเทือกเขาขนานทั้งสองข้างภูมิประเทศทั้งฝั่งตะวันตก และตะวันออก ถ้าหากมองภายในจังหวัดแล้วจะเห็นว่ามีการล้อมรอบทั้งสี่ด้าน มีแม่น้ำสำคัญเปรียบเหมือนเส้นโลหิตของชาวเพชรบูรณ์คือ แม่น้ำป่าสัก จะไหลผ่านกลางเมืองเพชรบูรณ์จากเหนือลงใต้มีความยาวประมาณ 350 กิโลเมตร ต้นแม่น้ำมีต้นกำเนิดที่ภูเขาผาลา จังหวัดเลยและลำน้ำหลายแห่งรวมตัวกันไหลผ่านอำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก อำเภอเมือง อำเภอหนองไผ่ อำเภอบึงสามพัน อำเภอวิเชียรบุรีและอำเภอศรีเทพ เรื่อยไปจนผ่านจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสุดท้ายไหลลงสู่มแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งซ้ายที่ป้อมเพชร อำเภอพระนครศรีอยุธยา ในฤดูน้ำจะมีน้ำท่วมล้นฝั่ง ส่วนในฤดูแล้งน้ำจะแห้งขอดเป็นบางตอน ทำให้มีปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

เนื่องจากสภาพภูมิประเทศล้อมรอบด้วยภูเขา ทำให้สภาพภูมิอากาศแตกต่างกันมากในแต่ละฤดูกาล คืออากาศจะร้อนมากในฤดูร้อนและจะหนาวจัดในฤดูหนาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในท้องที่อำเภอท่าพานและอำเภอห่มเกล้าตอนบนดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 แสดงแผนที่จังหวัดเพชรบูรณ์

ลักษณะของชาวเพชรบูรณ์

ชาวเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่เป็นคนเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย และมีชนส่วนน้อยที่เป็นคนต่างด้าว เช่น ชาวจีน ชาวญวนและชาวไทยภูเขาเผ่าต่างๆ ปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับชนส่วนน้อยนี้ลดลงไปมากเนื่องจากนโยบายทางการเมือง

แต่เนื่องจากสภาพจังหวัดเพชรบูรณ์ ในกาลก่อนมีสภาพเป็นป่าดงดิบและว่างเปล่ามาก จึงทำให้คนต่างจังหวัดเข้ามาแสวงหาที่ทำกินมากมาย ถึงแม้จังหวัดเพชรบูรณ์จะได้ชื่อว่า "ดินแดนแห่งความตาย" เนื่องจากพิษไข้มาลาเรียซึ่งมีอยู่ชุกชุมแต่ก็ไม่ทำให้คนหวาดหวั่นประการใด ยังคงอพยพครอบครัวเข้ามากันอยู่เรื่อย ๆ ทำให้เพชรบูรณ์ขณะนี้ป็นศูนย์รวมของคนทั่วประเทศก็ว่าได้ จนบางท่านให้ความเห็นว่าเพชรบูรณ์เป็นประตูไปสู่ดินแดนของหลาย ๆ ภาค ไม่ว่าจะเป็นภาคเหนือ ภาคกลาง ตะวันออก ตะวันตก จึงทำให้ประชาชนทั่วสารทิศหลั่งไหลมาสู่เพชรบูรณ์ จึงทำให้เพชรบูรณ์มีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นมากมาในระยะเวลาอันรวดเร็ว

ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์

ดักปลาเน่า บ้านปาม่วง

คุณสำลี แยมอุบล

บ้านปาม่วง หมู่ 12 ทะเลทอง ต.สะเดียง อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับภาคกลางตอนบน ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มระหว่างหุบเขาที่ทอดยาวเรียงสลับซับซ้อน จนได้ชื่อว่าเป็นสวิสเซอร์แลนด์เมืองไทย มีแม่น้ำป่าสักที่มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาในจังหวัดเลยเป็นแม่น้ำสายหลักสำคัญที่เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ ไหลผ่านใจกลางเมืองเพชรบูรณ์ ประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นพวกที่อพยพมาจากดินแดนหลายแห่งในบริเวณจังหวัดใกล้เคียง โดยเฉพาะจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือและภาคกลาง ดังนั้นจังหวัดเพชรบูรณ์จึงเป็นศูนย์รวมของขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่หลากหลาย และสืบทอดกันมาช้านาน จนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นไปในที่สุด

วิถีชีวิตของชาวเมืองเพชรบูรณ์นั้นผูกพันอยู่กับลำน้ำป่าสักมาแต่โบราณ นอกจากจะใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรกรรมแล้วยังใช้เป็นเส้นทางคมนาคมสำคัญและที่เป็นวิถีชีวิตจริง ๆ ก็คือเป็นแหล่งอาหารสำคัญในฤดูน้ำหลาก ช่วงประมาณกลางเดือนสิบหรือที่เรียกว่าเทศกาลสารทไทย ทั้งสองฟากฝั่งของลำน้ำป่าสักจะเต็มเปี่ยมไปด้วยสรรพสิ่งที่มีชีวิตต่างๆ ในระยะนั้นสองฟากฝั่งแม่น้ำจะดูมีชีวิตชีวา สดชื่น ขึ้นมาทันที หลังจากเทศกาลงานประเพณีอัฐมพระดำน้ำ ซึ่งเป็นประเพณีที่สำคัญที่สุดประจำจังหวัดเพชรบูรณ์เสร็จสิ้นไปแล้ว ชาวบ้านจะมีความสุขสนุกสนานรื่นเริงอยู่กับการ

ใช้ชีวิตอยู่ริมน้ำป่าสัก จนเกิดอาชีพที่เห็นกันจนชินตา ก็คือ การทำประมงน้ำจืด ตามประสาชาวบ้าน บ้างก็ทอดแห บ้างก็ลากอวน ยกยอ บ้างก็ตกเบ็ด ลงข่าย ช้อนสวิง แต่ที่เห็นว่าแปลกกว่าวิธีอื่น คือ วิธีดักจับปลาที่ชาวบ้านเรียกว่า "ดักปลาเน่า"

วิธีจับปลาแบบ "ดักปลาเน่า" ในแม่น้ำป่าสักเป็นอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวมานานนับเกือบร้อยปี เริ่มต้นตั้งแต่วิธีการทำเหยื่อล่อปลาก่อนดูทำเลหาพื้นที่ที่คิดว่าเหมาะกับการดักปลา การทำสถานที่ล่อเหมาะกับการใช้ช้อนดักปลาเป็นเครื่องมือจับปลาที่ดักด้วยด้ายถักแห มีขนาดใหญ่เท่ากับสวิงช้อนกุ้งแต่มีด้ามทำด้วยไม้ไผ่ยาวขนาดจับได้ถนัดมือกว่าสวิง

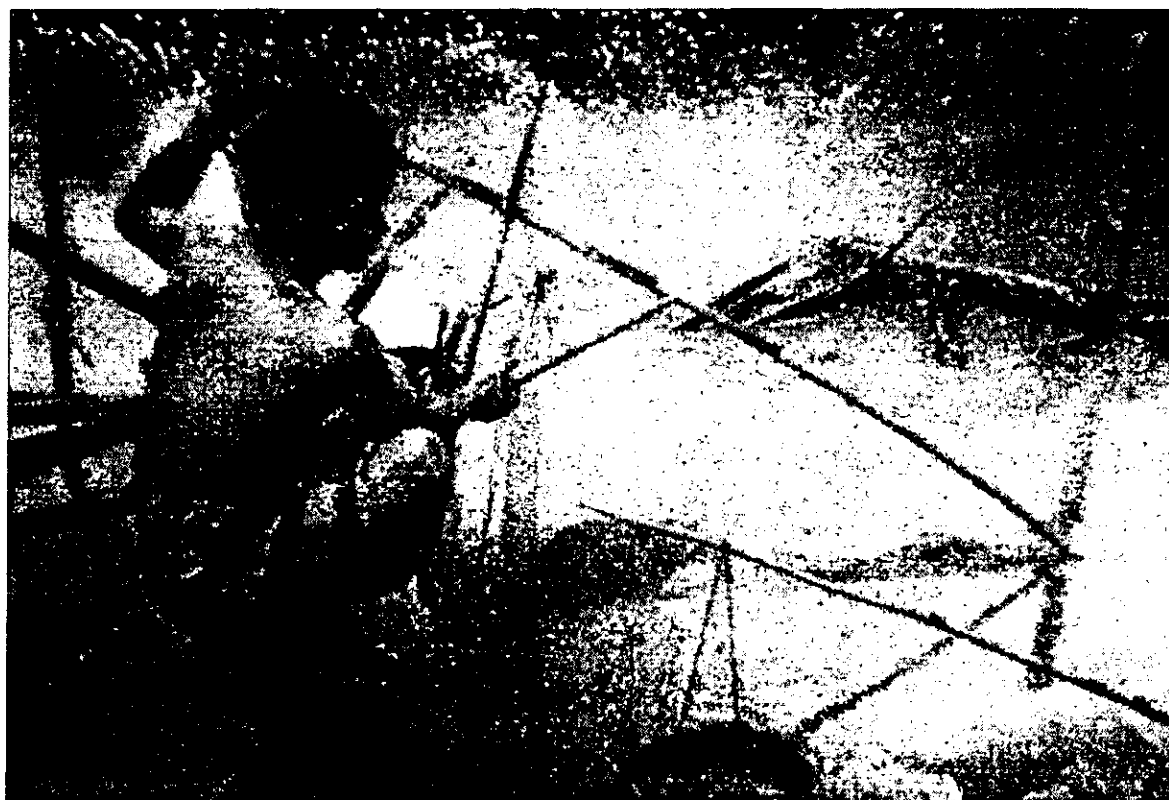
วิธีทำเหยื่อ

นำปลาขาว (ประเภทปลาสลัด ร้อย ปลาชิว ปลาแปบ ตัวเล็ก ๆ) ที่ตายแล้วทิ้งจนเน่า หมักไว้ 1 คืน หลังจากนั้นได้นำมาโขลกหยาบ ๆ รวมกับปลาร้าชนิดหนอยพอให้มีกลิ่น แล้วจึงผสมสมุทรที่เรียกว่าสบูละลายทั้งก้อน เมื่อจะใช้เหยื่อให้ดักบางสวนวางลงในตะกร้ากันตะกร้าจะต้องสานเป็นตาห่าง ๆ เพื่อให้ชิ้นปลาเน่าสามารถเล็ดลอดออกไปได้เพียงเล็กน้อย เป็นแรงจูงใจให้ปลาน้อยใหญ่ที่มารวมเวียนอยู่รอบ ๆ ตะกร้าอยากกินเหยื่อของเรา

พื้นที่สำหรับใช้เป็นบริเวณที่จะดักปลาให้เลือกบริเวณที่น้ำลึกไม่มากนัก แต่ควรเป็นบริเวณที่มีน้ำวน ทำหลักสะพานยื่นลงในบริเวณนั้น ยาวประมาณ 2-2.5 เมตร ปักไม้ไผ่ลำเล็ก ๆ เป็นหลักผูกตะกร้าให้แน่นติดกับปลายไม้ไผ่ แล้วนำเหยื่อที่ผสมไว้แล้วดักใส่ลงไป เมื่อปลามากินเหยื่อที่กันตะกร้า จะสังเกตเห็นว่าตะกร้าจะสั่นไหวกระตุกกระตัก จึงใช้ช้อนซึ่งทำมาจากด้ายถักแห เป็นรูปสามเหลี่ยมผูกอยู่กับไม้ไผ่ 2 ลำยาวประมาณลำละเมตรครึ่งช้อนลงไปใต้ตะกร้าเหยื่อแล้วยกขึ้นอย่างรวดเร็ว ปลาที่ดักได้ซึ่งส่วนใหญ่ ประมาณ 80-90% จะเป็นปลากดตัวใหญ่ ๆ อาจมีปลาแขยงหรือปลาดุกผสมมาบ้างก็ส่วนน้อย เวลาที่เหมาะสมควรเป็นเวลาพบค่ำไปจนถึงกลางดึก เพราะเป็นเวลาเงียบสงบ ปลาที่ดักได้นำมาประกอบอาหารกินอยู่ในครอบครัว ถ้าหาปลาได้จำนวนมากที่เหลือจากการถนอมอาหาร โดยการนำปลากดมาผ่าท้องควักเอาไส้ออกล้างให้สะอาดแล้วปล่อยให้เน่าหมักเกลือไว้ 1 เดือน หลังจากนั้นนำมาใส่ข้าวคั่วบดละเอียดผสมปลาที่หมักไว้แล้วนำลงบรรจุใส่ไห เรียกตามภาษาพื้นบ้านว่า "แปลงปลาร้า" เมื่อครบกำหนด 2-3 เดือน ก็นำมาประกอบอาหารกินได้ ปลาร้าสูตรนี้เป็นที่ขึ้นชื่อใคร ๆ ก็รู้จัก ทำเท่าไรก็ขายได้หมดไม่พอขายเสียอีก เคล็ดลับวิธีป้องกันไม่ให้แมลงวันตอมปลาร้า เพราะถ้าแมลงวันตอมจะหยอดขี้ตะขาง (ไข่แมลงวัน) ทำให้เกิดเป็นหนอนปลาร้าได้ ให้นำเครือเถา หนอนตายยาก ซึ่งเป็นพืชสมุนไพรชนิดหนึ่งวางทับลงบนตัวปลาร้าบริเวณปากไห เมื่อบรรจุปลาร้าใส่ไหจนจะเต็ม ซึ่งจะทำให้หนอนขี้ตะขางตายแล้วใช้ผ้าดิบห่อขี้เถาจากเตา

ถ่านมัดเป็นก้อนโตเท่าปากไหวางปิดฝาทับเครือข่ายนอนตายอีกชั้นหนึ่ง จะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดหนอนในปลาร้า ปัจจุบันพบว่าประโยชน์ของเครือข่ายนอนตายยาก สามารถรักษาโรคได้หลายชนิด เช่น โรคมะเร็ง ระยะเริ่มแรก โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง ฯลฯ วิธีทำก็ใช้ต้มแทนใบชา ต้มได้ทั้งวันแทนน้ำ

เป็นวิธีแปลกและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชาวเพชรบูรณ์ จึงนับเป็นของแปลกที่ชาวพื้นบ้านเมืองเพชรบูรณ์ ที่คิดสูตรผสมเหยื่อปลาเน่าและวิธีการตกปลาเน่าได้อย่างแยบยล น่าชื่นชมในภูมิปัญญาอันล้ำค่ายิ่งนัก แม้วิถีธรรมชาติจะเปลี่ยนไปมากแล้ว วิธีการจับปลาด้วยการตกปลาเน่าก็น่าจะยังได้ผล และสมควรเผยแพร่ให้กว้างขวางเพื่อทุกชีวิตที่อาศัยอยู่ใกล้แหล่งน้ำจะสามารถสืบสานภูมิปัญญานี้ให้แพร่หลายอันเป็นผลดีต่อการดำรงชีวิตของผู้คนเป็นอย่างยิ่ง ทั้งสะท้อนภูมิปัญญาและแก้ปัญหาเศรษฐกิจไปพร้อมกัน

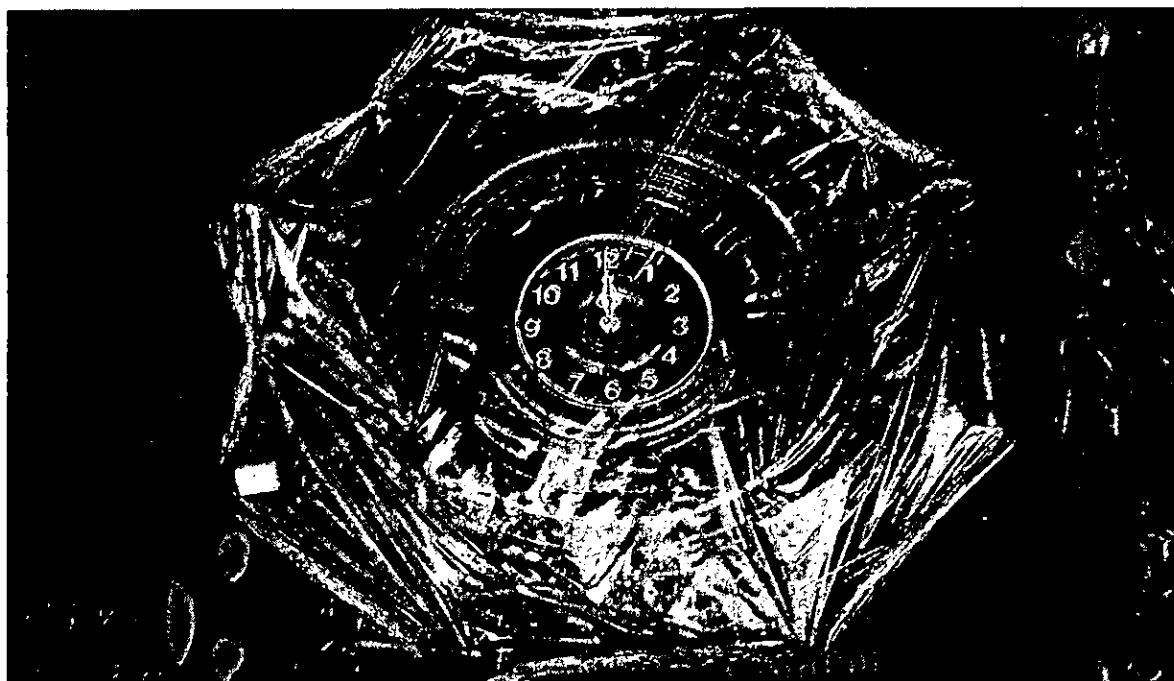

ภาพประกอบ 7 แสดงเครื่องมือตกปลาเน่า

ประดิษฐกรรมไม้เหลื่อไ้

นายธัญญะ วุฒิสักดิ์

60 หมู่ 4 ชุมชนน้ำซับเจริญ ต.ซับสมอทอด อ.บึงสามพัน จ.เพชรบูรณ์

ภาพประกอบ 8 แสดงนาฬิกาจากประดิษฐกรรมไม้เหลื่อไ้

ภาพประกอบ 9 แสดงเรือจำลองจากประดิษฐกรรมไม้เหลื่อไ้

งานหวาย บ้านห้วยโป่ง

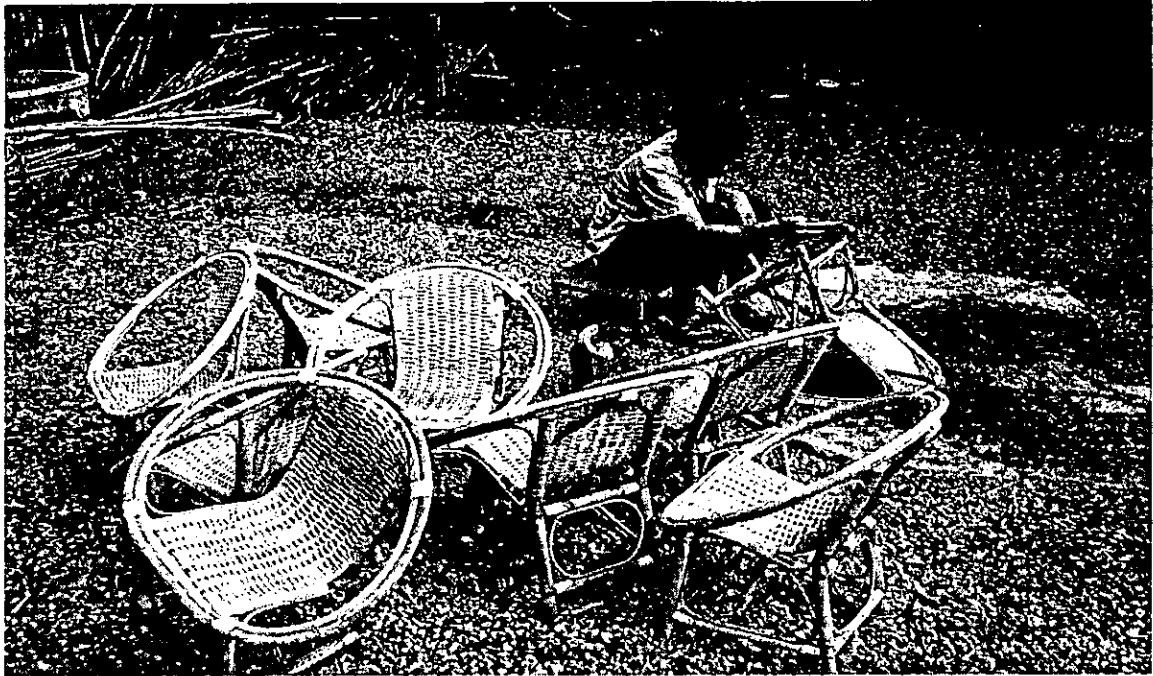
นายคำอ้าย สุทธิแก้ว

บ้านเลขที่ 117 หมู่ 1 ต.ห้วยโป่ง อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์

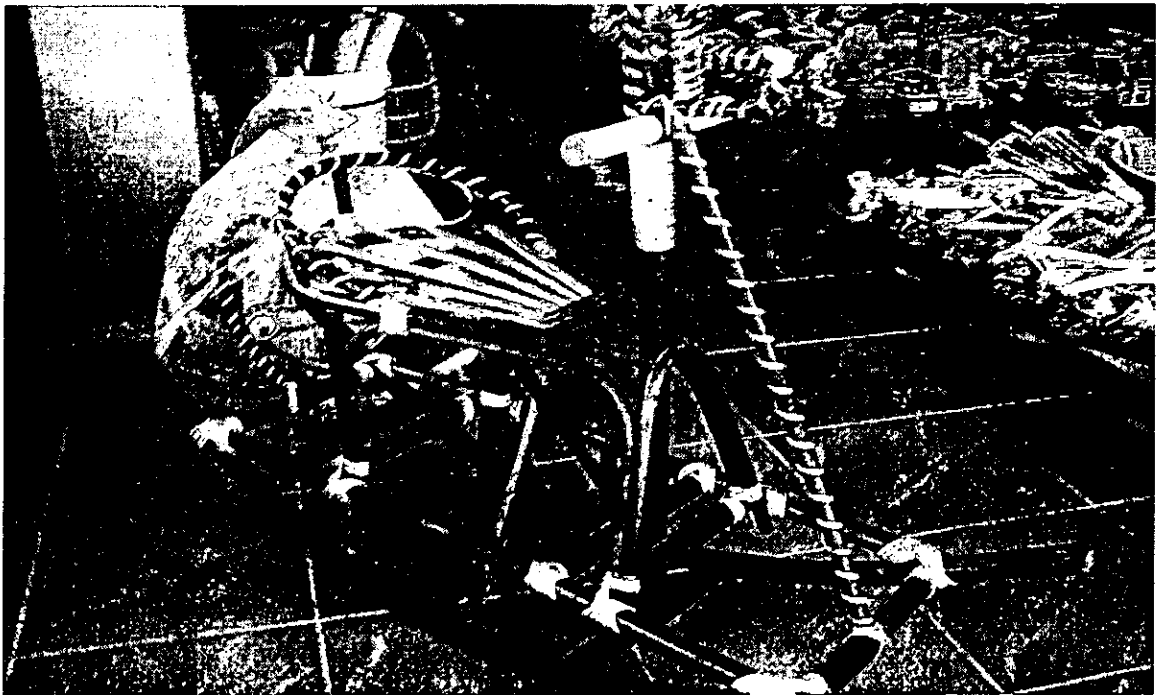
เป็นชื่อชุมชนขนาดใหญ่ แต่ค่อนข้างกระจายอยู่สองข้างของทางหลวงแผ่นดินสายที่ 21 หรือสระบุรี - หล่มสัก ห่างจากตัวจังหวัดเพชรบูรณ์มาทางทิศใต้ประมาณ 30 กิโลเมตร มีสถานะเป็นตำบล อยู่ในอำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ชาวบ้านห้วยโป่งหลายครอบครัวได้ประกอบอาชีพประดิษฐ์ชิ้นงานด้วยหวาย ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่นาหึงและสืบทอดกันมานาน จนกระทั่งปัจจุบันนี้

หวายเป็นวัสดุท้องถิ่นเพชรบูรณ์อีกชนิดหนึ่งที่มีประโยชน์การใช้สอยไม่ด้อยไปกว่าไม้ไผ่ ชาวบ้านห้วยโป่งสามารถนำหวายมาประดิษฐ์เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้มากมาย หวายมีหลายชนิด เช่นเดียวกับไม้ไผ่ ขนาดของลำต้นของหวายจะแตกต่างกันตามแต่ชนิด มีตั้งแต่ขนาดลำเล็กกว่านิ้วก้อย จนถึงขนาดเท่าข้อมือ การนำหวายมาใช้งานนั้น ควรเลือกหวายที่มีขนาดไม่อ่อนและไม่แก่จนเกินไป เพราะเนื้อหวายที่มีความยืดหยุ่น เหนียว ผิวแข็งเป็นมันเงา เป็นหวายที่เหมาะสมกับการนำมาใช้งาน นำหวายมาดัดแปลงทำเป็นเครื่องใช้สอยต่างๆ โดยการนำหวายมาผ่าจักเป็นเส้น ใช้สาน เង บึงก็ ตะกร้า หรือทำเครื่องเรือน เช่น ทำโต๊ะ เก้าอี้ เตียงนอน โดยใช้ลำหวายสร้างเป็นโครงหลักหรือนำลำหวายมาคัดให้ได้ทรวดทรงตามต้องการ โดยการอบด้วยไอน้ำ การลนไฟ หรือวิธีง่าย ๆ คือ การแช่น้ำค้างคืนจะทำให้หวายอ่อนตัวดัดโค้งงอได้ง่าย ทำของเล่น เช่น การนำมาสานเป็นตะกร้อหรืออาจนำมาใช้ในการก่อสร้าง เช่น ทำเป็นเส้นตอกเย็บจากมุงหลังคา หรือใช้ผูกมัดไม้ไผ่ที่ทำเป็นโครง เป็นต้น

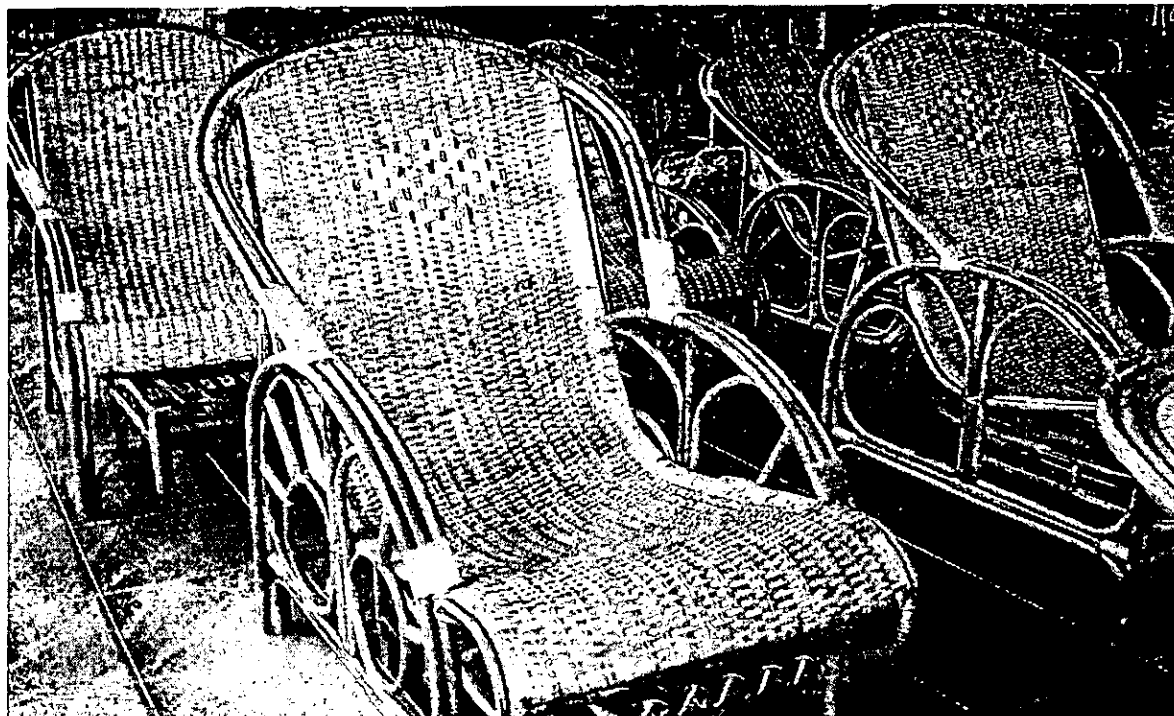
หลังจากศึกษาเรื่องหวายบ้านห้วยโป่งแล้ว ทำให้ภาคภูมิใจอย่างยิ่งว่า ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านจากภูมิปัญญาของชาวบ้านห้วยโป่งมีความงามอย่างน่าอัศจรรย์ชื่อเป็นเจ้าของ เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมที่น่าจะหวงแหน และส่งเสริมให้เจริญยิ่งขึ้น ทั้งภาครัฐและเอกชนผู้รักธรรมชาติ โดยการรณรงค์ให้มีการปลูกหวายให้เต็มพื้นที่ป่า เพราะหวายเป็นพืชที่ปลูกง่ายโตเร็วและไม่มีโรครบกวน ก่อนที่หวายจะหมดไปจากป่าเพชรบูรณ์

ภาพประกอบ 10 แสดงขั้นตอนการทำแก้อีหวาย

ภาพประกอบ 11 แสดงผลิตภัณฑ์งานหวาย

ภาพประกอบ 12 ผลิตภัณฑ์งานหวาย

ประวัติของผ้ามุก บ้านดัว

นางผ่าน ลือกิจ

บ้านเลขที่ 159 หมู่ 3 ต.บ้านดัว อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์

ต้นตำหรับของผ้ามุก เป็นผ้าที่ทำกันด้วยภูมิปัญญาของชาวบ้าน ผ้ามุกมีมาตั้งแต่ปู่ย่าตายาย เกิดมาก็เห็นเขาทำกันอยู่เกือบทุกครอบครัว พอทำกันได้เยอะ ๆ ก็ไม่มีตลาด นี่คือนิยามที่ได้หยุดทำกันมา แต่ก็ได้เป็นผ้าที่อนุรักษ์ไว้ในตำบล ส่วนอุปกรณ์การทำนั้น เกือบจะไม่เหลือ มีเหลืออยู่ก็ส่วนน้อยมาก แต่มาเดี๋ยวนี้อุปกรณ์ให้มี 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ ก็ได้เสนอเอาผ้ามุกเป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ เพราะตำบลบ้านดัวทำกันอยู่ในหมู่ที่ 3 ผ้ามุกมีความหมายสำหรับเจ้าพ่อมหศักดิ์ ได้ยึดถือไว้พอถึงประเพณีบุญบั้งไฟที่วัดก็จะมีนางรำนุ่งผ้ามุกเสื่อดำ สวมแว่นตาใส่เสื้อยาว ๆ รำออกหน้าเจ้าพ่อเขาเรียกว่าเสื่อเขบลาน ถ้าไม่มีเสื่อเขบลานออกรำออกหน้าเจ้าพ่อก็จะไม่เข้าทรง เพราะท่านถือเอาเสื่อเขบลานเป็นดอกไม้ของท่าน

บุญบั้งไฟก็จะได้แห่ ฝนฟ้าก็ไม่ตกต้องตามฤดูกาล ตำบลบ้านดัวจึงได้อนุรักษ์ไว้มาจนบัดนี้

อุปกรณ์การทำ

1. กี่โบราณ กี่กะตุก พร้อมอุปกรณ์การทอผ้ามุก
2. กวัก มีไว้สำหรับพัดถ่ายต่อกันให้สั้นยาว

3. โกง มีไว้ใส่ด้ายทำก๊วกและปั่นหลอด
4. ฟืม มีไว้ทอกระสวยสอดไปแล้วใช้ฟืมตีเข้ามาเป็นผ้า
5. กระสวย มีไว้ใส่หลอดแล้วสอดไปสอดมา
6. หลอด มีไว้สำหรับปั่นด้ายเอาไปทอเป็นผืนผ้า
7. หลักฝ้าย โบราณเรียก สมัยใหม่ เรียกว่า ม้าหวี
8. เส้นด้ายจากฝ้ายหรือไหม

ขณะนี้ก็มีโบราณทออยู่ 10 กว่าหลัง ปี 2546 มีกี่กะตุกเพิ่มขึ้นมาอีก 5 ตัว กลุ่มได้ทำกันมาแต่ พ.ศ. 2544 ผ้าที่ทออยู่ขณะนี้

ชนิดของผ้ามุก

ผ้ามุก

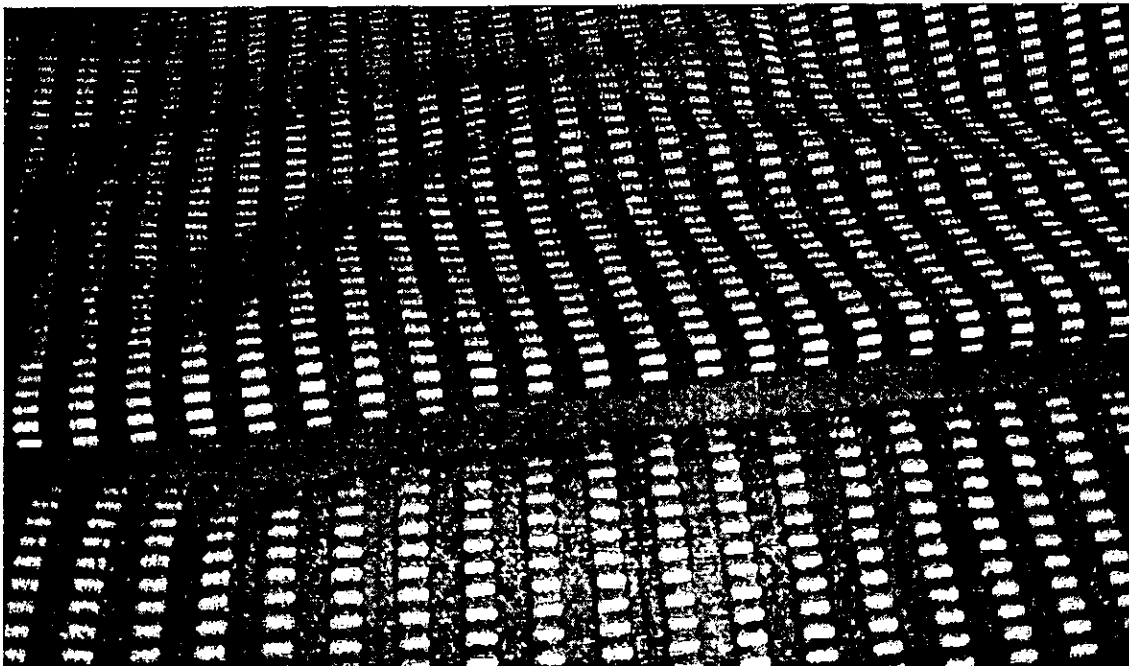
1. ผ้ามุกโบราณ ทอเป็นสองเครือ
2. ผ้ามุกพัฒนา จะทอชั้นเดียว
3. ผ้าสวัต
4. ผ้าลายเกร็ดเต่า
5. ผ้ายกตราดอกจัน
6. ผ้าตราพริกไทย
7. ผ้าขาวม้า
8. ผ้าผืนตัดเสื่อ
9. ผ้าตีนจก
10. ผ้าพันคอกดอก
11. ผ้าฝ้ายสีตามสั่ง
12. ผ้าสายฝน
13. ผ้าตัวหนังสือ
14. ผ้าพื้นด้วยประดิษฐ์
15. ผ้าฝ้ายทอมือ

เจ้าพ่อมหศักดิ์ ชื่อเดิมของท่านสมัยปู่ย่า ตายาย เรียกว่า เจ้าฟ้าตาไฟ ถ้าเจ้าพ่อเข้าทรงท่านจะไม่ลืมตา คือ เจ้าฟ้าตาไฟ ท่านต้องหลับตาไว้ ถ้าหากท่านลืมตาไฟจะไหม้แผ่นดินนี้แหละ

เสื้อแขนสั้นจึงได้ใส่แว่นตาดอนร่าออกหน้าเจ้าพ่อในเดือนหกมีเทศกาลบุญบั้งไฟ บุญเดือนหก เขาก็มีงานใหญ่ งานบุญบั้งไฟที่วัดศรีภูมิมีอยู่ในปัจจุบัน

ภาพประกอบ 13 แสดงวิธีการทอผ้ามุก

ภาพประกอบ 14 แสดงลวดลายผ้ามุก

ลวดลายผ้าปักม้ง

นางมอ แซ่ลี

หมู่ 1 คุ่มบ้านน้ำริน ต.แคมป์สน อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์

ในอดีตผ้าปักชาวเขาส่วนใหญ่จะใช้ผ้าไหมดิบที่ผลิตเองมาปักเป็นลวดลายต่าง ๆ ซึ่งลวดลายเหล่านี้ ม้งคิดค้นออกแบบของลวดลายเอง ปกติแล้วม้ง จะมีความประณีตในการคิดลวดลาย และการปักลวดลายต่าง ๆ ซึ่งจะเห็น ได้จากกระโปรงของม้งที่ทำจากผ้าบาติกกับผ้าปัก และเมื่อมีการปักลายเรียบร้อยแล้ว จะนำมาแปรรูปเป็นเสื้อผ้าที่จะสวมใส่ในเทศกาลปีใหม่ หรือในวันสำคัญต่าง ๆ และสามารถที่จะประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้ได้อย่างอื่นได้ เช่น ถุงย่าม กระเป๋าสะพาย กระเป๋าเป้ กระเป๋าใส่สตางค์ ถุงใส่โทรศัพท์มือถือ เครื่องใช้อื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งผ้าปักของม้งจะมีลวดลายที่แตกต่างกันไป และมีชื่อเรียกแตกต่างกัน

ผ้าบาติกชาวเขาเผ่าม้ง

ในอดีตม้งมีการนำผ้าไหมดิบที่ทอเองมาเขียนเป็นลวดลายต่าง ๆ เพื่อที่จะทำเป็นกระโปรงของผู้หญิงม้ง ซึ่งผ้าไหมนั้นทำมาจากเปลือกของเส้นใยกัญชงที่แห้งสนิท จากนั้นจะนำมาฉีกออกเป็นเส้นเล็ก ๆ เพื่อที่จะได้เส้นด้ายที่มีขนาดเล็กเหมาะสมกับการทอผ้า ซึ่งทั่วไปจะนำเส้นใยกัญชง ที่แบ่งเป็น 4 ส่วน หรือแบ่งออกเป็นอีก 16-20 เส้น จากนั้นจะนำเส้นใยกัญชงไปตำในครกกระเดื่อง เพื่อให้เปลือกนอกที่หุ้มติดกับเส้นใยหลุดออกไป ให้เหลือแต่เส้นใยแท้ ๆ เท่านั้น เพราะเส้นใยกัญชงแท้จะมีความอ่อนตัวและสะดวกแก่การปั่น

หลังจากที่มีการตำเส้นใยกัญชงเรียบร้อยแล้วก็จะนำมาพันม้วน ๆ เป็นก้อนโดยใช้ตีนด้ว (ตีนด้วเป็นเครื่องมือเฉพาะในการพันเส้นใยกัญชง) ทำมาจากไม้กลม ๆ เส้นผ่าศูนย์กลางยาวประมาณ 8-10 นิ้ว มีที่ถือทำด้วยหวายดักในขณะที่นำมาพันแกนไม้นั้น จะมีการต่อเส้นใยกัญชงแต่ละเส้น โดยใช้นิ้วมือขยี้ส่วนปลายของเส้นใยกัญชงให้แตกออกเป็นสองเส้น จากนั้นก็จะนำอีกเส้นหนึ่งมาต่อกับเส้นเดิมเมื่อเส้นใยกัญชงเต็มแกนแล้วจะคล้ายกับรองเท้าจั้น จากนั้นจึงถอดไม้ออกเก็บม้วนเส้นใยไว้ นำไปจุ่มน้ำร้อนให้อ่อนตัว แล้วนำไปตีเป็นเกลียว โดยผ่านการเข้าเครื่องตีเกลียว นั่นคือชั้วด้ว เส้นใยที่ผ่านการปั่นเป็นเกลียวแล้วจะกรอไว้ในแกนที่เรียกว่า ชาย ซึ่งเครื่องชั้วด้วเครื่องหนึ่งสามารถที่จะใจแกนเส้น ใยกัญชงได้ครั้งละ 4-6 แกนเมื่อเสร็จก็จะเปลี่ยนชุดใหม่อีก

จากนั้นก็ดึงด้ายออกจากแกนเข้าเครื่องโกลเพื่อเก็บต่อไป จากนั้นนำด้ายเส้นใยกัญชงมาฟอกสี และทำให้ด้ายอ่อนตัว โดยนำมาต้มกับน้ำซี้เถ้าประมาณ 4 กาละม้ง นำมาร้อนเศษถ่านออกแล้วผสมน้ำใส่ลงในกะทะใบบัวเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 3 - 3 1/2 ฟุต เอาใจด้ายกัญชงลงต้มจนด้ายนิ่มยก

ลง และเอาใจด้วยคลุกกับซีเด้า แซ่ไว้เช่นนั้น เมื่อแห้งสนิทแล้วนำไปต้มกับน้ำซีเด้า แซ่ไว้ 1 คืบ ล้างซีเด้าออกให้หมด ตากให้แห้ง ทำซ้ำเช่นนี้จนกว่าเส้นใยจะขาวจนพอใจ จึงซักให้สะอาด

จากนั้นก็นำเส้นด้ายที่ปั่นเรียบร้อยแล้วมาทอเป็นผ้าไหมดิบ เมื่อทอเรียบร้อยแล้วก็จะนำมารีดด้วยก้อนหิน ซึ่งก้อนหินนี้ใช้สำหรับในการรีดผ้าไหมดิบเท่านั้น หากว่าไม่รีดให้เรียบแล้ว เวลานำผ้าไหมดิบมาเขียนเป็นลวดลายจะไม่สามารถเขียนได้ เนื่องจากมีปมของเส้นด้ายที่ต่อกันด้วย หากว่าไม่เรียบก็จะเขียนลวดลายได้ไม่สวย

ขั้นตอนที่ 1

นำซีผึ้งมาละลายหรือต้มให้ร้อน โดยวิธีการดังนี้ นำกระป๋องที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางกว้าง 10 เซนติเมตร เจาะฝาข้างหนึ่งออก แล้วไม่ต้องตัดทิ้ง และทำให้ฝาข้างที่เจาะขึ้นนั้นมันเรียบร้อย พร้อมกับสามารถที่จะเป็นที่ยึดน้ำซีผึ้งได้ บริเวณรอบ ๆ ขอบของกระป๋องต้องจัดให้เรียบร้อย โดยที่ไม่เป็นอันตรายต่อคนที่ใช้ จากนั้นนำซีผึ้งใส่ลงไป นำกระป๋องไปอุ่นกับถ่านที่ร้อนจัด จากนั้นซีผึ้งก็จะละลาย รอจนกว่าซีผึ้งร้อนจัดถึงจะใช้ได้

ขั้นตอนที่ 2

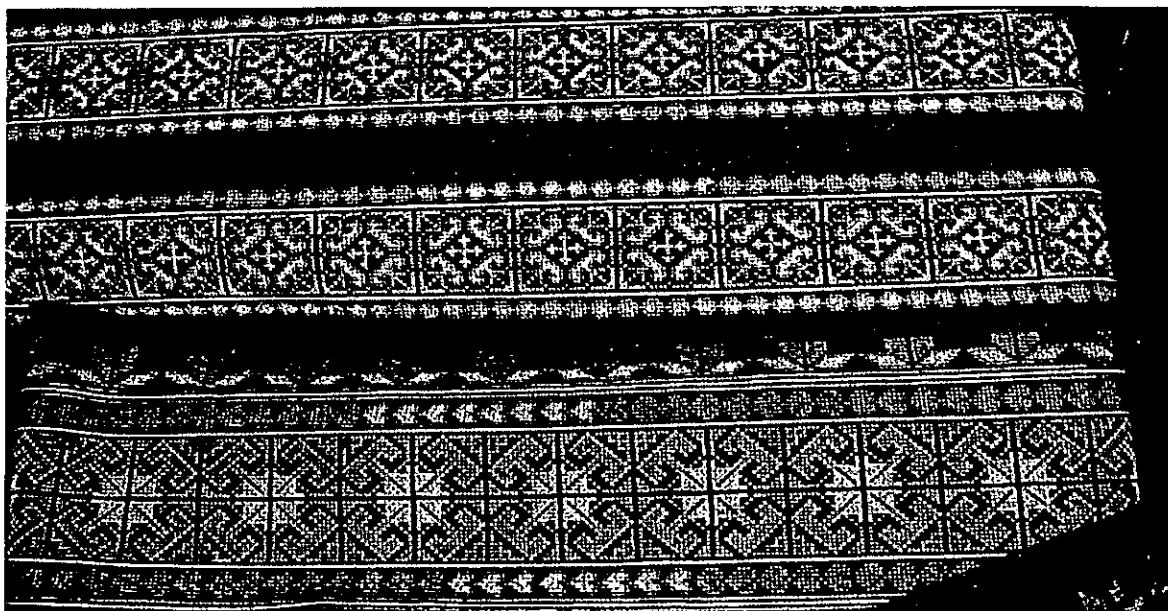
นำผ้าไหมที่ทอได้เรียบร้อยแล้ว มาสร้างตารางสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดของสี่เหลี่ยมประมาณ 2-3 เซนติเมตร ตารางทุกช่องจะต้องมีขนาดเท่ากัน โดยสร้างตารางให้เต็มผ้าไหมดิบ ต้องใช้ดินสอด่ขีดเส้นตาราง หรือปากกาน้ำเงินก็ได้ ไม่ควรที่จะใช้ปากกาสีแดง เพราะปากกา สีแดงเมื่อนำมาขีด หรือสร้างตารางแล้วเวลาย้อมผ้าไหม จะเห็นเส้นตารางเป็นสีแดงอยู่ทำให้ ผ้าไหมไม่สวย จากนั้นนำปากกาเขียนซีผึ้ง โดยนำปากกาไปจุ่มซีผึ้ง แล้วนำมาเขียนลวดลายต่าง ๆ บนผ้าไหมดิบ ปากกาเขียนซีผึ้งนั้นเรียกว่า ดาต้าะ ซึ่งดาต้าะทำจากเหล็กหรือทองเหลือง วิธีการทำ คือ นำแผ่นทอง เหลืองหรือแผ่นเหล็กมาวัดเป็นรูปสามเหลี่ยมที่มีขนาดประมาณ 2 เซนติเมตร จากนั้นแล้วนำมาขัดด้านด้านหนึ่งให้เรียบ เหลาไม้ไผ่ที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 เซนติเมตร หรือประมาณ 1 เซนติเมตร นำไม้ไผ่มาผ่าปลายด้านใดด้านหนึ่ง แล้วนำแผ่นเหล็กที่ตัดมาเรียบร้อยมา สอดใส่ลงไปในช่วงรอยผ่าแล้วมัดให้เรียบร้อย หลังจากเขียนลวดลายเสร็จ

ขั้นตอนที่ 3

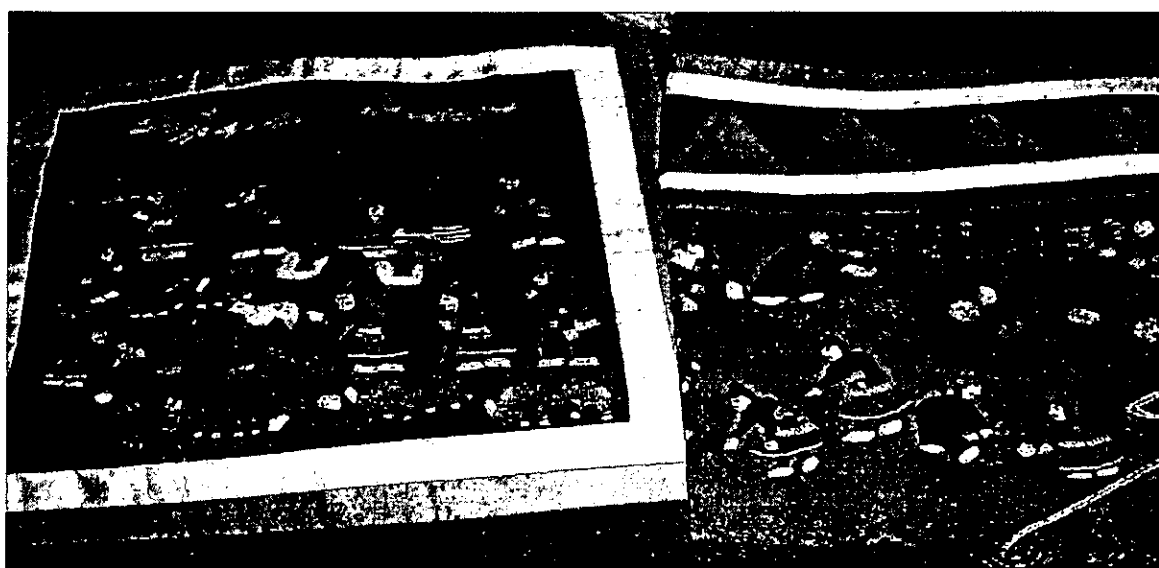
จะนำผ้าบาติกไปย้อมครามให้ดำ เมื่อย้อมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะนำไปล้างสีครามนั้นออกให้หมดก่อน โดยที่จะล้างสีครามออกได้นั้นจะมีวิธีการดังนี้ คือ ต้มน้ำร้อนให้เดือด จากนั้นก็นำผ้าบาติกมาแช่น้ำเย็นจากนั้นก็นำผ้าบาติก ที่แช่น้ำเย็นออกโรยให้แห้งก่อน แล้วนำผ้าบาติกมาต้มกับน้ำร้อนในกระทะที่ตั้งน้ำไว้ รอสักประมาณ 3-5 นาที พยายามล้างคราบซีผึ้งออกให้หมด นำไปผึ่งแดดให้แห้ง แล้วก็นำผ้าบาติกไปตัดตกแต่งให้สวยงาม โดยที่นำผ้าสีอื่นมาปะชุนให้เรียบร้อยดังนี้ แล้วจึงนำมาจับจีบทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 4

นำผ้าที่ปักเรียบร้อยแล้วมาต่อกับผ้าบาติก แล้วจัดกลีบให้ตรงกัน จากนั้นรอยจีบนั้นจะต้องเอาด้ายร้อยไว้แน่น เพื่อให้จีบสามารถอยู่ได้นาน และจัดตัวอยู่ตลอดเวลา เมื่อถึงงานเทศกาลปีใหม่จะสามารถนำมาใช้ได้เลย เพราะหากว่ากระโปรงนั้นจีบจีบไม่สวย ก็ใส่ไม่สวยเหมือนกัน ดังนั้นเมื่อจีบจีบเรียบร้อยแล้วจะต้องเก็บ ประมาณ 1 เดือนเป็นอย่างน้อย เพื่อให้จีบคงทน และสวยงาม สามารถนำมาใช้ได้เลย

ภาพประกอบ 15 แสดงลวดลายผ้ามัง

ภาพประกอบ 16 แสดงวิถีชีวิตชาวมังบนผ้า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

สาคร พุทธปวน (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการป้องกันการใช้ยาผิด และยาเสพติด สำหรับบุคลากรในงานสาธารณสุขมูลฐาน ผลการวิจัยได้หลักสูตรการฝึกอบรมการป้องกันการใช้ยาผิด และยาเสพติดสำหรับบุคลากรในงานสาธารณสุขมูลฐาน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร คือ สภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เนื้อหาการอบรม กิจกรรม และวิธีการอบรม วิธีการประเมินผลผู้เข้ารับการอบรม โดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบต่าง ๆ ครอบคลุมความรู้ในการป้องกันการใช้ยาผิด และยาเสพติด ซึ่งรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามพื้นฐานและความพร้อมของผู้รับการฝึกอบรม และผู้ให้การฝึกอบรมโดยมีขั้นตอนการพัฒนา 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อดูสภาพปัญหาและความต้องการการป้องกันการใช้ยาผิดและยาเสพติด รวมตลอดถึงการวิเคราะห์หลักสูตรโครงการฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันการใช้ยาเสพติดจังหวัดลำปาง โดยวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่เป็นวิทยากร และสัมภาษณ์อาสาสมัครสาธารณสุขที่เข้ารับการอบรม พบว่า ปัญหาการใช้ยาผิดและยาเสพติดขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างและพัฒนาโครงร่างหลักสูตร ดำเนินการโดยพิจารณาสภาพปัญหาและข้อมูลที่ได้รับจากขั้นตอนที่หนึ่งประกอบการพิจารณานโยบาย ของชาติมา กำหนดเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและหน่วยงานฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการนำหลักสูตรไปทดลอง ใช้กับบุคลากรในงานสาธารณสุขมูลฐาน ปรากฏว่ากลุ่มทดลองได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจได้ถูกต้องมากกว่าก่อนการฝึกอบรมและมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการอบรม ผลการประเมินการใช้หลักสูตรโดยผู้ทำการอบรมและผู้เข้ารับการอบรม กิจกรรมและวิธีการอบรมเหมาะสมการประเมินผู้เข้ารับการอบรมเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 4 เป็นการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรหลังการทดลองใช้ โดยหลักสูตรที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือ สภาพปัญหา และความจำเป็นของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เนื้อหาการอบรม กิจกรรมและวิธีการ อบรมและวิธีการประเมินผู้เข้ารับการอบรม

สุชาติ ลีตระกูล (2532 : 86-87) ได้พัฒนาหลักสูตรสำหรับลูกกรรมกรก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีขั้นตอนการพัฒนา 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สืบหาข้อมูลพื้นฐาน ดำเนินการในลักษณะการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการที่แท้จริงของลูกกรรมกรก่อสร้าง

ขั้นตอนที่ 2 ร่างหลักสูตร ดำเนินการในลักษณะของการพัฒนา คือหลังจากนำผลการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน สารสนเทศจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดปัญหาของชุมชนแล้วจึงดำเนินการร่างเป็นโครงร่างหลักสูตร ทำการประเมินก่อนที่จะนำไปใช้โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้หลักสูตร ดำเนินการในลักษณะของการประเมินเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยทดลองใช้กับผู้เรียน พิจารณาว่าทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่

วันชัย คงเพ็ชร (2535) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูอุตสาหกรรมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานครพบว่า ความต้องการครูอุตสาหกรรมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนมากมีความต้องการพัฒนาเพิ่มความสามารถด้านวิชาการ ลำดับที่มากที่สุดคือ การจัดและบริหารโรงฝึกงาน นอกนั้นในระดับมากและกลาง ซึ่งผู้ทำการวิจัยได้นำผลการวิจัยไปพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม โดยนำความต้องการไปจัดและบริหารโรงฝึกงานมายกร่างหลักสูตรฝึกอบรม และในการนำหลักสูตรดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาหลักครูอุตสาหกรรมศึกษา ควรให้กรมสามัญศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบและเป็นโครงการต่อเนื่อง ส่วนเวลาการฝึกอบรมควรเปิดเวลาราชการ และมีระยะเวลา 5 วัน สถานที่จัดควรเป็นต่างจังหวัด เทคนิคการฝึกอบรมควรเป็นการอภิปรายศึกษาดูงานจริง และค่าใช้จ่ายควรให้หน่วยงานละหรือสถานประกอบการภาคเอกชนเป็นผู้ให้การสนับสนุน ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูอุตสาหกรรมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานครโดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นวางแผน มีกิจกรรมดังนี้

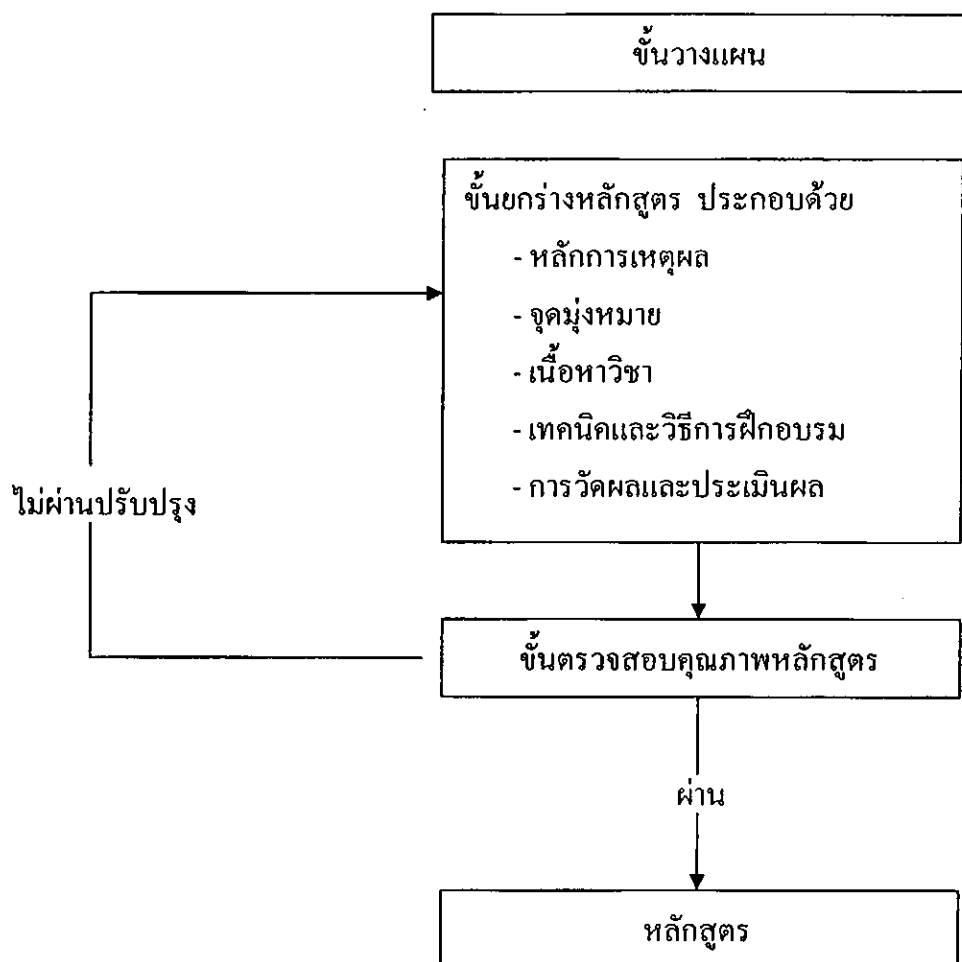
1. ศึกษาเอกสาร
2. ศึกษาความต้องการพัฒนาเพิ่มความสามารถด้านวิชาการ
3. รวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูล
5. จัดลำดับความสำคัญ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นยกร่างหลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรม มีกิจกรรมดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการฝึกอบรม
2. กำหนดหัวข้อวิชาละหมวดวิชา
3. กำหนดวัตถุประสงค์ของวิชา
4. กำหนดเนื้อหาวิชา
5. กำหนดเทคนิคและวิธีการฝึกอบรม
6. กำหนดการวัดและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร
2. ด้านคัดเลือกเนื้อหาหรือประสบการณ์
3. ด้านเทคนิคและวิธีการฝึกอบรม
4. ด้านการวัดและประเมินผล

ภาพประกอบ 17 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูอุตสาหกรรมศึกษา

สุภา ใจบุญ (2531 : 8) ได้ศึกษาแนวโน้มและปรัชญาการศึกษาไทยภายในปี 2548 ตามความคาดหวังของผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา มีความเห็นว่า การสร้างองค์ความรู้และหลักสูตรในระดับท้องถิ่นน่าจะตอบสนองความต้องการกำลังคนในสาขาอาชีพต่างๆ ได้เพียงพอ

การพัฒนาคนในระดับท้องถิ่นจำเป็นต้องอาศัยระบบการศึกษาที่มีหลักสูตรทั้งในระยะสั้น ระยะยาว หลักสูตรต่อเนื่องเพื่อให้โอกาสแก่คนในท้องถิ่น สถาบันอุดมศึกษา เป็นแหล่งผลิตกำลังคน ในระดับกลางและสูง ควรริบสำรวจแรงงานความต้องการและความคาดหวังของครูในชุมชนว่าจะมี แนวโน้มไปในทิศทางใด จึงจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นสูงสุด เมื่อได้ข้อมูลแล้วจะได้สร้าง หลักสูตรทั้งระยะสั้น ระยะยาว ให้มีหลากหลายนอกเหนือไปทางบทบาททางวิชาการแล้ว บทบาทในการเปลี่ยนค่านิยม ทศนคติของคนในท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในยุค โลกาภิวัตน์ก็เป็นบทบาทสำคัญของสถาบัน เช่น การสร้างค่านิยมต่อสถาบันการศึกษาในระดับ ท้องถิ่น ค่านิยมอนุรักษ์ธรรมชาติ ค่านิยมแห่งการวินัยร่วมกัน และค่านิยมแห่งการสงวนรักษา ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน ประกอบกับการชี้แนะให้มีความรู้ ความกล้าหาญทางจริยธรรม ที่จะมี บทบาทและมีส่วนร่วมในทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เพื่อยกฐานะทางปัญญาทาง เศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตโดยรวมของท้องถิ่นให้ดีขึ้น

ต่างประเทศ

เบเคอรา (Becerra, 1974 : 6887-A) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชน พบว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาใด ๆ ที่เกี่ยวกับสถานศึกษา นั้น ๆ ผู้บริหารและผู้แทนชุมชนต้องร่วมมือกันและทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการทำการศึกษาดม หน้าที่ บทบาทและนโยบายที่ได้ตกลงกันได้แล้วและผู้บริหารจะต้องเข้าใจ สนใจถึงความแตกต่างของ ชุมชนด้วย

แซนด์เลอร์ (Sandler, 1968 : 169) ได้วิจัยเรื่องความเห็นเกี่ยวกับบทบาทจริงกับบทบาท ในอุดมคติของศึกษานิเทศก์ในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การบริหาร นักเรียน การบริหารการเงิน และการบริหารธุรการตลอดจนสัมพันธ์กับชุมชน มีความแตกต่างกันสำหรับใน เรื่องสอน การพัฒนาหลักสูตร การบริหารอาคารสถานที่นั้น ศึกษานิเทศก์และประธานคณะกรรมการ การศึกษาเห็นมีความแตกต่างกัน และบทบาทที่แท้จริงกับบทบาทในอุดมคติของศึกษานิเทศก์มีความ ใกล้เคียงกันในโรงเรียนขนาดใหญ่มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

กล่าวโดยสรุป คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งชาวบ้านได้สั่งสมภูมิปัญญาเหล่านี้ไว้ สมควรที่จะมีการถ่ายทอดและพัฒนาให้นักเรียน นักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาและบุคคลทั่วไป เพื่อรักษาภูมิปัญญาเหล่านี้ให้คงอยู่ตลอดไป ทั้งยังใช้ทรัพยากรใน ท้องถิ่นให้มีคุณค่ามากที่สุดด้วย การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนง วิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เป็นแนวทางที่จะนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน

การออกแบบผลิตภัณฑ์มาสอดแทรกเข้าไปในการจัดการเรียนการสอน จะทำให้นักศึกษาได้รับความรู้
และความสามารถนำไปพัฒนาเพื่อเผยแพร่ต่อไป

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย
แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์ โดยมีวิธีการศึกษาดังนี้

1. กำหนดประชากร
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ประชาชนท้องถิ่น สาขาการออกแบบ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 5 คน
2. อาจารย์เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 5 คน
3. นักศึกษา ชั้นปีที่ 4 เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
จำนวน 24 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ประชาชนท้องถิ่น เกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์
เอกลักษณ์ไทย ในด้านจุดมุ่งหมายรายวิชา การจัดการกระบวนการเรียนรู้และการวัดการประเมินผล
2. แบบสัมภาษณ์อาจารย์เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ เกี่ยวกับสภาพปัญหาของราย
วิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยในด้านจุดมุ่งหมายรายวิชา การจัดการกระบวนการเรียนรู้และ
การจัดการประเมินผล
3. แบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์
เอกลักษณ์ไทย
4. แบบการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอน
5. แบบการประเมินโครงสร้างหลักสูตรรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่น เกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยในด้านรายวิชาสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการวัดการประเมินผล โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพ ดังนี้

- 1.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่น
- 1.2 กำหนดขอบข่ายเนื้อหาที่จะสัมภาษณ์
- 1.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่น
- 1.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อ

ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

2. แบบสัมภาษณ์อาจารย์เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ เกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยในด้านรายวิชาสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการวัดการประเมินผล โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพ ดังนี้

- 2.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์
- 2.2 กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะสัมภาษณ์
- 2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน
- 2.4 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อ

ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

3. การสร้างแบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษา มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

- 3.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำแบบวัดความพึงพอใจ
- 3.2 กำหนดขอบเขตการวัดความพึงพอใจ
- 3.3 การสร้างแบบวัดความพึงพอใจที่เกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการออกแบบ

ผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย ลักษณะของแบบวัดความพึงพอใจเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และคำถามปลายเปิด (Open-ended) กำหนดค่าเป็น 5 ระดับ คือ 5 4 3 2 1 สำหรับพึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด

3.4 นำแบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา

3.5 ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.5.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity) ว่าคำถามแต่ละข้อที่สร้างขึ้นได้สอดคล้องกับเนื้อหารายวิชาหรือไม่

- + 1 หมายถึง แนใจว่าสิ่งที่ประเมินเกี่ยวกับเนื้อหานั้น
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจสิ่งที่ประเมินเกี่ยวข้องกับเนื้อหานั้น
- 1 หมายถึง แนใจว่าสิ่งที่ประเมินไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหานั้น

นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ คำนวณหาค่า IOC ซึ่งพบว่ามีค่าเท่ากับ

1.00 ทุกข้อ

4. การสร้างแบบประเมินผลการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มีการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินผลการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอน

4.2 วิเคราะห์เนื้อหาที่ประเมิน เลือกรูปแบบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

4.3 สร้างแบบประเมินผลการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) และคำถามปลายเปิด (Open-ended) กำหนดคะแนนเป็น 5 4 3 2 1 สำหรับคำตอบมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ

4.4 นำแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.5 นำแบบประเมินผลการพัฒนารายวิชาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา

4.5.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity) ว่าเป็นสิ่งที่ประเมินแต่ละข้อสอดคล้องกับเนื้อหาที่ประเมินหรือไม่ โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

- + 1 หมายถึง แนใจว่าสิ่งที่ประเมินเกี่ยวกับเนื้อหานั้น
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจสิ่งที่ประเมินเกี่ยวข้องกับเนื้อหานั้น
- 1 หมายถึง แนใจว่าสิ่งที่ประเมินไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหานั้น

นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ คำนวณหาค่า IOC ซึ่งพบว่ามีค่าเท่ากับ

1.00 ทุกข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความร่วมมือกับอาจารย์ผู้สอนเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เก็บข้อมูล รวมถึงผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย จำนวน 5 คน

2. ผู้วิจัยประชุมอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ ปี 4 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยออกสัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่น และอาจารย์ผู้สอนด้วยตนเอง ส่วนแบบสอบถามผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง อีกส่วนหนึ่งได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ดังนี้

3.1 สัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่น ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3.3 แบบประเมินผลการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอน ได้ข้อมูลจากการประเมินจำนวน 5 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

ขั้นตอนในการสร้างรูปแบบการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย

1. ศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนารายวิชา โดยการสัมภาษณ์จากอาจารย์เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

2. สัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่น ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย

3. สร้างรูปแบบในการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่น และอาจารย์เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์

4. ประเมินผลการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอน

5. ปรับปรุงแก้ไขกำหนดโครงสร้างหลักสูตรรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย ให้สอดคล้องกับหลักการ เป้าหมาย และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยคำอธิบายรายวิชา รายละเอียดของหน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ชื่อหน่วย ระยะเวลาในการเรียน ขอบเขตเนื้อหาและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาสอดแทรกโดยมีรายละเอียดแสดงดังนี้

คำอธิบายรายวิชา
แผนการเรียนการสอนรายวิชา

รหัสวิชา 5542106

ชื่อวิชา ออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 1

Product Design in Thai Style 1

ระดับปริญญาตรี

หน่วยกิต

2 (1 – 2)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้าน ฝึกปฏิบัติขั้นตอนการออกแบบผลิตภัณฑ์ไทย เช่น รูปแบบ รูปทรง วัสดุ และองค์ประกอบของการออกแบบ เป็นต้น เพื่อนำไปพัฒนาความคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้สามารถอธิบายความเป็นมาของการออกแบบได้
2. เพื่อให้สามารถบอกหลักการของการออกแบบได้
3. เพื่อให้สามารถทำการปฏิบัติการเขียนภาพลายเส้นได้
4. เพื่อให้สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์สาขาต่างๆ ได้

ลำดับที่	หัวข้อเนื้อหาวิชาที่สอน	จำนวนคาบ	กิจกรรม	หมายเหตุ
5-7	<p>บทที่ 4 ประเภทของการออกแบบ</p> <p>1. การออกแบบที่มีรูปลักษณะคล้ายธรรมชาติ</p> <p>2. การออกแบบที่มีรูปทรงตามระเบียบนิยม</p> <p>3. การออกแบบที่มีรูปทรงตามเรขาคณิต</p> <p>4. การออกแบบที่มีรูปทรงตามเป็นนามธรรม</p> <p>5. การออกแบบที่มีรูปทรงตามรูปทรงอิสระ</p> <p>6. การออกแบบที่มีรูปทรงตามรูปลักษณะคล้ายรูปทรงที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น</p> <p>7. การออกแบบเพื่อการใช้งาน</p>	6	<p>บรรยาย</p> <p>อภิปราย</p> <p>อธิบาย</p> <p>- ลักษณะสำคัญของการออกแบบตามรูปทรงต่าง ๆ เพื่องานศิลปะ</p> <p>ซักถาม</p>	
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">8. ศึกษาการทำเครื่องมือตัดกปลาเน่า</div>				

ใบงานบทที่ 4

			ฝึกปฏิบัติ
8-9	<p>บทที่ 5 พื้นฐานการออกแบบ</p> <p>1. จุด</p> <p>2. เส้น</p> <p>3. รูปร่าง รูปทรงและบริเวณว่าง</p> <p>4. มวลหรือปริมาตร</p> <p>5. คุณค่า แสงและเงา</p> <p>6. ลักษณะผิว</p> <p>7. สี</p>	9	<p>อธิบาย</p> <p>บรรยาย</p> <p>- ส่วนประกอบที่สำคัญที่ใช้ในการออกแบบ</p> <p>อภิปราย</p> <p>ซักถาม</p>
<h4 style="text-align: center;">ใบงานบทที่ 5</h4>			ฝึกปฏิบัติ

สัปดาห์ ที่	หัวข้อเนื้อหาวิชาที่สอน	จำนวน คาบ	กิจกรรม	หมาย เหตุ
10-11	บทที่ 6 หลักการออกแบบ 1. สัดส่วน 2. ความสมดุล 3. ความกลมกลืน 4. ความแตกต่าง 5. ช่องจังหวะ 6. หลักการเน้นให้เกิดจุดเด่น 7. ค่าความอ่อนแก่ 8. ความเป็นหน่วยหรือเอกภาพ ในงานบทที่ 6	6	บรรยาย อธิบาย -หลักการออกแบบที่สำคัญ สำหรับการประยุกต์ใช้ในงาน ลักษณะต่างๆ อภิปราย ซักถาม	ฝึกปฏิบัติ
12-13	บทที่ 7 การเขียนภาพลายเส้น 1. ความสำคัญของการวาดเส้น 2. ความแตกต่างระหว่าง Drawing กับ งาน Painting 3. ประเภทของงานเขียนภาพลายเส้น 4. เทคนิคการเขียนภาพลายเส้น 5. ลำดับขั้นในการสร้างงานการเขียน ภาพลายเส้น ในงานบทที่ 7	6	บรรยาย อธิบาย - ขอบเขตของการเขียนภาพ ลายเส้น อภิปราย ซักถาม	ฝึกปฏิบัติ
14	บทที่ 8 การออกแบบอุตสาหกรรมศิลป์ 1. แนวคิดในการออกแบบ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 2. หน้าที่และความสัมพันธ์ของนัก ออกแบบในธุรกิจอุตสาหกรรม 3. ความสัมพันธ์ของนักออกแบบใน ธุรกิจอุตสาหกรรม ในงานบทที่ 8	3	บรรยาย อธิบาย - ขอบเขต ความสำคัญ ของการ ออกแบบอุตสาหกรรมศิลป์ อภิปราย ซักถาม	ฝึกปฏิบัติ

สัปดาห์ ที่	หัวข้อเนื้อหาวิชาที่สอน	จำนวน คาบ	กิจกรรม	หมายเหตุ
15	บทที่ 9 การออกแบบผลิตภัณฑ์ 1. หลักการในการออกแบบผลิตภัณฑ์ 2. องค์ประกอบสำหรับการวิเคราะห์ ทางด้านที่เกี่ยวกับ "ออร์โกโนมิก" 3. ลำดับขั้นการปฏิบัติงานการ ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	3	บรรยาย อธิบาย -หลักการการออกแบบผลิตภัณฑ์ อภิปราย ซักถาม	
	ใบงานบทที่ 9		ฝึกปฏิบัติ	
16	สอบปลายภาค			

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. การบรรยาย
2. การอธิบาย
3. การอภิปราย
4. การซักถาม
5. การฝึกปฏิบัติตามใบงานที่ได้รับมอบหมาย
6. การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

สื่อประกอบการเรียนการสอน

1. แผ่นใส
2. แบบรูปภาพ
3. ใบงาน

การวัดผลประเมินผล

1. การวัดผล
 - คะแนนเก็บ ระหว่างภาค 80%
 - คะแนนสอบปลายภาค 20%

2. การประเมินผล

80 -100	คะแนน	เกรด A
75-79	คะแนน	เกรด B+
70-74	คะแนน	เกรด B
65-69	คะแนน	เกรด C+
60-64	คะแนน	เกรด C
55-59	คะแนน	เกรด D+
50-54	คะแนน	เกรด D
0-49	คะแนน	เกรด E

เอกสารประกอบการเรียนการสอน

โกสุม สายใจ. วาดเส้น. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2530.

โชคก เก่งเขตรกิจ และผดุง อารีพันธ์. ความรู้พื้นฐานทางศิลปกรรม. กรุงเทพมหานคร : กล้องพัฒนา, 2535.

ชาญชัย สัญพิง. ออกแบบ – เขียนแบบ. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, 2521.

ทำนอง จันทิมา. การออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2532.

วัฒน์ จุฑะวิภาค. การออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : สารมवलชน, 2527.

วิรุณ ตั้งเจริญ. การออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2534.

สาคร คันธโชติ. การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2528.

คำอธิบายรายวิชา
รายละเอียดการเรียนการสอนรายวิชา

รหัสวิชา 5542107

ระดับปริญญาตรี

ชื่อวิชา ออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 2

หน่วยกิต

Product Design in Thai Style 2

2 (1 – 2)

วิชาที่ต้องเรียนมาก่อน : รหัสวิชา 5542106

ชื่อวิชา การออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 1

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้านของไทยภาคต่างๆ วิเคราะห์เอกลักษณ์ต่างๆ ด้านรูปแบบ แนวคิด รวมทั้งวัสดุที่นำมาใช้ ฝึกปฏิบัติการออกแบบ และปฏิบัติการทำผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย โดยใช้แนวคิดและวิธีการออกแบบ

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้สามารถอธิบายความเป็นมาของศิลปะได้
2. เพื่อให้สามารถแบ่งแยกประเภทและสาขาศิลปะแขนงต่างๆ ได้
3. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเส้น ลวดลายไทย แบบต่างๆ และการนำไปใช้ประโยชน์ได้

แผนการสอนรายวิชา
การออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 3

สัปดาห์ ที่	หัวข้อเนื้อหาวิชาที่สอน	จำนวน คาบ	กิจกรรม	หมาย เหตุ
1-3	- ปฐมนิเทศก์รายวิชา บทที่ 1 ศิลปะและวัฒนธรรมก่อน ประวัติศาสตร์ 1. วัฒนธรรมชุมชนล้าสัตว์-หาพืชป่า 2. วัฒนธรรมหมู่บ้านเกษตรกรรม 3. วัฒนธรรมชุมชนเมือง	9	บรรยาย อธิบาย - ความเป็นมาของศิลปะและ วัฒนธรรม อภิปราย ซักถาม	
	ใบงานบทที่ 1		ฝึกปฏิบัติ	
4-6	บทที่ 2 ศิลปะพื้นบ้านกับงานหัตถกรรมไทย 1. วัฒนธรรมพื้นบ้าน 2. ศิลปะพื้นบ้าน 3. ศิลปะพื้นบ้านหัตถกรรมไทย 4. ศิลปะพื้นบ้านหัตถกรรมท้องถิ่นภาคกลาง 5. ศิลปะพื้นบ้านหัตถกรรมท้องถิ่น ภาคเหนือ 6. ศิลปะพื้นบ้านหัตถกรรมท้องถิ่นภาค อีสาน 7. ศิลปะพื้นบ้านหัตถกรรมท้องถิ่นภาคใต้	9	บรรยาย อธิบาย - ความเป็นมาและความสำคัญ ของศิลปะพื้นบ้านหัตถกรรมไทย ภาคต่าง ๆ อภิปราย ซักถาม	
	ใบงานบทที่ 2		ฝึกปฏิบัติ	
7-11	บทที่ 3 ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือ 1. สภาพภูมิทัศน์ของภาคเหนือ 2. ศาสนสถานและสถานที่สำคัญของ ภาคเหนือ	3	บรรยาย อธิบาย - อธิบายความสำคัญ และความ เป็นมาของศิลปวัฒนธรรม	

ลำดับ ที่	หัวข้อเนื้อหาวิชาที่สอน	จำนวน คาบ	กิจกรรม	หมาย เหตุ
	3. วัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่นภาคเหนือ 4. สถาปัตยกรรมท้องถิ่นภาคเหนือ 5. แหล่งศิลปะพื้นบ้านภาคเหนือ <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">6. ประดิษฐ์กรรมไม้เหลือใช้</div>		ท้องถิ่นภาคเหนือ อภิปราย ชักถาม	
	ใบงานบทที่ 3		ฝึกปฏิบัติ	
12	บทที่ 4 ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ 1. สภาพภูมิทัศน์ของภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ 2. ศาสนสถานและสถานที่สำคัญของภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ 3. วัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่นภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ 4. สถาปัตยกรรมท้องถิ่นภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ 5. แหล่งศิลปะพื้นบ้านภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	3	บรรยาย อธิบาย - อธิบายความสำคัญ และความ เป็นมาของศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อภิปราย ชักถาม	
	ใบงานบทที่ 3		ฝึกปฏิบัติ	
13-14	บทที่ 5 ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคกลาง 1. สภาพภูมิทัศน์ของภาคกลาง 2. ศาสนสถานและสถานที่สำคัญของภาค กลาง 3. วัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่นภาคกลาง 4. สถาปัตยกรรมท้องถิ่นภาคกลาง 5. แหล่งศิลปะพื้นบ้านภาคกลาง <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">6. ผลิตภัณฑ์งานหวาย</div>	6	บรรยาย อธิบาย - อธิบายความสำคัญ และความ เป็นมาของศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่นภาคกลาง อภิปราย ชักถาม	
	ใบงานบทที่ 3		ฝึกปฏิบัติ	

2. การประเมินผล

80 -100	คะแนน	เกรด A
75-79	คะแนน	เกรด B+
70-74	คะแนน	เกรด B
65-69	คะแนน	เกรด C+
60-64	คะแนน	เกรด C
55-59	คะแนน	เกรด D+
50-54	คะแนน	เกรด D
0-49	คะแนน	เกรด E

เอกสารประกอบการเรียนการสอน

เฉลิม จันปฐมพงศ์ และคณะ. ประวัติศาสตร์สังคมไทย. นนทบุรี : สำนักพิมพ์เสถียรไทย, 2520.

ประยูร อุสุชาภา และคณะ. ศิลปะกับสังคมไทย : เอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 1-5.

นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.

เพ็ญศรี ดูก และคณะ. วัฒนธรรมพื้นบ้าน : ศิลปกรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

วิไลเลขา ถาวรธนสาร และคณะ. พื้นฐานวัฒนธรรมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2536.

คำอธิบายรายวิชา
รายละเอียดการเรียนการสอนรายวิชา

รหัสวิชา 5542108

ระดับปริญญาตรี

ชื่อวิชา ออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 3

หน่วยกิต

Product Design in Thai Style 3

2 (1 – 2)

วิชาที่ต้องเรียนมาก่อน : รหัสวิชา 5542107

ชื่อวิชา การออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 2

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาแนวคิดด้านศิลปะและวัฒนธรรมยุคร่วมสมัยไทย วิเคราะห์แนวโน้มเด่นในอนาคต
ฝึกปฏิบัติการออกแบบ และปฏิบัติการทำผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย สมัยปัจจุบัน เน้นการผลิตระบบ
อุตสาหกรรม

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้ทราบความหมาย ความเป็นมาของศิลปกรรมและวัฒนธรรมท้องถิ่น
2. เพื่อให้สามารถฝึกปฏิบัติการทำผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย ลักษณะต่าง ๆ ได้

แผนการสอนรายวิชา
การออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 3

สัปดาห์ ที่	หัวข้อเนื้อหาวิชาที่สอน	จำนวน คาบ	กิจกรรม	หมาย เหตุ
1-3	- ปฐมนิเทศก์รายวิชา บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศิลปะไทย 1. ความหมายของศิลปะไทย 2. ขอบข่ายของศิลปะไทย 3. องค์ประกอบสำคัญของศิลปะไทย 4. คุณค่าของศิลปะไทย 5. การอนุรักษ์ศิลปะไทย บทที่ 2 ยุคสมัยของศิลปะไทย 1. ความสำคัญและการเปลี่ยนแปลง ของศิลปะไทยตามยุคสมัย ใบงานบทที่ 1 และบทที่ 2	9	บรรยาย อธิบายขอบข่ายเนื้อหา รายวิชา - จุดประสงค์ทั่วไป - เกณฑ์การวัดผลประเมินผล อธิบาย - ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศิลปะไทย - ยุคสมัยของศิลปะไทย อภิปราย ซักถาม ฝึกปฏิบัติ	
4-5	บทที่ 3 ลักษณะของศิลปะไทย 1. ลักษณะของจิตรกรรมไทย 2. ลักษณะของประติมากรรมไทย 3. ลักษณะของสถาปัตยกรรมไทย ใบงานบทที่ 3	6	บรรยาย อธิบาย - ความหมายและความแตกต่าง ของศิลปะไทยด้านต่างๆ ฝึกปฏิบัติ	
6-7	บทที่ 4 เส้น 1. เส้นที่ใช้ในงานจิตรกรรมไทย 2. การร่างด้วยวิธีกระทบเส้น 3. การใช้สีแบบไทย ใบงานบทที่ 4	6	บรรยาย อธิบาย - การเขียนลวดลายไทย ต้องนำเส้น และสีหลายลักษณะมาใช้อย่างไร อภิปราย ซักถาม ฝึกปฏิบัติ	

สัปดาห์ ที่	หัวข้อเนื้อหาวิชาที่สอน	จำนวน คาบ	กิจกรรม	หมาย เหตุ
8-10	บทที่ 5 ลวดลายไทย 1. ลายสมัยวัดสุทัศน์ 2. ลายสมัยที่ชนชาติไทยเข้าปกครอง	9	บรรยาย - ลายสมัยทวารวดี - ลายสมัยศรีวิชัย - ลายสมัยลพบุรี - ลายสมัยเชียงแสนหรือล้านนาไทย - ลายสมัยกรุงสุโขทัย - ลายสมัยกรุงศรีอยุธยา - ลายสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ อภิปราย ซักถาม ฝึกปฏิบัติ	
ใบงานบทที่ 5				
11-12	บทที่ 6 ภาพไทย 1. หมวดภาพพระนกก 2. หมวดภาพนารี 3. หมวดภาพกระบี่ 4. หมวดภาพคชสีห์	9	บรรยาย - ศึกษาความหมาย กระบวน สร้างสรรค์งานจิตรกรรมไทย เป็น เอกลักษณ์ไทย - ศึกษาความสำคัญของภาพไทย ตามหมวดต่างๆ อภิปราย ซักถาม ฝึกปฏิบัติ	
ใบงานบทที่ 6				
13-15	บทที่ 7 การนำลวดลายและภาพไทยไป ใช้ 1. ประเภทงานจิตรศิลป์ 2. ประเภทงานประยุกตศิลป์ 3. ผ้ามุก 4. ผ้าปักมั่ง	6	บรรยาย - การนำลวดลายและภาพไปใช้ใน งานจิตรกรรม ประติมากรรมและ สถาปัตยกรรม - ความหมายและความสำคัญ - การนำลวดลายและภาพไทยใน งานพานิชย์ศิลป์ - การนำลวดลายและภาพไทยใน	

ลำดับที่	หัวข้อเนื้อหาวิชาที่สอน	จำนวนคาบ	กิจกรรม	หมายเหตุ
			งานหัตถกรรม อธิบาย อภิปราย ซักถาม ฝึกปฏิบัติ	
	ใบงานบทที่ 7			
16	สอบปลายภาค			

กิจกรรมการเรียนการสอน

7. การบรรยาย
8. การอธิบาย
9. การอภิปราย
10. การซักถาม
11. การฝึกปฏิบัติตามใบงานที่ได้รับมอบหมาย
12. การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

สื่อประกอบการเรียนการสอน

1. แผ่นใส
2. แบบรูปภาพ
3. ใบงาน

การวัดผลการประเมินผล

1. การวัดผล
 - คะแนนเก็บระหว่างภาค 80%
 - คะแนนสอบปลายภาค 20%
2. การประเมินผล

80 -100	คะแนน	เกรด A
75-79	คะแนน	เกรด B+
70-74	คะแนน	เกรด B
65-69	คะแนน	เกรด C+

60-64	คะแนน	เกรด C
55-59	คะแนน	เกรด D+
50-54	คะแนน	เกรด D
0-49	คะแนน	เกรด E

เอกสารประกอบการเรียนการสอน

โชคก เก่งเขตรกิจและผดุง อารีพันธ์. ความรู้พื้นฐานทางศิลปะ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2518.

ทวี อนุสรรางค์กุล. วิชาการทัศนกรรม. 2523. อัดสำเนา.

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. ผ้าไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2531.

อภัย นาคคง. ความรู้เบื้องต้นวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ท.วัฒนาการพิมพ์, 2535.

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

รวบรวมข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างทั้ง 4 แบบ คือ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ปรากฏท้องถิ่น การสัมภาษณ์อาจารย์เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ การประเมินผลการพัฒนารายวิชา และการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา

1. การวิเคราะห์ผลสัมภาษณ์ของปรากฏท้องถิ่น เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มาจัดทำ การสรุปและวิเคราะห์

2. การวิเคราะห์ผลสัมภาษณ์ของอาจารย์เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มาจัดทำ การสรุปและวิเคราะห์

3. การวิเคราะห์จากผลของแบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษา โปรแกรมเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย

4. การวิเคราะห์ผลจากการประเมินผลการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอน โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

สถิติการใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย (Mean)
2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

เกณฑ์การประเมิน

1. เกณฑ์ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยเสนอเป็นความเรียงโดยใช้
เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร : การวิเคราะห์เนื้อหา (สุภางค์ จันทวานิช. 2537 : 146-173)

2. เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมมีดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 214)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์โปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย

สัมภาษณ์จากปราชญ์ท้องถิ่น

การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย ซึ่งผู้วิจัยได้สอบถามและสัมภาษณ์จากปราชญ์ท้องถิ่นในเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 คน พบว่า

บทสัมภาษณ์ปราชญ์ตักปลาหน้า

1. ประวัติส่วนตัว

นายสำลี แยมอุบล มีอายุ 51 ปี อาศัยอยู่หมู่ที่ 12 ทะเลทอง ต.สะเดียง อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ความสำคัญตักปลาหน้า

เป็นเครื่องมือประมงท้องถิ่นของตำบลสะเดียง อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ ซึ่งผลิตมาใช้ในการย่ำมฤตุน้ำหลากของแม่น้ำป่าสัก เป็นเครื่องมือในการจับปลาชนิดหนึ่ง

3. ตักปลาหน้ามีลักษณะพิเศษอย่างไร

สามารถตักปลาตัวใหญ่ ๆ ประมาณ 80 – 90% ของปริมาณปลาทั้งหมด เพราะเหยื่อมีลักษณะเฉพาะผสมผสานกับการใช้ตาข่ายที่มีขนาดเหมาะสม มีความจำเป็นในการดำรงชีวิตในช่วงฤดูน้ำหลาก เพื่อประกอบอาหารในครอบครัว และเมื่อเสร็จจากการบริโภคก็จะนำไปขาย ถือเป็นวิถีชีวิตแบบพอเพียง

4. มีกระบวนการผลิตอย่างไร

การทำตาข่ายให้พอเหมาะกับการใช้ช้อนตักปลาเป็นเครื่องมือจับปลาที่ถักด้วยด้ายดักแห มีขนาดใหญ่เท่ากับสวิงช้อนกุ้งแต่มีด้ามทำด้วยไม้ไผ่ยาวขนาดจับได้ถนัดมือกว่าสวิง

5. ทำไมจึงต้องให้มีการเรียนรู้อย่างแพร่หลาย

ในปัจจุบันนี้ มีผู้สืบทอดไม่มากหรือแทบจะไม่พบเลยในการทำเครื่องมือตักปลาเน่า จึงควรมีการอนุรักษ์ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิต และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงของจังหวัดเพชรบูรณ์

6. ควรจะจัดให้มีการเรียนในหลักสูตรของสถาบันเพื่อเผยแพร่และอนุรักษ์หรือไม่

เห็นควรอย่างยิ่งที่จะบรรจุ ภูมิปัญญาเกี่ยวกับเครื่องมือตักปลาเน่า จึงเป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีความสำคัญของจังหวัดเพชรบูรณ์

บทสัมภาษณ์ ปราชญ์งานประดิษฐ์กรรมไม้เหลือใช้

1. ประวัติส่วนตัว

นายธัญญา วุฒิสักดิ์ มีอายุ 62 ปี อยู่บ้านเลขที่ 60 หมู่ 4 ชุมชนน้ำซับเจริญ ต.ซับสมอทอด อ.บึงสามพัน จ.เพชรบูรณ์ ประกอบอาชีพรับจ้างทำเฟอร์นิเจอร์ไม้

2. ความสำคัญประดิษฐ์กรรมไม้เหลือใช้

เป็นการสร้างสรรค์ผลงานจากไม้มะขามเทศที่เราไม่เห็นคุณค่า แต่เมื่อเวลาผ่านไป จึงมีการคิดประดิษฐ์ออกแบบและนำเอาไม้มะขามเทศดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ให้เกิดคุณค่าของงานและเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ดังกล่าว เกิดการสร้างงานต่อชุมชนหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว

3. ประดิษฐ์กรรมไม้เหลือใช้มีลักษณะพิเศษอย่างไร

มีราคาถูกกว่าไม้สัก แต่มีความคงทนและสวยงามเทียบเท่าไม้สักที่มีราคาแพงกว่า เป็นการลดต้นทุนการผลิต มีการใช้เนื้อไม้ของไม้อย่างคุ้มค่า โดยการใช้ความคิดสร้างสรรค์งานออกแบบไม้ให้คงสภาพชิ้นไม้เดิมมากที่สุด

4. มีกระบวนการผลิตอย่างไร

นำไม้มะขามเทศเหลือใช้ ออกแบบให้เหมาะสมตามขนาดของไม้ โดยจัดองค์ประกอบให้เหมาะสมกับไม้ที่ได้มา เพื่อลดการสูญเสียไม้โดยเปล่าประโยชน์ นำมาแกะสลักประดิษฐ์ ออกแบบลวดลายเป็นรูปทรงต่าง ๆ ตามความต้องการของตลาด

5. ทำไมจึงต้องให้มีการเรียนรู้อย่างแพร่หลาย

ต้องการให้ศึกษาวิธีการผลิต การออกแบบและจัดองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ สามารถประยุกต์ออกแบบรูปทรงต่าง ๆ ให้ตรงความต้องการของตลาด สามารถนำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นดังกล่าวไปสู่ระบบอุตสาหกรรมได้

6. ควรจัดให้มีการเรียนในหลักสูตรของสถาบันเพื่อเผยแพร่และอนุรักษ์หรือไม่

จำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันการศึกษาจะบรรจุเป็นรายวิชา เพื่อสอดคล้องแทรกภูมิปัญญาการนำวัสดุเหลือใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเกิดมูลค่าให้กับนักศึกษา ได้นำความเข้าใจและปรับทัศนคติของนักศึกษา ซึ่งเป็นเยาวชนของชาติให้ตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้คงอยู่โดยสามารถประยุกต์ใช้วัสดุอื่นแทนได้

บทสัมภาษณ์ปราชญ์งานหวาย

1. ประวัติส่วนตัว

นายคำอ้าย สุทธิแก้ว มีอายุ 76 ปี อยู่บ้านเลขที่ 117 หมู่ 1 ตำบลห้วยโป่ง อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์ ประกอบอาชีพรับจ้างทำเฟอร์นิเจอร์หวาย

2. ความสำคัญของงานหวาย

เป็นการนำหวายซึ่งเป็นวัสดุท้องถิ่นของเพชรบูรณ์ อีกชนิดหนึ่งที่มีประโยชน์ใช้สอยไม่ด้อยไปกว่าไม้ไผ่ สามารถนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้มากมาย

3. งานหวายมีลักษณะพิเศษอย่างไร

หวายมีความยืดหยุ่น เหนียว ผิวแข็งเป็นมันเงา นำมาทำลวดลายต่าง ๆ ได้ง่าย เพราะหวายมีความอ่อนตัว จัดโค้งงอได้ง่ายกว่าไม้ไผ่ มีความคงทนถาวร มีความแตกต่างจากแหล่งอื่นโดยเฉพาะงานสร้างสรรค์ผลงานบางชิ้นที่ไม่สามารถพบจากที่อื่น เช่น ม้าโยกเด็ก

4. มีกระบวนการผลิตอย่างไร

นำหวายมาผ่าเป็นเส้น มีขนาดต่าง ๆ แล้วแต่ลักษณะการใช้งาน นำมาตัดเป็นเส้นใช้สานแข่ง ตะกร้า หรือทำเครื่องเรือน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เตียงนอน โดยใช้หวายสร้างเป็นโครงหลักแล้วนำมาตัดให้ได้ทรงตรงตามต้องการโดยการรอบด้วยไอน้ำ การลนไฟ หรือวิธีง่าย ๆ คือ การแช่น้ำค้างคืน

5. ทำไมจึงต้องให้มีการเรียนรู้แพร่หลาย

เนื่องจากวัตถุดิบ คือ หวาย ทางกรมป่าไม้ห้ามตัดนำมาใช้ จึงต้องสั่งมาจากภาคใต้ ทำให้ต้นทุนชุมชน ร้านค้าที่ผลิตงานหวายออกมามีปริมาณน้อยลง เหลือน้อยราย จึงเกรงว่าจะไม่มีผู้สืบสานหรือสานต่องานผลิตภัณฑ์หวาย จึงต้องการให้มีการเผยแพร่ผลงานดังกล่าว เพื่อสืบทอดเจตนารมณ์ของบรรพบุรุษที่ได้ถ่ายทอดสู่รุ่นลูกหลานมิให้สูญหายไป

6. ควรจัดให้มีการเรียนในหลักสูตรของสถาบันเพื่อเผยแพร่และอนุรักษ์หรือไม่

จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการอนุรักษ์งานหวายดังกล่าวให้คงอยู่ เพราะแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่น่าหวงแหนและอนุรักษ์ไว้สำหรับเยาวชนรุ่นหลังต่อไป

บทสัมภาษณ์ปราชญ์ผ้าหมัก

1. ประวัติส่วนตัว

นางผาน ลือกิจ มีอายุ 67 ปี อยู่บ้านเลขที่ 159 หมู่ 3 ต.บ้านดิว อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์

2. ความสำคัญของผ้าหมัก

เป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีมาตั้งแต่ปู่ย่าตายาย เห็นมาตั้งแต่เกิดและทำภายในชุมชน ทุกครัวเรือน ใช้ประกอบพิธีงานบุญบั้งไฟ ถวายเจ้าพ่อมเหศักดิ์ โดยให้นางรำนุ่งผ้าหมักเสื่อดำ สวมแว่นดำใส่เล็บยาว ๆ รำออกหน้า ซึ่งงานบั้งไฟ จัดเพื่อให้ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล เป็นประเพณีสำคัญที่อนุรักษ์ไว้ของชุมชนบ้านดิว มาจนกระทั่งปัจจุบัน

3. ผ้าหมักมีลักษณะพิเศษอย่างไร

เป็นผ้าที่ทอด้วยมือและเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านของชุมชนหมู่ 3 ต.บ้านดิว อ.หล่มสัก มีลวดลายที่แตกต่างจากแหล่งอื่น สวมใส่สบาย เป็นผ้าทออันเกิดจากการทอยกได้ขึ้นจนวนุ่นเด่น "มุก" เป็นภาษาลาวโบราณ แปลว่ายก ผ้าหมัก 2 ชั้นหรือมุก 2 เครื่องของกลุ่มทอผ้าบ้านดิวเป็นการทอโดยใช้เส้นด้าย 2 เส้นยกขึ้นจากเส้นด้ายที่ทอเป็นสี่พื้น ลวดลายมุกจะใหญ่ และเลื่อมเป็นมันวาวนวนุ่นเด่นชัดขึ้นกว่ามุกชั้นเดียวหรือมุกเครื่องเดียว

4. มีกระบวนการผลิตอย่างไร

ทำการตีดฝ้าย หลังจากนั้นเข็นฝ้ายให้เป็นเส้นใย ดันเครื่องด้วย หลังจากนั้นเดินด้วยเครื่อง แล้วต่อเครื่องเข้ากับเครื่องทอ เพื่อเตรียมทอเป็นผืน โดยแบ่งผ้าหมักเป็น 2 ชนิด คือ ผ้าหมักโบราณ จะทำการทอเป็นสองเครื่อง และผ้าหมักที่พัฒนาจะมีการทอเป็นชั้นเดียว

5. ทำไมจึงต้องให้มีการเรียนรู้อย่างแพร่หลาย

เดิมได้หยุดทำผ้าหมักแต่เป็นผ้าที่ได้อนุรักษ์ไว้ในตำบล แต่ด้วยเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้านที่น่าอนุรักษ์และพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ ได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย และเป็นแหล่งศึกษาดูงานของหน่วยงานต่าง ๆ จึงควรมีการเรียนรู้และเผยแพร่ต่อสาธารณชน

6. การจัดให้มีการเรียนในหลักสูตรของสถาบันเพื่อเผยแพร่และอนุรักษ์หรือไม่

เยาวชนรุ่นใหม่ควรจะได้เห็นหรือให้ความสำคัญผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่ได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้กับงานหัตถกรรมดังกล่าว เรียนรู้ถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความตระหนัก รักและหวงแหนในท้องถิ่นของตนเพิ่มมากขึ้น

บทสัมภาษณ์ปราชญ์ผ้าปักม้ง

1. ประวัติส่วนตัว

นางมอ แซ่ลี มีอายุ 79 ปี อาศัยอยู่หมู่ 1 คุ้มบ้านน้ำริน ต.แคมป์สน อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์

2. ความสำคัญของผ้าปักม้ง

เป็นผ้าไหมดิบที่ผลิตเองโดยนำมาปักเป็นลวดลายต่างๆ นำมาแปรรูปเป็นเสื้อผ้าที่ใช้สวมใส่ ในเทศกาลปีใหม่ หรือในวันสำคัญต่างๆ

3. ผ้าปักม้งมีลักษณะพิเศษอย่างไร

เป็นผ้าไหมดิบที่ปักด้วยมือ มีลวดลายที่แสดงวิถีชีวิตของชาวม้งบนผ้า และแสดงถึงการผสมผสานของวัฒนธรรมจีน

4. มีกระบวนการผลิตอย่างไร

กลุ่มงานปักมือบนเส้นด้ายจะสร้างงานลงบนผ้าด้วยใช้ด้ายในการปัก สอย เน่า เป็นลายที่ละเอียดอ่อน เช่นลายไก่เหยียบ ลายกากบาท ส่วนอีกกลุ่มเป็นงานปักมือด้วยผ้า โดยการตัด ฉีกผ้า นำมาขึ้นรูปงานโดยด้ายสอยพับเก็บริมไว้ระดับไป

5. ทำไมจึงต้องให้มีการเรียนรู้อย่างแพร่หลาย

เพราะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมการแต่งกายที่โดดเด่นและสำคัญที่สุดของชนกลุ่มน้อย นามว่า ชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง

6. การจัดให้มีการเรียนในหลักสูตรของสถาบันเพื่อเผยแพร่และอนุรักษ์หรือไม่

เยาวชนรุ่นใหม่ควรจะเห็นหรือให้ความสำคัญผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่ได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาประยุกต์ใช้กับงานหัตถกรรมดังกล่าว เรียนรู้ถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ของท้องถิ่นโดยการสอดแทรกในบทเรียน เพื่อให้เกิดความตระหนัก ในการอนุรักษ์งานดังกล่าวต่อไป

สัมภาษณ์จากอาจารย์ผู้สอน

สภาพความต้องการการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ซึ่งผู้วิจัยได้สอบถามและสัมภาษณ์จากอาจารย์ จำนวน 5 คน ในด้านจุดมุ่งหมาย การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล พบว่า

1.1 ด้านจุดมุ่งหมาย

1.1.1 อาจารย์ยังไม่เข้าใจวิธีการจัดทำรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย

1.1.2 อาจารย์ยังนำรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์มาจากมหาลัยอื่นหรือนำมาจากสำนักพิมพ์ต่างๆ โดยไม่ได้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของนักศึกษา

1.1.3 อาจารย์ได้รับการอบรมแต่ยังมองภาพไม่ออก

1.1.4 อาจารย์ยังไม่มั่นใจในรายวิชาว่าจะเกิดการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.2.1 อาจารย์จัดทำแผนการเรียนรู้ไม่ตรงกัน

1.2.2 อาจารย์ยังไม่เปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองในการสอน ยังสอนแบบเดิมไม่ใช่วัตถุประสงค์การสอน โดยเฉพาะสื่อด้านเทคโนโลยี

1.2.3 อาจารย์ขาดขวัญ และกำลังใจ

1.2.4 ไม่บันทึกหลังการสอน เพื่อจะนำไปปรับปรุงพัฒนานักศึกษาในครั้งต่อไป

1.2.5 นักศึกษาส่วนใหญ่ ไม่รู้จักวิเคราะห์ขั้นตอนการออกแบบผลิตภัณฑ์ และขาดอุปกรณ์ในการฝึกและปฏิบัติที่เพียงพอ

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล

1.3.1 แบบทดสอบเป็นภารกิจของอาจารย์ผู้สอนที่จะต้องทำมาก

1.3.2 การสร้างเครื่องมือไม่ครอบคลุม ส่วนใหญ่จะยึดเนื้อหาสาระเดิม ๆ

1.3.3 การวัดตามสภาพจริงไม่รู้ว่าวัดอย่างไร

1.3.2 ขาดการนำผลการวัดและประเมินผลไปพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน

สอน

1.3.5 มหาวิทยาลัยไม่มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน

สอบถามจากนักศึกษาโปรแกรมการออกแบบชั้นปีที่ 4

ตาราง 2 จำนวนประชากรนักศึกษาแบ่งเป็นเพศ คิดเป็นร้อยละ

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนทั้งหมด	จำนวนผู้ตอบ แบบสอบถาม	ร้อยละ
เพศชาย	15	15	100
เพศหญิง	9	9	100
รวม	24	24	100

จากตาราง 2 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาโปรแกรมการออกแบบผลิตภัณฑ์ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ตาราง 3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนง
วิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	รายวิชาความสอดคล้องกับความต้องการนำไปใช้ของ ผู้เรียน	4.04	.75	มาก
2.	รายวิชาบ่งชี้แนวทางความรู้การปฏิบัติเป็นประโยชน์ โดยตรงต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียน	3.63	.65	มาก
3.	รายวิชาบ่งชี้แนวทางความรู้การปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ โดยตรงต่อวิชาชีพของผู้เรียน	3.63	.65	มาก
4.	รายวิชามุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะและเจตคติในการเรียน	3.75	.85	มาก
5.	รายวิชามุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีต่างๆ	4.08	.88	มาก
6.	เทคโนโลยีต่างๆ ที่เกิดจากการประยุกต์ใช้สามารถนำไปใช้ เมื่อเกิดปัญหาได้	3.67	.82	มาก
7.	รายวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ โดยใช้ หลักการออกแบบ	3.96	.95	มาก
8.	รายวิชาสามารถสนองความต้องการของผู้เรียนได้ หลากหลาย	3.63	.71	มาก
9.	รายวิชามีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น	3.18	.83	ปานกลาง
10.	รายวิชามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรักในการออกแบบมากขึ้น	3.79	.88	มาก
11.	อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ในเรื่องที่สอน	3.67	.64	มาก
12.	อาจารย์ผู้สอนรายวิชานี้มีความสามารถในการถ่ายทอด ความรู้	4.04	.62	มาก
13.	อาจารย์ผู้สอนรายวิชานี้สามารถตอบคำถามได้ชัดเจน	3.92	.65	มาก
14.	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนรายวิชานี้มีความเหมาะสม	3.17	.82	ปานกลาง
15.	รายวิชานี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรักในศิลปวัฒนธรรมของ ไทย	3.54	.72	มาก

จากตาราง 3 นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย
แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์ อยู่ในระดับมากเกือบทุกรายการ ยกเว้นการจัดรายวิชาที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนรายวิชานี้อยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

นักศึกษาที่เรียนรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์ ได้เสนอความคิดและข้อเสนอแนะดังนี้

ความรู้วิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ให้สอน
เพิ่มเติมจากหลักสูตรที่เรียนมา

1. ควรสอนเนื้อหาทฤษฎีเพิ่ม
2. ควรมีการแข่งขันในด้านทักษะ
3. ควรเพิ่มอุปกรณ์ในการเรียน
4. ควรมีการสอนฝึกปฏิบัติเพิ่ม
5. ควรมีการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่

กิจกรรมเสริมรายวิชา เสริมความรู้ การฝึกอบรมและกิจกรรมพิเศษต่างๆ ของวิชาการ
ออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

1. ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรรายวิชา
2. ควรมีการฝึกอบรมนอกสถานที่
3. ควรมีการฝึกปฏิบัติจริงในท้องถิ่น ชุมชน
4. ควรจัดกิจกรรมนอกสถานที่
5. นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ควรเพิ่มอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการเรียนการสอน

ประเมินผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้ง 5 ผลิตภัณฑ์จากอาจารย์

ตาราง 4 ประเมินความคิดเห็นการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอนการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ ตักปลาเน่า บ้านป่าม่วง

ข้อที่	รายการประเมินความคิดเห็น	ระดับการประเมิน		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
ตักปลาเน่า บ้านป่าม่วง				
1.	การออกแบบที่ได้มีความชัดเจน	4.40	.55	มาก
2.	ใช้วัสดุที่มีความเหมาะสม	4.60	.55	มากที่สุด
3.	ลวดลาย สี สัน สวยงาม	4.40	.55	มาก
4.	สามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่ได้	4.40	.55	มาก
5.	เป็นผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น	4.60	.55	มากที่สุด

จากตาราง 4 อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่า ตักปลาเน่า บ้านป่าม่วง มีระดับการประเมินในการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยในทุกระดับมากเกือบทุกรายการ ยกเว้น ใช้วัสดุที่มีความเหมาะสมกับเป็นผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 5 ประเมินความคิดเห็นการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอนการออกแบบผลิตภัณฑ์ เอกลักษณะไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรเทคโนโลยี อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ ประดิษฐ์กรรมไม้เหลื่อใช้ บ้านน้ำ ชับเจริญ

ข้อที่	รายการประเมินความคิดเห็น	ระดับการประเมิน		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
	ประดิษฐ์กรรมไม้เหลื่อใช้ บ้านน้ำชับเจริญ			
1.	การออกแบบที่ได้มีความชัดเจน	4.80	.45	มากที่สุด
2.	ใช้วัสดุที่มีความเหมาะสม	4.20	.45	มาก
3.	ลวดลาย สี สัน สวยงาม	4.40	.55	มาก
4.	สามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่ได้	4.60	.55	มากที่สุด
5.	เป็นผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น	4.40	.55	มาก

จากตาราง 5 อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าประดิษฐ์กรรมไม้เหลื่อใช้ มีระดับการประเมิน ในการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณะไทยในระดับมากเกือบทุกรายการ ยกเว้น การออกแบบที่ได้มี ความชัดเจนกับสามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่ได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 6 ประเมินความคิดเห็นการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอนการออกแบบผลิตภัณฑ์
เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ งานหวาย บ้านห้วยโป่ง

ข้อที่	รายการประเมินความคิดเห็น	ระดับการประเมิน		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
งานหวาย บ้านห้วยโป่ง				
1.	การออกแบบที่ได้มีความชัดเจน	4.60	.55	มากที่สุด
2.	ใช้วัสดุที่มีความเหมาะสม	4.40	.55	มาก
3.	ลวดลาย สี สัน สวยงาม	4.60	.55	มากที่สุด
4.	สามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่ได้	4.20	.45	มาก
5.	เป็นผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น	4.20	.45	มาก

จากตาราง 6 อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่างานหวายบ้านห้วยโป่ง มีระดับการประเมินใน
การออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยในระดับมากเกือบทุกรายการ ยกเว้น การออกแบบที่ได้มี
ความชัดเจนและลวดลาย สี สัน สวยงามอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 7 ประเมินความคิดเห็นการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอน การออกแบบผลิตภัณฑ์
เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้ามุก บ้านดิว

ข้อที่	รายการประเมินความคิดเห็น	ระดับการประเมิน		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
	ผ้ามุก บ้านดิว			
1.	การออกแบบที่ได้มีความชัดเจน	4.20	.45	มาก
2.	ใช้วัสดุที่มีความเหมาะสม	4.20	.45	มาก
3.	ลวดลาย สี สัน สวยงาม	4.20	.45	มาก
4.	สามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่ได้	4.20	.45	มาก
5.	เป็นผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น	4.20	.45	มาก

จากตาราง 7 อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าผ้ามุกบ้านดิว มีระดับการประเมินในการ
ออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยในระดับมากทุกรายการ

ตาราง 8 ประเมินความคิดเห็นการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอนการออกแบบ ผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ ลวดลายผ้าปักม้ง

ข้อที่	รายการประเมินความคิดเห็น	ระดับการประเมิน		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
ลวดลายผ้าปักม้ง บ้านน้ำริน				
1.	การออกแบบที่ได้มีความชัดเจน	4.60	.55	มากที่สุด
2.	ใช้วัสดุที่มีความเหมาะสม	4.60	.55	มากที่สุด
3.	ลวดลาย สี สัน สวยงาม	4.60	.55	มากที่สุด
4.	สามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่ได้	4.80	.45	มากที่สุด
5.	เป็นผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น	4.40	.55	มาก

จากตาราง 8 อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่า ลวดลายผ้าปักม้ง บ้านน้ำริน มีระดับการประเมินในการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยในระดับมากที่สุดเกือบทุกรายการ ยกเว้น เป็นผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการสร้างรูปแบบการพัฒนาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1.1 สัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่นเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย จำนวน 5 คน ในด้านจุดมุ่งหมาย การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลของรายวิชานี้

1.2 สัมภาษณ์อาจารย์เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 5 คน เกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาจุดมุ่งหมาย การพัฒนาจัดกระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

1.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์

2. วิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วย

ท้องถิ่น

- 2.1 การพัฒนาปรับปรุงรายวิชา และสื่อการเรียนให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2.2 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2.3 การพัฒนาเทคโนโลยีสื่อเพื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่น
3. ส่งเสริมพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้แก่
 - 3.1 การจัดห้องเรียนการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย
 - 3.2 ห้องปฏิบัติการการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย
 - 3.3 ห้องสื่อการเรียนการสอนการออกแบบผลิตภัณฑ์
 - 3.4 ศึกษาฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 3.5 ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และชุมชนในการวางแผนใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นแหล่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการประสานงาน เช่น การจัดหาวัสดุ วัสดุภัณฑ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน
5. ทดลองตามแบบการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกด้วยกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น

ตอนที่ 3 ขั้นตอนการประเมินความเหมาะสมรายวิชาจากการทำแผนการสอน มีขั้นตอน ดังนี้

1. จัดประชุม เพื่อระดมความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้สอนร่วมกับผู้วิจัยในการจัดทำแผนการสอนรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย
2. วิเคราะห์ความเหมาะสมในการสอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้ง 5 ผลิตภัณฑ์เข้าไปในแผนการสอนที่จะพัฒนา โดยประเมินความเหมาะสมใน 6 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 จุดประสงค์รายวิชา
 - 2.2 เนื้อหารายวิชาเมื่อมีการพัฒนา
 - 2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.4 สื่อการเรียนการสอน
 - 2.5 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.6 วิธีการวัดและประเมินผล

3. นำแผนการสอนที่ได้รับการพัฒนาจากผู้วิจัยและการมีส่วนร่วมของอาจารย์ผู้สอน ให้ผู้สอนได้ดำเนินการประเมินความเหมาะสมของแผนการศึกษาดังกล่าว
4. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ตาราง 9 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในการประเมินรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสอดแทรกในแผนการเรียนการสอน (n = 5)

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	P
1. จุดประสงค์ของรายวิชา				
1.1 ความชัดเจน	4.40	.548	มาก	.178
1.2 ความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.80	.447	มากที่สุด	.016
2. เนื้อหาของรายวิชาเมื่อมีการพัฒนา				
2.1 ตอบสนองจุดประสงค์ของรายวิชา	4.80	.447	มากที่สุด	.016
2.2 การกำหนดหัวข้อหน่วยการเรียนรู้	4.80	.447	มากที่สุด	.016
2.3 ประเด็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาพัฒนา	5.00	.000	มากที่สุด	α
สอดแทรกในเนื้อหา				
2.4 การจัดลำดับเนื้อหา ที่สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.80	.447	มากที่สุด	.016
3. กิจกรรมการเรียนการสอน				
3.1 สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	5.00	.000	มากที่สุด	α
3.2 มีความหลากหลาย น่าสนใจ	4.80	.447	มากที่สุด	.016
3.3 ตอบสนองจุดประสงค์รายวิชา	4.80	.447	มากที่สุด	.016
4. สื่อการเรียนการสอน				
4.1 เหมาะสมกับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้	4.80	.447	มากที่สุด	.016
4.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	5.00	.000	มากที่สุด	α
4.3 ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการเรียนรู้	5.00	.000	มากที่สุด	α
5. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.60	.548	มากที่สุด	.016
6. วิธีการวัดและประเมินผล	4.80	.548	มากที่สุด	.070
รวม	4.80	.32	มากที่สุด	

จากตาราง 9 พบว่าอาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่า รายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 1 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสอดแทรกในแผนการเรียนการสอนได้จริง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.80 ซึ่งอยู่ในระดับการประเมินผลมากที่สุด

ตาราง 10 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในการประเมินรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสอดแทรกในแผนการเรียนการสอน (n = 5)

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	P
1. จุดประสงค์ของรายวิชา				
1.1 ความชัดเจน	4.40	.548	มาก	.178
1.2 ความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.60	.548	มากที่สุด	.070
2. เนื้อหาของรายวิชาเมื่อมีการพัฒนา				
2.1 ตอบสนองจุดประสงค์ของรายวิชา	4.40	.548	มาก	.178
2.2 การกำหนดหัวข้อหน่วยการเรียนรู้	4.80	.447	มากที่สุด	.016
2.3 ประเด็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาพัฒนา	5.00	.000	มากที่สุด	α
สอดแทรกในเนื้อหา				
2.4 การจัดลำดับเนื้อหา ที่สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่น	5.00	.000	มากที่สุด	α
3. กิจกรรมการเรียนการสอน				
3.1 สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	5.00	.000	มากที่สุด	α
3.2 มีความหลากหลาย น่าสนใจ	4.00	.000	มาก	α
3.3 ตอบสนองจุดประสงค์รายวิชา	4.60	.548	มากที่สุด	.070
4. สื่อการเรียนการสอน				
4.1 เหมาะสมกับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้	4.40	.548	มาก	.178
4.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	5.00	.000	มากที่สุด	α
4.3 ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการเรียนรู้	4.00	.000	มาก	α
5. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.40	.548	มาก	.178
6. วิธีการวัดและประเมินผล	4.40	.44	มาก	.178
รวม	4.57	.32	มากที่สุด	

จากตาราง 10 พบว่าอาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่า รายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 2 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสอดแทรกในแผนการเรียนการสอนได้จริง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.57 ซึ่งอยู่ในระดับการประเมินผลมากที่สุด

ตาราง 11 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในการประเมินรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสอดแทรกในแผนการเรียนการสอน (n = 5)

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	P
1. จุดประสงค์ของรายวิชา				
1.1 ความชัดเจน	4.00	.000	มาก	α
1.2 ความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.40	.548	มาก	.178
2. เนื้อหาของรายวิชาเมื่อมีการพัฒนา				
2.1 ตอบสนองจุดประสงค์ของรายวิชา	4.60	.548	มากที่สุด	.070
2.2 การกำหนดหัวข้อหน่วยการเรียนรู้	4.60	.548	มากที่สุด	.070
2.3 ประเด็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาพัฒนา	5.00	.000	มากที่สุด	α
สอดแทรกในเนื้อหา				
2.4 การจัดลำดับเนื้อหา ที่สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่น	5.00	.000	มากที่สุด	α
3. กิจกรรมการเรียนการสอน				
3.1 สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	4.20	.447	มาก	.374
3.2 มีความหลากหลาย น่าสนใจ	4.60	.548	มากที่สุด	.070
3.3 ตอบสนองจุดประสงค์รายวิชา	4.00	.000	มาก	α
4. สื่อการเรียนการสอน				
4.1 เหมาะสมกับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้	4.60	.548	มากที่สุด	.070
4.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	4.60	.548	มากที่สุด	.070
4.3 ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการเรียนรู้	4.60	.548	มากที่สุด	.070
5. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.60	.548	มากที่สุด	.070
6. วิธีการวัดและประเมินผล	4.60	.44	มากที่สุด	.178
รวม	4.53	.32	มากที่สุด	

จากตาราง 11 พบว่าอาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่า รายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 3 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสอดแทรกในแผนการเรียนการสอนได้จริง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.53 ซึ่งอยู่ในระดับการประเมินผลมากที่สุด

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงการสรุปผลของการวิจัย เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการวิจัย สมมุติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ด้านปัญหาและความต้องการ อาจารย์ยังไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายและแผนการเรียนรู้ที่ชัดเจน การจัดการเรียนการสอนที่ไม่หลากหลาย สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลไม่ชัดเจน นักศึกษาต้องการให้รายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและต้องการวัสดุ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนรายวิชามากกว่าในปัจจุบัน ส่วนปราชญ์ท้องถิ่นต้องการให้สถาบันศึกษาระบุหรือสอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบูรณ์บรรจุเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เพื่ออนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นมิให้สูญหายไปและคงอยู่คู่จังหวัดเพชรบูรณ์ตลอดไป

2. รูปแบบการพัฒนารายวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย ใช้การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากปราชญ์ท้องถิ่น อาจารย์ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และการมีส่วนร่วมของปราชญ์ท้องถิ่น อาจารย์และนักศึกษา โปรแกรมการออกแบบผลิตภัณฑ์ จนได้แผนการเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. การประเมินผลการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย พบว่าอาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าแผนรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 1,2,3 มีความเหมาะสมในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสอดแทรกในแผนการเรียนทั้ง 3 แผนที่ระดับมากที่สุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและต้องการในการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
2. เพื่อพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
3. เพื่อประเมินผลการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

สมมุติฐานการวิจัย

รายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่สอดคล้องกับปัญหาท้องถิ่นที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนท้องถิ่น สาขาการออกแบบ 5 คน อาจารย์โปรแกรมการออกแบบผลิตภัณฑ์ 5 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 24 คน
2. เครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมเพื่อการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 5 ชุด ชุดที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ประชาชนท้องถิ่น สาขาการออกแบบ ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์อาจารย์เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ ชุดที่ 3 เป็นแบบวัดความคิดเห็นของนักศึกษาต่อรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย ชุดที่ 4 เป็นแบบประเมินการปฏิบัติงานด้านการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยของอาจารย์ผู้สอน และชุดที่ 5 แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการเรียน 1,2,3
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ออกสัมภาษณ์ประชาชนท้องถิ่นและอาจารย์เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ด้วยตนเอง ส่วนแบบสอบถามผู้วิจัยได้สอบถามด้วยตนเอง ปรากฏว่าได้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามครบทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ ได้นำผลแบบสัมภาษณ์จากปราชญ์ท้องถิ่นและอาจารย์เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์มาทำการสรุปและวิเคราะห์ ส่วนผลแบบสอบถามความคิดเห็นและประเมินผลการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เอสพีเอสเอส (SPSS) เพื่อคำนวณค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t-test

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญ ๆ ที่ผู้วิจัยเห็นว่าควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัญหาและความต้องการในการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย พบว่า อาจารย์ผู้สอนยังไม่เข้าใจในจุดมุ่งหมายและแผนการเรียนรู้ที่ชัดเจน การเรียนการสอนไม่หลากหลาย สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลไม่ชัดเจน ขาดความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น นักศึกษาต้องการให้รายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและต้องการวัสดุ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนรายวิชามากกว่าในปัจจุบัน ส่วนปราชญ์ท้องถิ่นต้องการให้สถาบันการศึกษาระบุหรือสอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบูรณ์บรรจุเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เพื่ออนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นมิให้สูญหายไปและคงอยู่คู่จังหวัดเพชรบูรณ์ตลอดไป

2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ได้ใช้หลักการพัฒนารายวิชา 3 ประการ คือ (1) ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพปัญหารายวิชา สัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่นเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ (2) วิเคราะห์ข้อมูลสู่การร่างรายวิชาการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ เอกลักษณ์ไทย ปรับปรุงรายวิชาและสื่อการเรียนการสอน (3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมปราชญ์ท้องถิ่น อาจารย์ นักศึกษา และชุมชน โดยให้มีส่วนร่วมในการวางแผนจุดมุ่งหมาย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล ส่วนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมกับนักศึกษา และชุมชนในการวางแผน ได้แก่ การใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์

3. การประเมินผลการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ของอาจารย์ผู้สอน พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าแผนรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 1,2,3 มีความเหมาะสมในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสอดแทรกในแผนการเรียนทั้ง 3 แผนที่ระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ สุภา ใจบุญ (2531 : 8) ที่กล่าวว่า การสร้าง

ความรู้และหลักสูตรในระดับท้องถิ่นน่าจะตอบสนองความต้องการกำลังคนในสาขาอาชีพต่างๆ ได้เพียงพอ การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาในระดับท้องถิ่นจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาในระยะสั้นและระยะยาวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งผลิตกำลังคนในระดับกลางและสูง กำหนดความต้องการและคาดหวังของครูในชุมชนว่าจะมีแนวโน้มในทิศทางใด จึงจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น ให้มีความหลากหลายนอกเหนือจากทางวิชาการ โดยสร้างทัศนคติของคนในท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษา

1. รูปแบบการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์นี้ เป็นรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และเหมาะที่จะนำไปใช้ในการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยในระดับอุดมศึกษาของจังหวัดอื่น ๆ
2. การนำรูปแบบการพัฒนาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์นี้ ไปใช้ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับปราชญ์ท้องถิ่น อาจารย์ และนักศึกษา
3. ควรสนับสนุนส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนรับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น
4. ควรสนับสนุนให้มีการติดตามผลและควบคุมกำกับกับการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา วิจัย การพัฒนาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องกับความเหมาะสมของท้องถิ่น
2. ควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษา มีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนามากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาการพัฒนาวิชาให้มากกว่านี้ เช่น การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา คุณารักษ์. (2535). *หลักสูตรและการพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เจริญผล สุวรรณโชติ. (2533). *การจัดการศึกษาสนองความต้องการของกำลังคนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและเป็นสังคมอุตสาหกรรมใหม่*. วิทยานิพนธ์. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2537). *แนวคิดและวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ*. *สารพัฒนาหลักสูตร*, 13 (116): 25-29.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. (2542). *หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. (2529). *การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ*. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อัมร บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- ธีระ ชินุนทด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเครื่องยนต์เล็ก สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2545*. วิทยานิพนธ์. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดลำเนา.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. เชียงใหม่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- เป็รื่อง กิจรัตน์. (2532). *หลักสูตรอุตสาหกรรมศึกษา และการจัดการมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : วรุฒิกการพิมพ์.
- รุจิรี ภูสาระ. (2545). *การพัฒนาหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- ล้วน สายยศ ; และอังคณา สายยศ. (2531). *หลักการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท ศึกษาพร จำกัด.
- วันชัย จงเพชร. (2535). *การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับครูอุตสาหกรรมศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำเนา.
- วิชัย ประสิทธิ์วิฑูมิเวช. (2542). *การพัฒนาหลักสูตร สานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : บริษัท เซ็นเตอร์ ดิสคัฟเวอรี่ จำกัด

- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2541). *การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์. (2534). *รายละเอียดแหล่งข้อมูลสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์ปี 2534*. เพชรบูรณ์ : หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดเพชรบูรณ์.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.
- สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์. (2544). *แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 พ.ศ. 2545-2549*. เพชรบูรณ์ : สำนักวางแผนและพัฒนา สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์. (2546). *รายงานประจำปี 2546 สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์*. เพชรบูรณ์ : สำนักวางแผนและพัฒนาสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์. (2545). *สมบัติเมืองเพชรบูรณ์*. เพชรบูรณ์ : สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สาคร พุทธปวน. (2534). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การป้องกันการใช้จ่าย และ ยาเสพติดสำหรับบุคลากรในงานสาธารณสุข*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสารมิตร. อัดสำเนา.
- สุภา ใจบุญ. (2531). *แนวโน้มปรัชญาการศึกษาไทยภายในปี พ.ศ. 2548 ตามคาดการณ์ของผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา
- สุภางค์ จันทวานิช. (2537). *วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2534). *หลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุดม เขยทีวงศ์. (2545). *หลักสูตรท้องถิ่น : ยุทธศาสตร์การปฏิบัติการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์บรรณกิจ 1991 จำกัด.
- G. Vega, Becerra. (1975). *Role Perception of Administrator and Community Representation in Paritory Decision Making*. Dissertation Abstract International. 34(11) : 6887-A.
- Ralphh, Tyler. W. (1971). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago : The University of Chicago Press.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : harcour, Drace & World.

Sandler, Steven. (1976, December). *Perception of the Actual and Ideal Roles of Public School Superintendents in Texas*. Dissertation Abstracts. University Microfilm, 29-196.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศช 0519.12/จ 4 4 3

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖ มีนาคม 2550

เรื่อง ขอบขออนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

เนื่องด้วย นายโอกาส จำวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์" โดยมี อาจารย์อุปวิทย์ สุวกันชุก และอาจารย์วิโรจน์ เอ็งสุโสภณ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ชั้นปีที่ 4 ภาคปกติ จำนวน 1 ห้องเรียน คอบแบบสอบถาม เรื่อง การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอขออนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายโอกาส จำวง ได้เก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเสชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเลข : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรทัศน์ 056 - 720931 มือถือ 086 - 8924088

ที่ ศธ 0519.12/247 ก

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2550

เรื่อง ขอมขัญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เนื่องด้วย นายโอกาส ขำวง นิตีระดับปริญญาโท สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์" โดยมี อาจารย์อุปวิทย์ ทูวกันทรกุล และอาจารย์วิโรจน์ ยิ่งสุโสมณ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในกรณี บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ เรื่อง การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายโอกาส ขำวง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเลข : ศอบตมข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติศ โทรศัพท 056 - 720931 มีอถือ 086 - 8924088

ที่ ศธ 0519.12/24๐๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์บรรจบ บุญจันทร์

เนื่องด้วย นายโอกาส ขำวง มีดีระดับปริญญาโท สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์” โดยมี อาจารย์อุปวิทย์ สุวทันฤกษ์ และอาจารย์วิโรจน์ เอ็งสุโสภณ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม เรื่อง การพัฒนาระบบวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายโอกาส ขำวง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีศิริ ชีระชารากุล)

คณาธิการบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อมีสิด โทรศัพท 056 - 720931 มีอถือ 036 - 8924088

ที่ ศบ 0519.12/๕4.๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตงุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖ มีนาคม 2550

เรื่อง ขอบเขตเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์

เนื่องด้วย นายโอกาส จำวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การพัฒนาวิชาชีพการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์" โดยมี อาจารย์สุวิทย์ ต่วนธกุล และอาจารย์โรจน์ เอ็งสุโสภณ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ในกรณี บัณฑิตวิทยาลัย ขณเรณูเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม เรื่อง การพัฒนาวิชาชีพการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตร โปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายโอกาส จำวง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์หญิงสิริ จิระเศรษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงทคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 . 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเลข : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรทัศน์ 056 - 720931 นี้อีเมล 086 - 8924088

ที่ ศธ 0519.12/5411

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖ มีนาคม 2550

เรื่อง ขงเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์มานะ อินทรมณี

เนื่องด้วย นายไอลาส ขำวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การพัฒนาวิชาชีพการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์" โดยมี อาจารย์อุปวิทย์ ตูวคันชุก และอาจารย์วิโรจน์ เอ็งสุโขภณ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบประเมิน เรื่อง การพัฒนาวิชาชีพการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณา เป็นผู้ช่วยฯ ให้ นายไอลาส ขำวง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเลข : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัทพ์ 056 - 720931 มือถือ 086 - 8924088

ที่ ศษ 0519.12/345๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตงุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2550

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ทติการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เนื่องด้วย นายโอกาส จำวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์" โดยมี อาจารย์สุปวิทย์ ฤวกันธกุล และอาจารย์วีโรจน์ เอ็งสุโสภณ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ชั้นปีที่ 4 ภาคปกติ จำนวน 22 คน และอาจารย์สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คอบแบบชออบฉาน แบบพิมพ์ลาย และแบบประเมิน เรื่อง การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอลงความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายโอกาส จำวง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์หญิงจิราพร จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 . 02-6641000 คอ 5731, 5646

หมายเลข : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัทพ์ 056 - 720931 มือถือ 036 - 8924088

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์และแบบที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย สำหรับปราชญ์ท้องถิ่น

เรื่อง การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์
หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ในด้านการพัฒนาจุดมุ่งหมายรายวิชา การพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาและประเมินผล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะนำเสนอเป็นภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบต่อท่านเป็นรายบุคคลแต่อย่างไร คำถามชุดนี้ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลจากการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

วุฒิทางการศึกษา.....

วันที่สัมภาษณ์.....

เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....น. สิ้นสุดเวลา.....น.

สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์

คำถามในการสัมภาษณ์

1. ความสำคัญของผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับวิถีชาวเพชรบูรณ์
อย่างไร

.....

.....

.....

2. มีเอกลักษณ์พิเศษในตัวผลิตภัณฑ์อย่างไร

.....

.....

.....

3. มีกระบวนการผลิตอย่างไร

.....

.....

.....

4. ทำไมจึงต้องให้มีการเรียนรู้ตัวผลิตภัณฑ์อย่างแพร่หลาย

.....

.....

.....

5. ควรจะจัดให้มีการเรียนในหลักสูตรรายวิชาของสถาบันเพื่อเผยแพร่และอนุรักษ์หรือไม่

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย สำหรับอาจารย์ผู้สอน

เรื่อง การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์
หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความต้องการในการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ในด้านการพัฒนาจุดมุ่งหมายรายวิชา การพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะนำเสนอเป็นภาพรวม เพื่อนำไปวิเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุง พัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงไม่มีผลกระทบต่อท่านเป็นรายบุคคลแต่อย่างใด คำถามชุดนี้ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลศึกษาปัญหาความต้องการของการพัฒนารายวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์
เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย

- 2.1 ด้านจุดมุ่งหมายรายวิชา
- 2.2 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้
- 2.3 ด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

วุฒิทางการศึกษา.....วิชาเอก.....วิชาโท.....

ประสบการณ์ในการสอน.....ปี

วันที่สัมภาษณ์.....

เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....น. สิ้นสุดเวลา.....น.

สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์

คำถามในการสัมภาษณ์

ด้านการพัฒนาจุดมุ่งหมายรายวิชา

1. ท่านคิดว่าควรมีการจัดประชุมคณะอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจ
เกี่ยวกับการจัดทำรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยอย่างไร

ปัญหาและความต้องการ.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยอย่างไร

ปัญหาและความต้องการ.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าควรมีการจัดทำโครงสร้างรายวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ภายใน
สถานศึกษาอย่างไร

ปัญหาและความต้องการ.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าควรให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำสาระของรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์
ไทยและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
อย่างไร

ปัญหาและความต้องการ.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าควรให้อาจารย์ผู้สอนนำรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้น ภูมิปัญญาของท้องถิ่นอย่างไร

ปัญหาและความต้องการ.....

.....

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6. ท่านคิดว่าควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอน วิเคราะห์ และจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การออกแบบและจัดการเรียนรู้ โดยเน้นภูมิปัญญาของท้องถิ่นอย่างไร

ปัญหาและความต้องการ.....

.....

7. ท่านคิดว่าควรส่งเสริมให้อาจารย์จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับท้องถิ่น และความต้องการของนักศึกษาอย่างไร

ปัญหาและความต้องการ.....

.....

8. ท่านคิดว่าควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การเผชิญกับการปฏิบัติจริงในการออกแบบอย่างไร

ปัญหาและความต้องการ.....

.....

9. ท่านคิดว่าควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้นักศึกษามีนิสัยรักการออกแบบเอกลักษณ์ไทยและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องอย่างไร

ปัญหาและความต้องการ.....

.....

10. ท่านคิดว่าควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียน การสอนอย่างไร

ปัญหาและความต้องการ.....

.....

ด้านการพัฒนาการวัดและประเมินผล

11. ท่านคิดว่าควรกำหนดเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และนำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างไร

ปัญหาและความต้องการ.....

.....

12. ท่านคิดว่าควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนออกแบบการวัดและประเมินผลของรายวิชาให้สอดคล้องกับท้องถิ่น แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร

ปัญหาและความต้องการ.....

.....

13. ท่านคิดว่าควรส่งเสริมอาจารย์ผู้สอนจัดทำแบบวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของแต่ละท้องถิ่นอย่างไร

ปัญหาและความต้องการ.....

.....

14. ท่านคิดว่าควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างไร

ปัญหาและความต้องการ.....

.....

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา สำหรับนักศึกษา

เรื่อง การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์
หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาในการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะนำเสนอเป็นภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบต่อ
นักศึกษาเป็นรายบุคคลแต่อย่างใด ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบคำถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนารายวิชาการออกแบบ
ผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่.....

ตอนที่ 2 สอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์
เอกลักษณ์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ข้อที่	รายการประเมินผลการปฏิบัติงาน	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	รายวิชามีความสอดคล้องกับความต้องการนำไปใช้ของผู้เรียน					
2.	รายวิชาบ่งชี้แนวทางความรู้การปฏิบัติเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียน					
3.	รายวิชาบ่งชี้แนวทางความรู้การปฏิบัติที่เป็นประโยชน์โดยตรงต่อวิชาชีพของผู้เรียน					
4.	รายวิชามุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะและเจตคติในการเรียน					
5.	รายวิชามุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่างๆ					
6.	เทคโนโลยีต่างๆ ที่เกิดจากการประยุกต์ใช้สามารถนำไปใช้เมื่อเกิดปัญหาได้					
7.	รายวิชาส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ โดยใช้หลักวิชาการออกแบบ					
8.	รายวิชาสามารถสนองความต้องการของผู้เรียนได้หลากหลาย					
9.	รายวิชามีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น					
10.	รายวิชามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรักในการออกแบบมากขึ้น					
11.	อาจารย์ผู้สอนวิชานี้มีความรู้ในเรื่องที่สอน					
12.	อาจารย์ผู้สอนรายวิชานี้มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้					
13.	อาจารย์ผู้สอนรายวิชาสามารถตอบคำถามได้ชัดเจน					
14.	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนรายวิชามีความเหมาะสม					
15.	รายวิชามุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรักในศิลปวัฒนธรรมของไทย					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินผลความคิดเห็นด้านการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย
เพื่อการวิจัย
สำหรับอาจารย์ผู้สอน

เรื่อง การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์
หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คำชี้แจง

แบบประเมินผลความคิดเห็นด้านการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอน จัดทำขึ้นเพื่อการ
วิจัยและพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะเสนอ
เป็นภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบต่อท่านเป็นรายบุคคลแต่อย่างใด คำถามชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบคำถาม

ตอนที่ 2 การประเมินผลความคิดเห็นด้านการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

() น้อยกว่า 10 ปี

() 10 – 20 ปี

() มากกว่า 20 ปี

3. สำเร็จการศึกษาระดับ

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 การประเมินผลความคิดเห็นด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทยของจังหวัด
เพชรบูรณ์ จากอาจารย์ผู้สอน

ข้อที่	รายการประเมินความคิดเห็น	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ผ้ามุก บ้านดิว					
1.	การออกแบบที่ได้มีความชัดเจน					
2.	ใช้วัสดุที่มีความเหมาะสม					
3.	ลวดลาย สี สัน สวยงาม					
4.	สามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้นๆ					
5.	เป็นผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับ					
	งานหวาย บ้านห้วยโป่ง					
6.	การออกแบบที่ได้มีความชัดเจน					
7.	ใช้วัสดุที่มีความเหมาะสม					
8.	ลวดลาย สี สัน สวยงาม					
9.	สามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้น ๆ					
10.	เป็นผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น					
	ลวดลายผ้ามั่ง บ้านน้ำริน					
11.	การออกแบบที่ได้มีความชัดเจน					
12.	ใช้วัสดุที่มีความเหมาะสม					
13.	ลวดลาย สี สัน สวยงาม					
14.	สามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้น ๆ					
15.	เป็นผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น					
	ดักปลาเนา บ้านป่าม่วง					
16.	การออกแบบที่ได้มีความชัดเจน					
17.	ใช้วัสดุที่มีความเหมาะสม					
18.	ลวดลาย สี สัน สวยงาม					
19.	สามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้น ๆ					
20.	เป็นผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น					

ข้อที่	รายการประเมินความคิดเห็น	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ประดิษฐกรรมไม้เหลื่อใช้ บ้านน้ำซับเจริญ					
21.	การออกแบบที่ได้มีความชัดเจน					
22.	ใช้วัสดุที่มีความเหมาะสม					
23.	ลวดลาย สี สัน สวยงาม					
24.	สามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้นๆ					
25.	เป็นผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินความเหมาะสมของอาจารย์ผู้สอนในการพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์
เอกลักษณ์ไทย เพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย แขนงวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์
หลักสูตรโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คำชี้แจง

แบบประเมินความเหมาะสมด้านการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอน จัดทำขึ้นเพื่อการ
วิจัยและพัฒนารายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะเสนอ
เป็นภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบต่อท่านเป็นรายบุคคลแต่อย่างไร คำถามชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบคำถาม

ตอนที่ 2 การประเมินผลความคิดเห็นด้านการพัฒนารายวิชาของอาจารย์ผู้สอน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

() น้อยกว่า 10 ปี

() 10 – 20 ปี

() มากกว่า 20 ปี

3. สำเร็จการศึกษาระดับ

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

แบบประเมินระดับความเหมาะสมของอาจารย์ผู้สอนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไป
สอดแทรกรายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ไทย 1, 2, 3

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<p>1. จุดประสงค์ของรายวิชา</p> <p>1.1 ความชัดเจน</p> <p>1.2 ความเหมาะสมกับผู้เรียน</p> <p>2. เนื้อหาของรายวิชาเมื่อมีการพัฒนา</p> <p>2.1 ตอบสนองจุดประสงค์ของรายวิชา</p> <p>2.2 การกำหนดหัวข้อหน่วยการเรียนรู้</p> <p>2.3 ประเด็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาพัฒนาสอดแทรกในเนื้อหา</p> <p>2.4 การจัดลำดับเนื้อหา ที่สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>3. กิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>3.1 สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา</p> <p>3.2 มีความหลากหลาย น่าสนใจ</p> <p>3.3 ตอบสนองจุดประสงค์รายวิชา</p> <p>4. สื่อการเรียนการสอน</p> <p>4.1 เหมาะสมกับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้</p> <p>4.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>4.3 ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการเรียนรู้</p> <p>5. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>6. วิธีการวัดและประเมินผล</p>					

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ผศ.ดร.อนุวัติ	คุณแก้ว	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบูรณ์
2. ดร.บรรจบ	บุญจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
3. ผศ.กอบกาญจน์	วงศ์วิสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
4. อาจารย์มานะ	อินพรมมี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
5. อาจารย์ทิวา	แก้วเสริม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อสกุล	นายโอภาส ชำยวง
วันเดือนปีเกิด	8 เดือน สิงหาคม พุทธศักราช 2519
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านพักกองพันทหารช่างที่ 8 ค่ายพ่อขุนผาเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	-
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	-

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2532	ประถมศึกษา จากโรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนศรีเพชรบูรณ์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเพชรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
พ.ศ. 2543	ครุศาสตร์บัณฑิต (อุตสาหกรรมศิลป์) จาก สถาบันราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (อุตสาหกรรมศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร